

AANVULLING OP HET RAPPORT VAN HET GUBENG-TRANSPORT

Inhoud :	Blz.
1. Inleiding	1
2. Ervaringen van enkele aanvragers v/h Gubeng transport	2
3. De 49ste Indiase Brigade	21
4. Slotopmerkingen	48

Bijlagen :	
A. Afkortingen/termen	50
B. Grote kaart van Surabaya + "Order of Battle" 49ste Brigade	52
C. Bijgewerkte lijsten van opstappers en begeleidende militairen	54

Aanvullingen:	
1. Verschillende stukken (06.04.93)	67
2. Brieven Leonore Seyn (27.02.95)	74
3. Ontsnapte trucks en 'newsletter' Mahratta Light Infantry Ass. 1995 (08.04.95)	83

Inleiding:

Door reacties van aanvragers van het Gubeng-rapport is aanvullende informatie verkregen. Daarnaast is door contacten met Britse personen en instanties informatie over de 49ste Brigade verkregen. Hierdoor is m.i. een duidelijker beeld ontstaan van de achtergrond en de hinderlaag zelf.

Ervaringen van enkele overlevenden, maar ook van personen die gedurende de Bersiap-tijd in Surabaya waren, zijn opgenomen.

M.n. is de reactie van de 49ste Brigade op de Indonesische aanvallen sinds 28 oktober 1945 duidelijker geworden. De Brigade heeft door de onverwachte aanvallen, hun kleine aantal en de grote verspreiding over de stad zware verliezen geleden. Toch hebben ze in de ruim 2 weken vanaf 25 oktober (de landing) tot 10 november, toen de versterkingen die waren aangeland tot de aanval overgingen, (de zogen. 'slag om Surabaya') met bewonderingswaardige koelbloedigheid en zelfopoffering hun RAPWI-taak om mannen, vrouwen en kinderen in veiligheid te brengen, voor een groot deel weten te volbrengen.

De gebruikte, niet in het Gubeng-rapport vermelde bronnen worden genoemd.

Afkortingen zijn opgenomen in bijlage A.

Bijlage B geeft een grote kaart van Surabaya met de Gubeng- en Darmo wijk. De route van de Gubeng-transporten is aangegeven. Ook de posities van de 49ste Brigade zijn aangebracht.

In Bijlage C zijn de bijgewerkte lijsten van overlevenden en doden van zowel civiele- als militaire personen opgenomen.

In de loop der tijd zijn 3 aanvullingen op de "aanvulling" ontstaan.

De opgenomen ervaringen zijn reacties op het lezen van het Gubeng rapport. Daarnaast zijn voor de volledigheid enkele, reeds in het Gubeng-rapport vermelde ervaringen opgenomen.

(1) Mw. M.A. Burghard-Outhuys (brief aan H. Itzig Heine)

Wij (mijn moeder), mevr. M.J.M. Outhuys-Pyckevet; mevr. M.A. Burghard-Outhuys en M.S. Burghard (Ineke) kwamen uit Banjoebiroe Jappenkamp per beschermd transport naar Soerabaja, waar we opgevangen zouden worden in het vrouwenkamp op Darmo. In de nacht dat wij op transport gingen brak de bersiap uit, zodat we voor bescherming, behalve een paar hollandse mannen, ook nog een stel Jappen in de trein meekregen. Bij aankomst in Soerabaja op het station werden we opgevangen door Indonesische extremisten en weer in een kamp opgesloten op Goebeng (Floresplein Niasstraat). Zijn niet bij aankomst geregistreerd, waardoor mijn man, die vrijgekomen was in Batavia van het R.K. een bericht kreeg dat wij vermist waren (wel uit Banjoebiroe vertrokken, maar niet in Soerabaja aangekomen)

Engelse legertrucks, die van Perak afkwamen met Gurkha chauffeurs (2) om ons naar 't opvangkamp in Darmo te brengen.....

We waren van tevoren gewaarschuwd dat het transport er aan zou komen.

Wij zaten in de eennalaatste wagen en stonden in Embong Sonokembang toen de aanval begon. De extremisten schoten op ons en gooiden handgranaten.

Tegen de binnenkant van de wagen waren bultzakken gezet, dus die hielden de kogels wel tegen. Ik had wel een schampschot in mijn been. Wij zaten met ons achten in die wagen, zagen kans om eruit te springen en hebben ons schuil gehouden in een leeg huis een paar dagen.

We hadden alleen water uit de put en tot ons groot geluk kregen we zo nu en dan iets eetbaars over de muur gegooid van inlanders die ons trouw waren gebleven.

Een jonge vrouw uit onze groep, Anneke van Goor-de Ruyter, bood aan om hulp te halen.

Ze had in het kamp bericht gekregen dat haar man overleden was en ze had geen kinderen, dus het leven kon haar helemaal niets meer schelen. Midden in de nacht is ze door slokkans gekropen naar het huis van de Zwitserse consul om te zeggen dat er 8 vrouwen en 1 kind zaten in een leeg huis op Embong Sonokembang. Hij stuurde haar weg, zei dat hij niets voor ons kon doen.

Maar gelukkig kregen we een dag later toch bericht dat we klaar moesten staan en zijn we alsnog met een legertruck naar Perak gebracht.

Vandaar met een landingsvaartuig naar een Engelse kruiser die op de ree lag en zo kwamen we in Singapore aan.

Dit is mijn verhaal voor zover ik het me nog kan herinneren.

Juni 1990

(2) H. Itzig Heine (brief aan OGS/NED)

Op 28 oktober 1945 kwam een Engels gewapend transport de Sumatrastraat in Surabaya inrijden, alwaar mijn moeder (C. Itzig Heine-Croes) en haar 3 zoons (W.H.; H; en E.D. Itzig Heine) een tijdelijk onderkomen hadden gevonden na uit de Japanse interneringskampen van Semarang te zijn gekomen.

Opsteller heeft het transport “Goebeng Transport” genoemd omdat waarschijnlijk de opdracht van het transport was, personen uit de wijk Goebeng in veiligheid te brengen.

De Sumatrastraat is een straat in de wijk Goebeng. Personen die vanwege de steeds onveiliger situatie in Surabaya in die periode mee wilden gaan, konden opstappen.

Mijn moeder besloot mee te gaan en omstreeks 5 uur in de middag reed het transport in Noordelijke richting de Sumatrastraat in (zie gevoegde deelkaart van Surabaya).

Ons was door de Indiase officier van het transport medegedeeld dat het transport op weg was naar de Darmo-wijk, alwaar een detachement Mahratta's in de oude vrouwenwijk een gedeelte zou hebben afgezet om de verzamelde mensen te kunnen verdedigen tegen aanvallen van Indonesiers.

Voor het passeren van de Brantasbrug stopte het transport omdat schieten in de omgeving aan het toenemen was en de jeep met de Indiase officier, een burger (Zwitserse consul ?) en de Mahratta chauffeur op verkenning uitging. Na verloop van tijd vervolgde het transport (door mij geschat op circa 15 trucks) zijn weg en draaide de Palmenlaan op.

Zelf zat ik naast mijn moeder op de linkerplaats naast de chauffeur, terwijl de mitrailleursschutter tussen de chauffeur en ons in stond. De trucks waren uitgerust met een mangat. Ik schat dat wij in de 2de of 3de truck van voren zaten.

Ter hoogte gekomen van de apotheek “de vriendschap” op de driesprong van de Palmenlaan en 2 andere wegen, stopte het transport omdat een wegversperring was aangebracht. Op het moment van stoppen brak er geweervuur uit vanuit de omliggende kampongs. De chauffeur en schutter zijn tussen de wielen gaan liggen om samen met de bezetting van het transport het vuur van de Indonesiers te beantwoorden.

Onbekend is wat er met de voor het transport uitrijdende jeep is gebeurd, omdat werd weggedoken achter het gepanserde portier. De vermoedelijke tijd van de hinderlaag was 6 uur omdat niet lang na het begin van het schieten de straatverlichting aanging die gedeeltelijk door de Mahratta's werd uitgeschoten. Na verloop van tijd kwam de chauffeur sigaretten halen in de cabine, maar werd hierbij in het bovenbeen geschoten.

Wij hebben hem naar binnen getrokken omdat de man half uit de wagen hing. Ik heb een soort knevel aangelegd van mijn shirt om te trachten het bloeden te stoppen.

Na een periode van 4 uren (?) waren de meeste Mahratta's tussen de wielen vandaan geschoten en zijn de Indonesiers een (succesvolle) stormaanval begonnen. Hierop hebben een aantal inzittenden van het transport getracht weg te komen. Toen wij nl. uit de truck werden gesleurd, zagen wij, voordat wij werden weggevoerd naar de Noordelijke kampong, mijn oudste broer voorover liggen op ongeveer 20 meter van de truck.

Terwijl mijn moeder en ik door de Indonesiers werden weggevoerd, hebben we mijn jongste broer kunnen meenemen die aan de straatkant werd afgeranseld. De nacht werd in een kamponghuis doorgebracht. Het schieten ging sporadisch door. De volgende dag bleken de Mahratta's te zijn weggekomen van het transport.

Een van hen werd gevankelijk met lang touw aan handen en voeten gebonden, voorbij getrokken langs de plek waar wij werden ondergebracht. Dit was een open plek waar de

overlevenden en doden werden verzameld. Niet is bekend of daar ter plaatse alle inzittenden zijn bijeengebracht.

In de loop van de dag werden de doden op een open vrachtwagen gegooid en reed de vrachtwagen richting Darmo-boulevard. Tegen de avond werden de overlevenden opgehaald, waarbij de gewonden werden gescheiden van de gezonden. In deze laatste groep zaten mijn moeder, broer en ik. Na een nacht in een nabijgelegen gebouw te hebben doorgebracht zijn wij vrij spoedig daarna uitgewisseld aan de Engelsen tegen door hen gevangen genomen Indonesiers. Diezelfde dag nog zijn wij door de Engelsen naar Perak vervoerd en direct per landingsvaartuig naar Singapore gebracht. Daar heeft mijn moeder door navraag een lijst samengesteld van gedode en overlevende personen van het transport.

Juni 1989

(3) Naam onbekend, opstapster 1e transport (RIOD/Ind.Afd. nr. 062945)

Zondag 28 oktober.

De laatste dagen hopeloos. Bezetting schijnt gekomen te zijn, maar we merken er niets van. Integendeel. Vrijdags ook het licht afgesloten. 's-Avonds juist tegen het eten halen, moesten we alle ramen en deuren sluiten en mochten we niet op straat, daar door geen eten gehad. Vanmorgen 7 uur hoorden we dat we om 9 uur gepakt klaar moesten staan om onder Engelse begeleiding naar een veiliger deel van Soerabaya gebracht te worden. We schijnen altijd op Zondag te moeten verkassen. Inderdaad zaten we om 10 uur in vrachtauto's van die woestijnkarren, zoo hoog op de wielen.

Een Br. Indier achter het stuur, een met een machinegeweer staande er naast, komt juist met z'n kop uit het dak. Mieke mocht bij hem bovenop. Hij bood haar een sigaret aan maar toen hij hem aan wilde steken, schudde ze van 'nee'.

Het Darmo ziekenhuis leek bezet door Gurkha's, maar toen we daar de hoek om zwaaide de Kapoesstraat in, werd op de zesde wagen van ons transport geschoten. Con. Mallaby reed op de motor er langs en riep 'take care' en nog meer. Alles stopte ineens. Gurkha's achter het stuur vandaan en geweer in de aanslag. Je reinste wild-west. Een spaanse ruiter lag ineens over de helft van de Darmo-blvd. en alle wagens werden aangehouden en inzittenden eruit gesleept. Eindelijk gingen we weer verder en werden afgezet bij een huis aan 't Merkus plein naast de Darmo kapel. Daar zitten we nu in een piepklein kamertje met Mevr. van Campen. 't Is net een film, zo onwezenlijk!

Verder wonen er nog wel dertig mensen in de andere kamers (eetk. 11 –zitk. 9 enz.) Precies 2 jaar geleden vertrokken we uit de wijk Ambarawa en nu.....

Maandag 29 oktober

Gisteren om 5 uur juist toen ik het eten gehaald had, was 't hevigst begon het gedruel. Schieten en explosies. Om 6 uur was het hevig, de hele nacht door en vanmorgen vroeg aan een stuk door schieten en nu half elf is juist de waterleiding gestopt. Gelukkig hebben we een put. Vanmiddag 2 uur was 't hevigst. Even voor 4 uur kwamen vliegtuigen over en even later verminderde het schieten.

Dinsdag 30 oktober

Vannacht veel rustiger geweest. Alleen om half 12 de tong tong en weer hevig geschiet. Vanmorgen alles rustig en was er wapenstilstand. Om 9 a 10 uur begon het schieten weer. We kunnen de

(4) Paul G. Schudel (directeur van de CIBA-Chemische Industrie Basel)

Onderstaand zijn mededelingen van Schudel, gedaan op Zaterdag 18 juli 1953 te Amsterdam (RIOD/Ind.Afd. 030551)

“Keller bevond zich op de 1e auto van het convoi, dit was een “weapon carrier”, Schudel op de tweede. Elke auto werd bestuurd door een Gurkha, terwijl er nog een tweede gewapende Gurkha als bewaker op zat. De vrouwen en kinderen, meest teruggekeerde geïnterneerden, werden opgehaald om ze in een beschermde wijk aan de Reinierz-Boulevard te brengen, waar de Japanners in het begin van de oorlog reeds de vrouwen en kinderen interneerden.

Deze wijk was door een heg van de buitenwereld afgesloten.

Het transporteren van de vrouwen en kinderen geschiedde op verzoek van de Engelse commandant Mallaby. Deze was eigenwijs : de Zwitsers hadden hem gewaarschuwd tegen de stemming onder de Indonesiers, maar Mallaby voelde zich zo zeker van zichzelf, dat hij hun raadgevingen in de wind sloeg met het bekende noodlottige gevolg, ook voor hemzelf.

Het idee de Hollandse vrouwen en kinderen in een beschermende wijk samen te brengen was eigenlijk afkomstig van de Indonesische burgemeester van Soerabaja, die beloofd had onder deze omstandigheden voor hun veiligheid te kunnen zorgdragen. De Engelsen namen toen de verantwoordelijkheid op zich en dadelijk ging het mis.

De overval op het laatste transport had plaats toen de colonne bij het begin van de Palmenlaan halt moest houden omdat er een lichte barricade was opgeworpen.

De extremisten openden het vuur. De 1e auto waarop Keller (zat), vloog direct in brand. Keller, die gewond werd, kwam tussen de aanvallers terecht en heeft er het levend afgebracht. De Gurkha's hadden de opdracht onmiddellijk de auto's te verlaten, zich aan weerskanten op te stellen om de zaak te verdedigen, indien zij werden aangevallen. Schudel zag het hopeloze van de situatie in, greep de chauffeur in zijn kraag en belette hem aldus zijn plaats te verlaten.

Hem werd duidelijk gemaakt coute-que-coute door te rijden. Hij begreep het, reed door een hekje om de 1e brandende auto heen, dwars door de barricade en bereikte zo de beschermde wijk als enige auto van de colonne.

Daar bleek dat men 2 doden en verscheidene gewonden op de wagen had. De rest van het transport is totaal afgemaakt door de aanvallers. In doorsnee zullen ongeveer 15 a 20 personen op de vrachtwagens zijn vervoerd. Omdat behalve de mensen ook hun baggage meegenomen moest worden, was het niet mogelijk mee rdan om en nabij de 20 personen te vervoeren. Schudel heeft getracht Keller terug te vinden en werd bij een dier pogingen door de Inlanders gevangen genomen. Bij de herbezetting van Soerabaja door de Engelsen werd hij weer bevrijd”

(5) Mw. U.L.U. ten Broek (Leiden aug. 1946 – RIOD/Ind.Afd. 032387)

Oogetuigenverslag van een aanval der extremisten op het vrouwentransport. Soerabaja 28 oktober 1945.

“Na drie en een half jaar Japansche overheersching kwam in augustus 1945 de vrede, en kwamen de Zwitsersche in Zweedsche Consuls de kampen bezoeken. Deze heeren raadden ons echter ten sterkste aan om de kampen niet op eigen risico te verlaten, maar de Japanners haalden toen nog een streek uit door te zeggen dat alle geïnterneerde Indo-Blanda's en degene die in Indie geboren waren eruit mochten.

Toen zijn ze bij zwermen de kampen uitgestroomd, om eenige weken later weer door de extremisten gevangen genomen te worden.

Eind September, begin oktober, begon RAPWI met het ontruimen van de slechtste kampen en kwamen mijn moeder en ik door toeval in het 4de RAPWI-transport terecht dat ons vanuit midden Java naar Soerabaja vervoerde.

Dit was tevens het laatste, omdat de Javanen zich al begonnen te roeren. Wij zouden te Soerabaja in de wijken Darmo en Goebeng ondergebracht worden.

De ontvangst te Sb. was al heel erg, nl. een honderd meter van het station af was een hevig gevecht gaande tusschen honderden Inlanders en leden van de Kempetai (Jap. Gestapo), waarbij veel Japanners gevangen en vermoord werden, en dus wraak genomen werd over de vele wreedheden door deze instantie gepleegd.

Eenige uren later, toen het gevecht geluwd was, werden wij op vrachtauto's met Inheemschen erop met rood-witte vlaggen naar een huis in de Celebesstraat gebracht. Achter mij zat een verwilderde Javanen met een mes te zwaaien, en te vertellen dat hij die nacht vijftig Jappen te Tandjoeng Perak had vermoord.

Op straat wemelde het van mensen, die elkaar luide het “Merdeka” toeschreeuwden.

Eindelijk stopten we voor het huis en meteen vloog er een kogel rakelings langs de wagen. We werden met ons zevenen in een huis, dat kort tevoren door Japanners bewoond geweest was, ondergebracht.

Daar hadden wij een nare tijd. De eerste tijd mochten we nog (ofschoon voorzien van rood-witte vlaggetjes op de borst) naar de passsar (markt), maar toen kwam de boycott en begonnen we honger te lijden. De RAPWI-menschen en het Roode Kruis werden door de Javanen gevangen genomen, en wij vrouwen aan ons lot overgelaten.

Wij kregen vaak huiszoeking van kerels, die overal indrongen en soms onbescheiden vragen stelden.

Zij vertelden dat zij van plan waren om de wijken Goebeng en Darmo bij elkaar te voegen en noteerden onze namen. Na eenige dagen werd de waterleiding afgesloten en zou het licht ook nog volgen.

Op de 28e oktober (inmiddels waren er reeds Britten en Gurkha's geland) kregen we aanzegging van het hoofd der wijk, om onze koffers in den voortuin neer te zetten, omdat de transporten zouden beginnen. Maar hoe verbaasd waren we, toen de eerste twintig vrachtauto's met Gurkha's in plaats van met Javanen bemand, zagen voorbij rijden.

Het tweede transport ging om een uur of twee, en om vier uur kwamen wij aan de beurt. De Gurkha's waren vermoeid, dus moesten mijn kennisje en ik al de zware hutkoffers zelf in die hoge legerauto's stouwen. We kregen alles goed voor elkaar, en met nog een heel klein plaatsje achterin de wagen, waar wij zelf konden zitten, en dat is ons behoud geweest. Dienzelfden ochtend had de Inheemsche radio reeds uitgezonden, dat de Javanen er tegen in opstand kwamen dat wij onder leiding van de Brits-Indiers vervoerd werden, waar deze laatsten echter geen gehoor aan gaven. Het begon al direct.

In de naburige straten begonnen ze te schieten en decirca zestig Gurkha's zochten hun dekking achter de mitrailleurs, opzij van de weg.

Wij begrepen echter nog niet dat het iets ernstigs kon zijn, omdat we al gewoon waren geworden aan het schieten.

Ook stelden ze ons gerust. Daarna reden we door tot aan de Brugstraat (Embong Sono Kembang), waar weer geschoten werd. Toen besloten we voor de veiligheid maar een losse matras over ons heen te trekken, en dekking te zoeken op den bodem van de wagen. Toch werd er doorgezet. Wij vertrokken weer en in de Palmenlaan op de hoek voor apotheek de Vriendschap bij Kepoetran, begon het.

Onze auto, de derde van voor, kon nog net om een wegversperring heen rijden en moest toen stoppen. Duizenden Javanen zaten in de Kampong Kepoetran en begonnen een zwaar spervuur op onze vrachtauto's. De chauffeurs zochten dekking achter de wielen en zoo hebben we vier uur lang, minuut voor minuut ons leven afgeteld.

Onze chauffeur was na een kwartier al dood. Achtereenvolgens werden twee banden doorgeschooten, de benzinetank geraakt, de claxon maakte contact en loeide enige uren achter elkaar !!

Links en rechts om ons heen spatten de vuurstralen en hoorden wij kogels in de auto dringen. Wij lagen als haringen in een ton onder het matras, en telkens moesten wij even verschuiven omdat het zoo ontzettend nauw en heet was.

Als de matras dan even bewoog, drongen er weer ettelijke kogels in. Overal roken wij brandgaatjes en onze grootste angst was, dat we in brand geschoten zouden worden. Mijn moeder kreeg al heel gauw een licht schampschot in haar dijbeen; van de dame naast mij werden de haren afgeschoten, en een andere dame kreeg een vrij diepe vleeschwond in haar elleboog.

In de Kampong loeiden de Javanen: Dood aan de blanke honden !

Het was ontzettend. Wij baden om redding, ofschoon deze menschelijkerwijze gesproken, uitgesloten was, daar er ook hevige gevechten plaats hadden op Darmo en Tandjong Perak. De Gurkha's bleven ons heldhaftig verdedigen, doch wij merkten aan het langzame schieten dat de ammunitie begon op te raken.

Het geloei kwam hoe langer hoe dichterbij. Het was ongeveer negen uur 's-avonds toen wij de paar overgebleven Gurkha's hoorden wegllopen.

Het bleek later dat zij nog eenige vrouwen en kinderen hadden meegenomen om te trachten ze in veiligheid te brengen. In de nabijheid zagen we de wilde horde op ons afstormen met klewangs, pieken en geweeren.

Dat was het ergste.... Op dat oogenblik braken wij in snikken uit en omhelsden elkaar. Het was vreeselijk zoo te moeten sterven, terwijl we onze gezinsleden nog niet eens hadden teruggezien.

Toen sloten we onze oogen en gaven ons over.....

Opeens werd de matras weggerukt en werd er vlak bij ons hoofd drie keer geschoten. Het was een wonder dat niemand getroffen werd. We werden de auto uitgesleurd door menschen van de T.K.R., een gematigde partij, die de grootste moeite hadden om ons uit handen van het gepeupel te houden. Er werd links en rechts op ons geschoten en aan ons gerukt en getrokken. Wij werden de kampong doorgesleept. Het was stikdonker, en van links en rechts werd er op ons ingebeukt met geweerkolven en andere wapens. Dien nacht zijn er tientallen vrouwen in kinderen vermoord of levend verbrand. Het was een groot drama.

De Javanen brachten ons naar een radiopost, waar we tegen den muur werden gezet.

Er werd op ons gericht door wel twintig man, maar op dat oogenblik waren we blij uit ons lijden verlost te worden door een kogel. Er gebeurde echter niets, maar we werden met ons tien in een klein kamertje van drie bij drie gebracht. Telkens kwam er een wreed gezicht voor de raamtraliën ons met den dood bedreigen, maar we waren te verdoofd om er van onder de indruk te komen.

Een uurtje later werden we op zeer onhoffelijke wijze een voor een door een Javaan op den lijve gefouilleerd. Telkens kwamen er dooden en gewonden voorbij. We werden opgeschrikt door het gejammer van een moeder, wier kind in een vrachtauto lag dood te bloeden en het getier van buiten als er weer een doode of gewonde Javaan werd binnengedragen.

Er werd ons ook gevraagd naar de verblijfplaats van eenige regeeringspersonen, waarop we geen antwoord konden of wilden geven. Dien nacht verloren we ook onze laatste bezittingen, alles, alles, moesten we in de vrachtauto achterlaten die geplunderd of in brand gestoken is.

Het ging immers om ons leven. Wij zijn echter zeer dankbaar voor onze wonderbaarlijke redding, want een leven is niet terug te koopen.

De volgende dag moesten we zelf onze gewonden naa overdekte vrachtauto's brengen. Daarna werden ook wij op deze wijze naar een klein pensionnetje gebracht, dat in handen van de T.K.R. ws, en waar nog een paar honderd vrouwen vastzaten.

Daar was het zeer moeilijk om aan eenige kleding te komen. Gelukkig kregen we voldoende voedsel van de Javanen. 's-Nachts werd er nog een flinke aanval op het huis gedaan, die echter door de T.K.R. afgeslagen werd. Hier deed zich het typische geval voor, dat Javanen Westersche vrouwen verdedigden tegen hun eigen landgenoten.

Vijf dagen daarna hadden de Inheemschen een "overeenkomst" gesloten, en werden wij door de Britten naar de haven Tandjong Perak gevoerd er evacuatie naar Singapore "

(6) Mw. P.A.M. Cameron-Tjaarda (brief aan H. Itzig Heine - 25.03.92)

"...vooral toen ik las over de dood van de fam. Elfring, die achter in de truck zaten, waarin ook mijn schoonzus en ik ons bevonden. Ik zat nog rechtop bij de laadklep en zag op een halve meter afstand dat zij bij het inklimmen getroffen werd. Haar laatste woorden waren "ik ben in mijn hart geraakt, ik ga dood"

Toen werd zij door haar ouders naar binnen getrokken en hoorden wij haar nog een poos rochelen. Toen het stil werd zei haar blinde vader dat zij dood was. Ook het verhaal van mevrouw ten Broek is het mijne en zaten wij (mijn schoonmoeder was ook binnengebracht) in dezelfde goedankamer vol lege flessen en een baleh-baleh, opgesloten. Ik ben er nog uitgehaald en verhoord door "boeng Tomoh" (Soetomo), die de aanval op hulpeloze vrouwen en kinderen goed probeerde te praten door ze van wapenbezit te beschuldigen. Daarna werd ik door een gewapende Indonesier naar de badkamer gebracht. Hij deed de deur op slot en beval mij me uit te kleden om mij op wapens te controleren, wat ik koppig bleef weigeren. Na een lange poos werd ik weer naar het kamertje teruggebracht. 's-Morgens heel vroeg, vroegen de Indonesiers vrijwilligsters om gewonden (die in een andere kamer lagen) naar een soort gesloten bakkerswagen te dragen en ze naar het ziekenhuis te brengen en hebben mijn schoonzus en ik dat gedaan.

Later zijn wij, naar ik mij herinner, naar een school in Tegalsarie gebracht en dagen later tijdens de wapenstilstand naar een Engelse L.T.S. gebracht en zo kwamen wij in Singapore terecht".

(7) **Mw. I. Stoltenborgh-Indorf** (brief aan H.Itzig Heine – 19.02.92)

“Zelf heb ik niet bij dit transport gezeten.

Ik woonde destijds met mijn moeder in de Sumatrastraat 103. Uit mijn herinnering weet ik nog dat wij een keuze moesten maken of we geëvacueerd wilden worden naar een door Engelsen beschermd kamp. De keuze viel uiteindelijk op “gaan”

Maar toen de vrachtwagens voor kwamen rijden, moesten we de huisgenoten die vanuit een vrouwenkamp bij ons waren komen wonen, voorrang geven.

En toen was de wagen vol en konden wij er niet meer bij. “First thing tomorrow morning” zeiden de Engelsen. De wagen reed de straat uit. Via Borneoplein Goebeng-boulevard-Brugstraat. We zagen ze daar het kruispunt met de Sumatrastraat oversteken en hoorden even later schoten. “O God, wat gebeurt daar?” vroegen we ons af.

Mw. Stoltenborgh geeft nog de volgende informatie:

“Bij ons zijn op de vrachtwagen gestapt:

- a) mevr. Jack Seijn (echtgenote van Wim Seijn) met drie kinderen. De oudste dochter heet Noortje, toen circa 16 jaar oud. Mevrouw heette omgekomen te zijn, maar dat bleek later gelukkig onwaar. Noortje had een schot in haar dijbeen gekregen. Zij zijn tenslotte naar Singapore gekomen.
- b) Mevr. Dots Mijnlieff – de Waal (moeder van Peter, Frank en Hans). Hans was in de Werfstraat beland). Zij heeft zich bij de aanval van de auto laten vallen en in de sloot laten rollen. Daar heeft ze zich dood gehouden tot alles voorbij was en donker was. Kon toen naar de nabijgelegen kampong komen. De bewoners hebben haar zorgzaam opgevangen en met hun hulp kon ze in het Engelse beschermingskamp komen.

Uit het gezin naast ons, nr. 101, zouden een of meer jongetjes omgekomen zijn. Helaas weet ik niet hun naam meer.

(8) **Mw. I Menalda – van Witsen** (brieven aan H.Itzig Heine 23.2.92 & 8.3.92)

23.2.92:

“Mijn moeder met 5 kinderen zijn hier levend maar wel deerlijk gehavend en gewond uitgekomen”.

Verder: “We kwamen op een kind na allemaal bij Toko Piet terecht”.

8.3.92:

“Hier volgen de namen van mijn familie en van een oorlogspleegkind, die gedurende de internering onder de hoede van mijn moeder kwam te staan (vandaar 5 kinderen)

Moeder	:A.W.W.A. van Witsen-Bommel	geb. 31.01.1899 te Sidoardjo
Zuster	: Heleen Vera	geb. 28.12.26 te Amsterdam
Broer	:Walter Edwin	geb. 07.12.29 te Menado
Zelf	:Ina Hilda	geb. 26.08.31 te Bandung
Broer	:Albert Christiaan	geb. 20.08.36 te Jogjakarta
Pleegkind	: Agnes V. de Brie	geboren in 1928

In onze auto zat ook een Zwitser die voor onze ogen met bajonetsteken is neergestoken.”

(9) **Mw. I. Van den Berg-de Tourton Bruyns** (brief aan H.Itzig Heine 28.2.92)

“Ik ben zeer geïnteresseerd, daar wij toen in de Baweanstraat 15 hebben gewoond en ik zelf de trucks (uitgebrand enz.) na de hinderlaag heb gezien. Vanzelf heeft mij dat toen (ik was 15 jaar oud) erg aangegrepen, want bijna waren mijn moeder, 2 broers en ik ook met dat transport meegegaan. Wij besloten toen om de hele bersiap-tijd in ons huisje uit te zitten, in de hoop op een goede afloop, en dat is ook zo gegaan. Wat waren we blij, toen uiteindelijk de Britse tanks met de Gurkha's onze Baweanstraat (Goebeng-buurt) inreden.”

(10) **Mw. Gerda C. Adeboi** (brieven aan H.Itzig Heine 3.3.92 & 4.4.92)

3.3.92: “U moet nl. weten dat een kennisje van mij, een jongen van de leeftijd 10-11 jaar hielp met een vriend van hem de dames en kinderen verhuizen uit het Goebengkamp naar het Darmokamp. Alles ging goed, totdat het laatste transport onder vuur werd genomen ter hoogte –dacht ik- van de Palmenlaan bij een crossing.

Johnny Langhout, zo heette de jongen, werd vermoedelijk geraakt door een kogel. Hij zat op de rand van de afgesloten achterdeur. Hij viel van de weaponcarrier op de straat.

Zijn vriendje die dit zag, verzocht de driver te stoppen maar de driver vond dit te riskant, want als hij stopte dan bracht hij alle inzittenden van de auto in gevaar.

Met een vaart en vol gas trachtte de driver uit de chaos te komen wat hem ook lukte.

Het vriendje kwam veilig thuis maar niet Johnny.

Toen brak de hel los en de gevechten tussen de Engelsen in Indonesië braken los. Al die dagen hadden wij burgers huisarrest en mochten ons niet vertonen, ook niet op het erf.

Het heette dan dat je was “mata-mata-moesoeh !” Na afloop van deze gevechten en wij weer op straat konden komen kwam mevr. Langhout bij ons thuis op Deandelstraat (?) 7 en vroeg mij haar te helpen met het zoeken naar Johnny. Dat deed ik en samen op de fiets begon ons zoeken. Overal gezocht, gevraagd en gekeken, totdat wij bij het overrompelde convooi kwamen. Geblakerde, beschoten en verbrande vehikels was alles wat er over bleef, maar van lijken geen spoor.

Zelfs zoeken in de lijkenkamers van het C.B.Z. ziekenhuis was vruchteloos.

Ik ben toen op transport naar Singapore gebracht, maar nooit meer teruggegaan naar Soerabaja. Ik had er teveel meegemaakt.”

4.4.92 :”Ik heb het rapport gelezen en zovele malen herlezen en kom tot de ontzetting realiteit hoe afschuwelijk dat moment voor al die vrouwen en kinderen geweest moet zijn. Toen ik daar bij de autowrakken stond kreeg ik een diep bedroefd gevoel, ik kan het u niet omschrijven. Sorry ! maar een alom diepe stilte wees uit wat een tragisch voorval zich daar afgespeeld moet hebben. En geen enkele gewonde of dode was er meer. Men heeft het opgeruimd, dus ook voor mevr. Langhout was het tasten in het duister.

Helaas zijn meneer en mevrouw Langhout overleden en alleen nog een zuster van Johnny leeft nog. Tot op dit moment vraag ik mij af of ik haar ooit dit rapport onder ogen zal brengen. Zij woont hier in Amerika. Mevr. Langhout heeft een standpunt ingenomen nooit meer hierover te praten en zo zijn onze wegen uit elkaar gegaan. Ik ben u zeer dankbaar voor dit rapport. U hebt er veel moeite en tijd aan besteed en vind ik het bedrag de moeite waard. Neen, Johnny hoeft niet op de lijst meer te komen. In zijn goed en

kinderlijk hart heeft hij alleen zijn medemens zijn liefde getoond en dat is voor mij genoeg. Moge zijn ziel in vrede rusten, is mijn gebed.”

(11) **Mevr. Adelheid J. McKenna-van den Akker** (brieven aan H.Itzig Heine van 9.3.92, 6.4.92, 10.4.92)

9.3.92

“I’m pleased that there is someone “out there” who took the trouble to compile a report about this not well-known attack. Our family was in this transport. I had just turned eleven years old (July 19, 1934) when my mother (Ella vd Akker-de Bruin), younger sister Ellen and little brother Cor, were in the late afternoon transported in a convoy of 20 (?) army trucks to be brought from the Goebeng wijk to a safer place, Darmo Kamp. We were stopped on the Palmenlaan and attacked by the extremist.

Many details are vague and many missing in my memory. Details are of interest to me, because I am writing down my “long ago” war experiences.

I do this because my two children have expressed a great interest in that part of my young life and by writing it down, I can also deal with these long repressed experiences. Our family survived this traumatic experience. I was the only one wounded. Sitting part of the night under the canvas-covered loading tray of the truck and protected by standing-up mattresses, a fragment of a handgrenade injured my left eye and my left pink and middle finger (my mother told us to cover our eyes with our hands)

When the extremists proceeded to splash the trucks with gasoline and ignite them, we fled into a house owned by a Chinese family. Some Gurkha soldiers (how many I don’t remember) broke into the front room, where we hid through the night.

The room looked like an upside-down strainer the next day. One of the Gurkha’s shot the lock of the door to the main house and we subsequently entered. The Chinese family fled. Some (again I don’t remember how many) of the Gurkha’s shed their military uniforms and dressed in civilian clothes belonging to the Chinese men after which they fled.

Some (I think two, but could be more) died in the house. We spend 36 hours in this house. The extremist stormed our house and found us there. They took pity on us and transported us by truck to a hospital (which one ?) where an Indonesian doctor treated my wounds. With the aid of the Red Cross, we found ourselves in a British landing craft and were transported to Singapore.”

6.4.92

“Your information is very enlightening, useful and surprising. Surprising because in my research about the Gurkhas, I became increasingly suspicious about my mother’s claim that we were defended by the said soldiers. Notice in the enclosed copies of my parents’ letters, there is a discrepancy in how many soldiers defended us. My mother says three, my father says five. The descriptions of the Gurkhas didn’t jive with my recollection of these brave men. They remain in my memory as dark skinned, classical features and were friendly. The Gurkhas are on the other hand light skinned and have Mongoloid features. One incident swims before me as if it only happened yesterday. While the grown-ups were loading their meager possessions into the trucks, we, the children, stared with awe and curiosity at these brave defenders. One soldier made a big to-do about winding and unwinding the cloth of his turban around his head. I think, for amusement.

I was impressed by this unusual headgear and that is why I remember it so well.

As I related to you in my previous letter, we spend 36 hours in the house of the Chinese family, so quite a length of time went by and the heat of the attack was somewhat

dissipated. The moment the extremist forced their way into the house, we all thought that that moment was the last on this earth. Blinded by dried blood over and around my left eye, I had difficulty seeing, but I believe the extremists were not uniformed (just long hair and some weapons).

The next incident I remember was when we were huddled in the loading tray of a truck accompanied by these young men who appeared very excited.

Shots were fired in the streets which frightened me so much that I grabbed the bare legs of one of them. I surmised they were not wearing uniforms. I don't recall cruel treatment, neither does my sister Ellen. My mother never mentioned it. Somehow we ended up on the floor of a large hall covered with dying and wounded in the CBZ. I don't recall any specific people or names.

No, I am not sure whether there were four soldiers per truck. Somehow I found it logical to have two in front and two with us in the back under the canvas. Thank you for correcting me. Enclosed you will find copies of letters from my father and mother which give some of the dates of the event. Also a copy of the doctor's report concerning my injuries at the General Hospital in Singapore.

Now I'll try to supply you with the information you asked for:

- birth-dates of my mother 03.11.06
 Ellen 11.17.35 (my sister)
 Cor 10.15.39 (brother)
- we joined the convoy in the street (with many shade-trees) where we temporarily lived after coming back from Camp 11, Ambarawa. It must have been in the Gubeng District.
- We were in Camp Galuan (Kediri), Camp 10 and 11 near Ambarawa.
- The only person I remember vaguely in the truck was a nurse, who also hid with us in the house of the Chinese family. I don't recall seeing her in the hospital
- I don't recall the identity or names of the wounded in the hospital. Vaguely I remember a twelve of thirteen year old girl whose jaw was shot off, but no name
- The Red Cross was instrumental in us getting out of the hospital (my mother insisted) to a private home for some time. On November 7, 1945 we left the harbour by landing boat.

10.4.92

"I send a copy of your last letter to my sister Ellen. In a subsequent telephone conversation (she lives in Greenbrea, California) she expressed surprise at the fact that I was under the impression that we were treated humanely by the extremists.

"No way". I quote her exact words. "They wanted to kill us. They only relented when they saw how pathetic and covered we all looked and were. You (referring to me) were "out of it" (shell-shocked, weak with loss of blood and practically blind) and didn't quite know what was going on". From accounts told to me by my mother, I remember that her dress was stiff with dried blood, which was also true of the scant clothes of my sister and brother Cor. Somehow I felt I should make you aware of my sister's reaction.

(12) **Dhr. L.G.G. Kelly** (brief aan H.Itzig Heine van 14.4.92)

"Mijn moeder en ik zijn overlevenden van het transport geweest op 25-10-1945.

Het verbaasde mij uit het moesson bericht te vernemen dat er zoveel overlevenden zijn, ons is indertijd verteld door de Brits-Indische militair welke uiteindelijk kans heeft gezien om met de vrachtwagen waar bij op zaten, te ontkomen en het Darmo kamp te bereiken, dat het grootste deel van het transport was uitgemoord.

Van de 16 mensen welke op onze wagen zaten, zijn er 6 doodgeschoten, plus 2 van de 3 soldaten.”

(13) Mw. N. Audretsch-Verbeek Wolthuys (brief aan H.Itzig Heine 20.4.92)

“Ik weet niet precies meer wanneer we naar Soerabaja terug zijn gegaan, niet in het eerste transport in ieder geval, maar ‘t zal eind sept/begin okt. geweest zijn en toen kwamen we op de Coenboulevard terecht, waar de auto’s met schreeuwende, met speren bewapende inlanders, constant rondreden.

Toen de mannen en jongens werden opgepakt hebben we Rob verborgen in een kamertje van de bijgebouwen, met nog een andere jongen. Aan de overkant woonden pemoeda’s en die hebben ook een keer op ons huis geschoten maar volgens mij moeten ze geweten hebben dat de jongens er waren en lieten ze dat oogluikend toe.

Toen de transporten uit Goebeng kwamen, was ons overbuurjongetje Addie of Appie Papendrecht meegegaan, gewoon voor de lol.Hij mocht naast de chauffeur gaan zitten en hoorden we op een gegeven moment zijn moeder gillen, toen ze hoorde dat het transport was aangevallen en hij gedood was.

Dat was dus hoe wij hoorden wat er gebeurd was. Later moesten wij allemaal naar de wijk toe, waar we door de Gurkha’s beschermd zouden worden en werd Rob bleek en met een deken om zich heen alsof hij ziek was door de inlanders heel even tegen gehouden, maar mocht toch door.

Vandaar zijn we op vrachtauto’s met Brits-Indische soldaten naar de haven gereden, vanwaar we 3 nov. met de “Glen-Roy” naar Singapore werden vervoerd. Uit verhalen kreeg ik de indruk, dat een transport na ons, ook in een hinderlaag is gelopen en er veel slachtoffers waren, maar dat is nooit bevestigd geworden, al heeft in jouw rapport bron 3 het over een transport vrouwen en kinderen naar de haven, die in een val liep.

Enfin, het was een akelige tijd en moest je je gelukkig prijzen als je het er levend had afgebracht.”

(14) Mw. M.H.G. Schuit (brief aan H. Itzig Heine 7.5.92)

Na de capitulatie van Nederland werkte ik bij het Rode Kruis, samen met de heren Jansma, Bootsma, Wiedenhof en met anderen. We hadden toen veel contact met de heer Keller. Dit werk deden we tot het ons door de Jap onmogelijk werd gemaakt (Kempei Tai). Via het Darmokamp vertrok ik naar Semarang, het kamp Lampersari, waar ik tot het eind van de oorlog bleef. Zoals zovele marine vrouwen hadden wij maar 1 wens.

Terugkeer naar Soerabaja. Wat ik me nu nog herinner ben ik einde eerste helft September op eigen gelegenheid met de trein vertrokken. Verkocht wat kleren en had toen geld genoeg voor een spoorkaartje.

Aangekomen in Soerabaja werd ik opgevangen door het Rode kruis en eigenlijk meteen weer aan het werk gezet met het registeren van de ex-geïnterneerden. Zodoende zag ik de heer Keller en Wiedenhof weer terug en ook enige Zwitsers, waarvan ik de namen helaas niet meer weet. Langzamerhand werd de situatie in Soerabaja vrij alarmerend. De aanval

op het Rode Kruis vanaf het Simpang hotel, waar men de Nederlandse vlag had gehezen, en vernield, heb ik daar meegemaakt. Een paar koelbloedige heren hebben toen ons leven gered. Evenals die chauffeur die al luid “Merdeka” roepend kalm door een menigte reed. Het was op een avond toen we met het Rode Kruis team in een hinderlaag vielen.

Met het mes op de keel zochten ze naar NICA connecties. Toen de mannelijke leden van het Rode Kruis team werden gearresteerd, vroeg meneer Keller mij of ik door durfde te werken. Voor een korte tijd was het wel te doen, maar als blanke vrouw in je eentje op de fiets Soerabaja rond te peddelen, was toch te griezelig. Trok me toen terug in het Darmo kamp. We kregen toen Engelse bewaking. De leiding had Col. Rendall, verder was er Maj. Tennant. De naam Pugh herinner ik me ook wel wat.

Achter ons kamp lag een kampong, van waaruit wij behoorlijk bestookt werden.

Het werd op een gegeven moment niet meer mogelijk het huis uit te gaan.

Er werd gewoon aldoor geschoten. We hadden de deuren en ramen gebarricadeerd. Toen de Engelsen meer troepen hadden aangevoerd, werden wij met vrachtauto's geëvacueerd. We mochten alleen 1 klein tasje meenemen, we hadden ook niet meer. In uw verslag had een getuige van de Goebeng ramp het over koffers die we zelf moesten sjouwen. We hadden alles achtergelaten in het Jappenkamp. Die hadden ons al genoeg laten sjouwen met onze baggage.

Zittend in de bak van de vrachtauto's reden we naar Perak en vandaar met een Engels schip naar Singapore. Wanneer dat was weet ik niet meer precies, ik denk begin November. Na een 14 daags verblijf werd ik met een Engels transportvliegtuig vervoerd naar Labuan (ergens in Brits Borneo); weer in een kamp. Toen tenslotte via Halmaheira, Hollandia naar Brisbane en tenslotte Melbourne waar ik halverwege December aankwam, zover ik het me nog herinneren kan.

Over de gebeurtenissen in Soerabaja en vooral de hulp van de Zwitsers, vooral de heer Keller, heb ik een verslag geschreven en dit opgestuurd naar de ambassadeur in Melbourne. Col. Rendall heb ik later in Melbourne nog op een cocktailparty ontmoet. Ook met de heren Wierderhof en Tennant had ik nog contact. De laatste stuurde mij nog een serie foto's van het verwoeste Soerabaja en kreeg ik een beschrijving van de bevrijding van de gevangen genomen Europeanen in de Werfstraat. Na 47 jaar kan ik mij nog de chaotische toestanden van Soerabaja niet meer zo goed herinneren. Er was bij mij maar een wens. Weg eruit, en nooit meer terug, hoewel het mijn geboorteland is.

Langzamerhand verwerk je het en ben ik vele malen daarna terug geweest. Ook Soerabaja waar ik het monument van de Javazee slag heb bezocht.

Mevr. Schueringa, de weduwe van de arts die met zijn vliegtuig in Valkenburg verongelukte, heeft die kritieke toestand in Soerabaja op de Juliana-boulevard meegemaakt. Daar werden de gewonden van het Goebeng transport binnen gebracht. Ook zij heeft met haar 2 dochters daar ook de aanvallen van de extremisten meegemaakt. De vrouw van dokter Mellema (later commandant Marine Hospitaal Overveen) is met haar 2 zoons door de extremisten meegenomen het binnenland in. Daar is een van haar

zoons gestorven. Wat zij heeft meegemaakt kan ik mij niet meer herinneren. Dit waren zowat de ervaringen van mijn tijd in Soerabaja die ik mij nog herinneren kan.

Veel van de brieven, verslagen en krantenberichten heb ik zo langzamerhand verscheurd. Helaas kan ik dus niet verdere gegevens opsturen.

(15) **Mrs. Adelheid J. McKenna- van den Akker** (brief aan Itzig Heine 18.5.92)

“Enclosed you’ll find sort of a report containing what my sister Ellen and I remember of the Gubeng transport. Also a copy of my sister’s answers to my questions which she wrote on “stick-on” notes. I attached the notes to a blank piece of paper and xeroxed them.

Ellen words in the report are put in quotes. I call the soldiers who defended us so bravely “British-Indian” soldiers instead of Gurkhas or Mahrattas. Why we ever thought they were Gurkhas is a mystery to me now. They certainly did not like Gurkhas.

I do hope that our info throws some more light on the “missing 40 women and children” I’m interested and curious to know. If I ever think or remember anything new, you can be certain, I’ll let you know. By the same token, I appreciate anything new you might come across. I can’t help but compliment you on the excellency of your report and the wealth of information you compiled. I am thankful that you took the trouble to do it at this late date. It is not only of value to us survivors but also of immense importance to students of Indonesian history. It needed to be done.

The sources recounting the details made it not just history, but added a human story. I appreciate the effort, time and discipline you invested in it. Thank you !

Did you receive any more responses to you add in the ‘Moesson’ from survivors?

Also is it correct that the Mahrattas wore turbans ? My sister and I remember that detail distinctly. I feel heartfelt sympathy for you, your brother and parents to have lost a brother at such an early age and under such horrible circumstances. The first victims of war seem to be the children.”

Recollection of the “Gubeng Transport”

By

Adelheid J. McKenna-van den Akker

And

Ellen A. Ingram-van den Akker

“We wait all day that Sunday, October 28th 1945, to be transported. During this wait Ellen and I gaze with interest at the British-Indian soldiers. They look impressive with their exotic looks and awesome uniforms. One of them gives an enthusiastic demonstration of how to wind a turban (khaki) around his head. Ellen and I were impressed.

Around four-thirty in the afternoon, we were at last loaded into and settled down in the canvas-covered army truck. Our gunner sits on the tail-gate. The driver is alone in the cab. There are about ten people including our four member family in the bed of the truck. We sit amidst our bundles and suitcases stashed on the mattresses. I insist on taking my adopted stray teckel (Dachshund) Waldi, who reminds me of the prewar teckel we used to have on the slope of the Keloed near Blitar.

The atmosphere in the streets is tense from the beginning. The house we just vacated was a stone, cool house which still contained left behind possessions of a Japanese officer.

Mother forbids us to touch his things. Our street was shade-free covered and cool.

The convoy of “12 trucks with two Gurkhas on each. Can be 24 trucks” finally moves an inches through the streets. “We were in the seventh truck” Almost immediately shots are heard. The convoy stops. The British-Indian soldiers get out and take battle positions on

the side of the road. After a while, they come back and reassure us that everything is all right.

We continue our ride at snail's pace. Banging and clanking sounds on metal are heard. Screeching shouts in Malayan rip the air. The column stops again. All hell breaks loose. Sounds of the popping of guns, the rata-rataing of machineguns and the exploding of grenades deafen our ears. Sights of bursting grenades and firebombs on the asphalt light up the now darkening evening. The British-Indian soldiers are positioned behind the wheels and trees. I see a Javanese pop up from behind a low wall of an empty house and throw grenades at intervals in the direction of the convoy. The battle seems to last a long time. The women set the mattresses against the sides of the truck to buffer against shrapnel and flying bullets. They huddle way inside against the back of the cab except for me. I sit, holding the dog Waldi near the tail gate. Mother tells us to cover our eyes with our hands. I peek through the slates of my fingers to see the action. When the battle is at its worst, mother orders me to let Waldi go and come deeper into the truck and crouch down. I obey and drop Waldi down into the exploding grenade-lit street. While I watch Waldi waddle out of sight, I get hit by a piece of exploding hand grenade. Blood gushes out of my left eye and temple and from my left fingers. I feel no pain except the wetness of dripping blood. I flee into mother's arms, soaking her dress in my blood.

When the mob of angry Javanese starts dousing the trucks with gasoline and igniting them, several soldiers let down the tail gate and lead us to a house where they break down the door. We enter a small room (a receiving room) filled with ornate furniture, oriental rugs and many tall Chinese (blue) vases. The small room is crowded with "about thirty less or more women and children" and three (my mother claims) or five (my father claims) Gurkhas. We spend the whole night in this room. We use the vases as urinals. Mother stops the British-Indians several times from drinking out of the vases. They think the vases contain water. When daylight arrives, one of the British-Indian soldiers shoots out the lock of the door to the rest of the house. Behind the door, we encounter a courtyard around with rims the house. A frightened Chinese family meets us, but leaves soon after our entrance. We spend thirty-six hours in this house. Our wounds are untreated and gangrene sets in. The nurse with us is hesitant about cleaning my wounds, because the left side of my face is covered with dried caked blood and pieces of flesh sticking out. She does not know what part is damaged and is afraid that she might do more damage. Mother, Ellen and Cor are covered with dried blood, but are unharmed.

We try to rest and eat rice during our stay. The '3 Gurkhas left at the end. They fled, apologized with sheets over themselves." Two British-Indians died. One of them died in the 'kamar-kecil', I'm almost sure.

Sometimes during the morning (must have been Tuesday, 30th of October), "uniformed Indonesians found us and stormed at us with bayonets drawn on their rifles. Think they wanted to kill us, but stopped when they saw us with blood all over us". My sister then goes on. "We were put on regular trucks, normally used for crates of chickens or veggies etc. Remember holding on to a soldier's booted leg and begging him not to harm us. They told us to stay down. Guess they did not want the jeeps with Englishmen (white) to see us. I looked into the street through a "kiertje". When we were put in a hospital hall on the floor, people dying all over. Gurkhas thrown on the floor.

We were put in a room. You (referring to me) got a metal bed. Cor and I had to sleep on the floor. We stayed about three days there. Remember a young girl-woman (?) whose "bil" (buttocks) shot up. Half of it missing. On our transport was a nurse. Names I do not remember. Then they wanted to separate the wounded from the unwounded to be send

somewhere. I insisted, you come with us as long you could walk. So you did. In een klein busje, sat about ten, we were taken to that nice house with a half-indonesian hostess. 1-2 days again. From there to vracht-ship. You had the captain's hut-bed. We slept on the deck. We could not walk on the deck, it was so hot with our bare feet".

As a post-script, my sister says "a few days after we left the hospital, it was attacked and they shot the patients. Something similar happened in Camp 11 to the people left".

My sister's recollections are about the same as mine. At the hospital, I'm finally treated by a Japanese doctor (my sister claims he was Japanese) who cleans the wounds and removes the piece of shrapnel of the handgrenade. He does not want to give my mother the shrapnel when she asks for it. The few days at the little pension is restful.

It is like an oasis in the turbulent city. The compassionate hostess treats us warmly. I welcome the crisp white sheets on the bed and the serenity of the colourful garden. What happens after our arrival on the landing boat is a blank until we arrive at the General Hospital in Singapore.

(16) Dhr. L.G.G. Kelly (brief Itzig Heine 3.6.92)

"Uit een brief van mijn moeder d.d. 21 december 1945 aan haar zuster in Nederland waarin zij een zeer sumier verslag doet van de oorlog en de tijd daarna, letterlijk het volgende citaat : "Louk en ik zijn toen samen in 't Goebeng transport dat voor een groot deel is uitgemoord. 't Was vreselijk, we zijn 4 uren lang beschoten, op een gegeven moment begonnen ze de auto's voor ons uit te moorden, achter ons werden ze in brand geschoten, en de mensen die uit de brandende auto's sprongen werden afgemaakt en wij zaten daar maar te wachten hoe ons einde zou komen. 6 van de 16 personen op onze auto hebben daar de dood gevonden. Al onze barang was kapot geschoten en wij zijn er zonder schrammetje uit gekomen.

Maar wat het ons aan zenuwen heeft gekost, kan je wel begrijpen."

Ik laat nu mijn eigen relaas volgen zo goed en kwaad als dat gaat, zonder heftige emoties is het me nog steeds niet mogelijk hiermee bezig te zijn.

Iedere dag dringen beelden en geluiden van het schieten en schreeuwen van het gepeupel en de gewonden zich nog aan mij op. U bent de eerste die ik schriftelijk tegenkom die dat echt moet kunnen begrijpen. Je raakt hier nooit meer vanaf denk ik.

Na de circa 4 uren dat we onder vuur hebben gelegen, begon onze vrachtwagen plotseling met horten en stoten te rijden. Kennelijk reden we over diverse obstakels heen, iets te zien van de weg voor ons konden we niet. Na de nodige obstakels begon de wagen goed door te rijden en bevonden we ons op de Darmoboulevard. Een paar honderd meter verder werden we ineens achtervolgd door een open personenauto waarop een mitrailleur gemonteerd zat welke een regen van kogels op ons af begon te schieten. Ik stond op dat moment rechtop in de vrachtwagen tegen een stapel hutkoffers aan en voelde de luchtverplaatsing van de kogels aan alle kanten om me heen. Boven op de stapel koffers stond een naaimachine in een houten koffer. Ik pakte deze en slingerde de machine naar de auto achter ons, goddank kwam deze voor een voorwiel terecht. De auto begon te slingeren en kwam op de betonnen rand langs de trambaan terecht, waarna hij over de kop sloeg. Zondere verdere incidenten zijn we doorgereden naar de "beschermd wijk", het vroegere vrouwenkamp "Darmo". Beschermd wijk tussen aanhalingstekens omdat ook dit kamp onder vuur lag. De volgende dag zijn we op bezoek gegaan naar de

chauffeur die ons naar het kamp heeft gereden om hem te bedanken; deze vertelde ons dat drie van hun mensen op onze wagen gezeten hadden, en dat hij de enige was die het overleefd had.

Als ik de rapporten en de lijsten heb gelezen kan ik niet ontkomen aan de gedachte dat de gegevens of niet kloppen of dat wij een vijfde, onopgemerkte wagen waren, te zien aan het aantal vervoerde personen en het aantal doden; hierover zou ik graag uw mening horen. Volgens de gegevens welke mijn moeder had, was het aantal vervoerde personen een klein 300 mensen, 60 Gurkha's en het aantal doden circa 150, de gesneuvelde Gurkha's niet meegerekend.

Rest mij nog de persoonsgegevens aan u te vermelden:

Mijn moeder : C.E. Kelly-Jepkes, geboren te Amsterdam op 29 november 1890, overleden 22 september 1989 te Rotterdam.

Van mijzelf : Louis G.G. Kelly, geboren te Singkawan (Borneo) op 7-12-1929, de naam "Louky" was een koos- en roepnaam, geslacht is man."

(17) Mw. J. Bosman-Franquemont (brief aan Itzig Heine 15.4.1992)

"Ik ben zeker geïnteresseerd in reacties van anderen. Misschien zijn er voor mij nog bekende namen bij. Verder wil ik ook graag de "echte" afdrukken hebben. Wat u gedaan heeft om dit rapport voor elkaar te krijgen is heel indrukwekkend. Dit is iets wat misschien heel belangrijk kan zijn als eens de geschiedenis van Indie echt wordt geschreven en niet zoals door Lou de Jong is gedaan.

Heeft u ook contact gehad met Centrum '45? Misschien dat het ook van belang is voor diegenen die daar onder behandeling zijn. Ik ben, uiteraard onder mijn meisjesnaam 15 maanden opgenomen geweest in het Centrum omdat ik zodanig getraumatiseerd was door alles wat er in de oorlog met me gebeurd is ,dat er van 'gewoon' leven geen sprake was. Een van die trauma's was het zien binnenbrengen van enkele slachtoffers van het Goebeng Transport. Ik heb mijn moeder gesmeekt om naar de Wijk te gaan. Mijn halfzusje, 20 jaar ouder dan ik, wilde niet mee omdat ze bang was dan haar man mis te lopen wanneer hij uit krijgsgevangenschap terug zou komen. Toch had ik mijn moeder wel om kunnen praten totdat die aanval kwam. Toen durfde zij niet meer, met het gevolg dat wij op 10 november '45 door pemoeda's gewapend met bamboe roentjings uit huis werden gehaald.

Wij zijn eerst met een groep buurtgenoten opgesloten geweest in een school in de buurt. Circa een week later toen de Engelsen hun offensief inzetten, naar het binnenland vervoerd. Tijdens dat vervoer werden mijn moeder en ik van elkaar gescheiden. Ik kwam met mijn halfzus en diens beide dochtertjes eerst in Brankal en later in Dinojo terecht; mijn moeder in Somobito. Maandenlang wisten we niet of de anderen nog in leven was. De voettocht vanuit het schoolgebouw op Darmo (we 'woonden' op het moment van internering in de Van Heutszstraat) naar het station (Goebeng) is iets wat ik me zal blijven herinneren tot mijn laatste snik. Het was pure hel. Ik heb diverse gedichten geschreven m.b.t. die oorlogstijd. Als u interesse heeft zal ik ze opsturen."

(18) **Hr. P.O. Loonen** (brief aan Itzig Heine 10.6.1992)

“Inleiding”

Mijn moeder, S.E. Loonen-Paauwe, is de hele oorlog niet geïnterneerd geweest. Werkte bij het Rode Kruis. Werkte na de capitulatie onder de heer Keller als Hoofd Inkwartiering voor de uit de kampen komende mensen.

Ca. 2 weken na de capitulatie van Japan, ben ik uit Tjitjalenka via Tjimahi samen met mijn vader naar Soerabaja gegaan.

Enkele dagen later sloot ik mij ook bij het Rode Kruis aan en kreeg diverse opdrachten, zoals de heer Keller rijden, meehelpen met de opvang van de transporten uit de kampen en deze naar het Loge-gebouw brengen etc.

Blz. 4

(Gubeng Transport) De Nederlander die vermoord werd was de heer Ploegman (voorzitter Ned. Ind. Verbond ?)

Blz. 5

Het was een zeer groot aantal Japanners, die vermoord werden.

Blz. 6

Mijn vader en 2 jongere broers werden gearresteerd. Om onbegrijpelijke redenen werd ik van de truck afgezet en ben verder, ondanks dat ik mij door de stad bewoog, ook daar waar werd gevochten, geheel met rust gelaten. WAAROM ?

Het martelen in de soos heb ik zelf gezien. Omstreeks die tijd plm. De 20/21e oktober, werd de bevolking door Soemoto opgehitst. Hij verwees in de radio uitzending, die ik zelf hoorde, naar de Djogo Bojo, waarin voorspeld zou zijn dat de vrijheid bevochten zou worden en dat dan de Kali Brantas rood zou zien van het bloed. M.a.w.: “Ga je gang maar !” Vanaf dat moment namen de rellen en moordpartijen in de stad sterk toe.

Blz. 12

2e alinea : Transport naar de haven is niet het beruchte transport. Het beruchte transport was van de Goebeng-buurt via stukje Palmenlaan, Palmenlaan-zuid, Coenboulevard, naar het kamp Zuid van de Reinierszboulevard.

Mijn eigen verslag:

Plm. 24/25 oktober verhuisden mijn moeder en ik naar Kamp-Zuid van de Reinierszboulevard. Dit werd beschermd door Gurkha's met weinig munitie. De volgende dag droppings van munitie.

Daar ik nog steeds voor het Rode Kruis werkte en Soerabaja goed kende werd mij door een Engelse officier gevraagd mee te gaan als gids. De bedoeling was om de Goebeng-wijk van boven af naar beneden gaande via de Goebeng-boulevard leeg te halen. Dit werd met toestemming van de burgemeester en leger PKI gedaan.

Naar mijn ervaring (ik weet niet of er op die dag, 28/10 reeds eerder werd gereden) zijn er toen maar 2 transporten geweest. In elk geval waar ik zelf bij betrokken was. Het eerste was vrij klein, ik schat plm. 10 trucks. Hierbij waren geen moeilijkheden.

Het tweede (laatste) transport:

Ik reed in de tweede wagen en zat naast de Gurkha-chauffeur. We hadden zoveel mogelijk mensen opgehaald. Wie er in de 'commando'wagen' zat, weet ik niet. Op de terugtocht vielen wij plm. halverwege de Palmenlaan-zuid in een hinderlaag. De commando-wagen werd dwars over de weg geschoten. Wij, in de tweede wagen, ontkwamen doordat de chauffeur de eerste wagen opzij reed en wij erdoor konden. Het is beslist niet zo dat de heer Schudel de chauffeur dwong om door te rijden : hij zat niet naast de chauffeur, daar zat ik.

De reactie van de chauffeur was eigen initiatief en geweldig. Wij kwamen, voor zover men van een behouden aankomst kan spreken, met gewonden in het kamp. Het was wel de enige auto. Wat er achter mij gebeurde weet ik niet.

Wij zijn de volgende of de daarop volgende dag, alleen was alles zo'n warboel dat ik dit niet meer precies weet, met een destroyer naar Singapore gebracht. Dat waren mijn vader (gewond), mijn moeder en ik.

Uw vragen:

Bij het eerste transport waren ongeveer Borneostraat en Bankastraat leeg.

2e transport (hoofdlijn)

Goebeng Boulevard als hoofdader. Begonnen ongeveer bij Javastraat. Veel transport reed via Sumatrastraat en zijstraten.

Eind Goebeng Boulevard, Celebesstraat retour over de brug naar eind Palmenlaan, Palmenlaan-Zuid, Coen Boulevard naar Kamp.

Aantal mensen:

Niet te schatten. Bij 2e transport had ik plm. 15-20 mensen op de truck. Dit zijn mijn herinneringen. Het was al die weken een heksenketel.

(19) **Hr. P.O. Loonen** (brief Itzig Heine 13.7.92)

Aanvullingen betr. Goebeng Transport.

Blz. 5

Omgebrachte Japanners. Ik heb ook geen directe bronnen. Er werd echter door velen verteld (zowel Indonesiers als Nederlanders), dat het een behoorlijk groot aantal was. Deze berichten kwamen dus bij het Rode Kruis binnen.

Blz.6

Mijn twee jongere broers, Rinus en Fred, werden naar de Werfstraat gebracht, en hebben het 'spitsroeden lopen' daar overleefd. Na hun bevrijding zijn ze in Batavia ondergebracht. Rinus is de M.H.G. die u kent van de vliegervijfkamp in 1956 in Zweden.

Blz. 12

Naar mijn mening was het eerste transport weg uit het kamp omstreeks 9 uur. Het vergde vrij veel tijd om de mensen met al hun baggage etc. op te halen. Wij waren ca. 13.00 uur terug. Uitladen en direct weer weg. Met de 20 trucks duurde het ophalen en verzamelen ook weer flink lang.

Ca. 16.00 uur aanvang terugtocht. Ik kan me niet indenken dat er eerder nog een transport was (misschien heel vroeg in de ochtend?). De tijd tussen 2e transport en 3e transport is naar mijn mening veel te kort. Denkt u in: vertrek uit Kamp Reiniersz boulevard naar Goebeng, met 20 trucks in colonne, tijd ca. 45 minuten. Ophalen, opladen incl. alle baggage, trucks weer in colonne, tijd 2 a 2.5 uur. Terugweg ca. 45 minuten.

Transport

Uw vraag betr. de auto's.

Voorop reed de jeep, dan volgde voor zover ik me dat kan herinneren de commando-wagen (dat was een kleiner formaat truck dan de andere trucks) en daar achter dus de 20 trucks. Ik had geen zicht op de jeep. Wie er in de diverse wagens zat weet ik niet.

Ik vermoed dat de heer Keller in de wagen achter de jeep zat. Naar mijn herinnering was het geen weapon-carrier, maar een kleinere truck waarop naar mijn weten geen vrouwen en kinderen zaten.

Dit zijn mijn herinnerings-beelden !

Op onze auto hadden wij inderdaad gewonden en doden. Hoeveel weet ik niet. Naast de chauffeur is geen schutter meegekomen. De wagen die opzij geduwd werd door de chauffeur van de truck waar ik in zat, was de hiergenoemde kleinere truck.

3. De 49th Indian Infantry Brigade Group.

De 49ste Brigade landde op 25 oktober '45 in Surabaya met ca. 4000 officieren en manschappen. Zij was een onderdeel van de 23ste Indiase Divisie die. o.l.v. Gen.Maj. Hawthorn, in Jakarta was gelegerd.

De taak van de 49e Brigade was om de Japanse krijgsmacht te ontwapenen en te repatriëren en de RAPWI mannen, vrouwen en kinderen in veiligheid te brengen.

De commandant, Brigade Generaal A.W.S. Mallaby, had geen idee in welk wespennest hij met zijn 49e Brigade in Surabaya terecht zou komen.

Onbekend was dat alle Japanse wapens en munitie reeds in Indonesische handen waren gevallen. Daarnaast was de bevelvoering bij de Indonesiers rondweg chaotisch wat ernstige gevolgen zou hebben om de gewapende massa's in bedwang te kunnen houden.

Zoals in het Gubeng rapport al is vermeld, braken op de 28ste oktober, nadat een dag tevoren de door Hawthorn bevolen pamfletten boven de stad waren uitgeworpen, de gevechten tussen de 49ste en de Indonesiers uit. De 49ste werd hierdoor volkomen verrast. Er werden wanhopige gevechten geleverd om in leven te blijven. Het feit dat de 49ste in een aantal kleine eenheden op strategische punten over de langgerekte stad waren verspreid had een zeer negatieve invloed op de verdediging tegen de naar schatting 20.000 getrainde Indonesiers van de 1ste Indonesische Divisie en een uit circa. 140.000 man bestaande ongeregelde fanatieke massa uitgerust met de meest uiteenlopende wapens.

In bijlage B zijn de "Order of Battle" van de 49ste en een kaart van Surabaya met de meeste posities van de Brigade weergegeven.

Om de situatie van de 49ste in de eerste dagen na het begin van de gevechten te schetsen, zullen Britse bronnen zelf het woord worden gelaten.

Zondag 28 oktober

“Soerabaja (N.E.I.) – 1945 van L.H.O.P.” zegt hierover:

“At 4.20 the blow fell. The pre-arranged signal, a fusillade of shots, was heard south of Simpang. From its hiding places the mob poured out in thousands. The T.R.I. took up their previously prepared positions. Barricades covered by machine guns were erected across the streets, trapping many British lorries going about their business peacefully in the town. Eleven officers and four times that number of Indian troops were shot out of hand in the first ten minutes of this treacherous attack. The sole survivor of those out in the town was Colonel Owain. (noot: Colonel L.H.O. Pugh, waarnemend commandant van de 49ste, is de schrijver van “Soerabaja (N.E.I.) –1945”. Hij gebruikt 1 van zijn voornamen als “schuilnaam”. In het vervolg zal de naam Pugh worden gebruikt). Convinced that trouble would break out that afternoon, he decided to go to Dharmo to see how the evacuation of the women and children from Goebeng was progressing, and to stop the running of further convoys. He also wished to see how units of the Brigade Group were settling in, and to warn them that serious trouble was expected. On his way down Palmenlaan in de requisitioned car, he saw the occupants of a tram “bailing out”, and a barricade being hastily erected across the road by uniformed T.R.I. soldiers. He realized at once from the presence of the T.R.I. that serious developments had occurred and that all units of the Brigade must be warned to “stand-by” immediately. He drove straight at the barricade, the heavy car smashing its way through as machine guns and riflemen opened fire. The car was hit, but Colonel Pugh and his “gunman” were untouched. The car roared down the Dharmo boulevard amidst a hail of shots. The Indonesians were shooting at a range of a few yards from the gardens and from the road itself.

A swordsman attempting to halt the car, jumped for his life a fraction of a second too late and was pitched into the gutter by the wing of the car.

They crashed through another flimsy and badly erected barricade, again passing through machine gun fire miraculously unhurt, and drove into the Dharmo hospital where they narrowly escaped death at the hands of the Indian Field Ambulance which had just moved in. In Dharmo the gunners were unloading their vehicles when they were attacked. Their commanding officer, Lieut. Colonel Rendall, was ambushed in Merkusstraat and wounded in the hand. He and his jeep driver escaped into a company of the 5th Rajputana Rifles. His second-in-command, Major Tennant, immediately put in an attack with a hastily organized party of Indian gunners, clerks and others of his Regimental Headquarters and drove the Indonesians out of their positions. By nightfall the 3rd Indian Field Regiment “dug in”, prepared to withstand any further attacks, and also protect the internees in their midst.

Heavy attacks supported by armored cars and tanks were launched against Major Anderson’s company of the 5th Rajputana Rifles who were holding the Wonokromo Brigade and sluices of the canal. Desperate fighting was in progress there against vastly superior numbers. In the center of the town, Brigade Headquarters with a company of 4th Mahratta Light Infantry as its defence company, and the detachments of Indian troops holding the Embong Malang Radio Station, the Oranje Hotel, various power houses, the jail and other places were fighting furiously. The battle had also spread north, and a fierce struggle was in progress for possession of the Ferwerda Drawbridge, the Airfield and the Port. The company of the Rajputana Rifles in Merkusstraat had been withdrawn into the Dharmo Hospital as soon as it was realized that, far from respecting the Red Cross flying

at the main entrance, the Indonesians were preparing to attack. The company attacked as soon as they arrived, driving the Indonesians in confusion from their positions with many casualties. The hospital was then put in a state of siege, barricades erected, disused tubewells put into order to ensure an independent water supply, a surgery and dispensary established, and all preparations made to deal with whatever eventualities might arise. The final convoy of women and children from Goebeng had left at 4.15. It was halted at a barricade at the entrance of Brugstraat in Palmenlaan (noot: de barricade was op de hoek van de Palmenlaan, Palmenlaan Zuid en Kaliasin).

Captain Chopra, Royal Indian Artillery, the officer-in-charge, and his escort of three sepoy dismounted from their jeep to remove the obstruction. All four were shot dead without warning.

A murderous attack led by uniformed Indonesian troops was then launched against stationary lorries of the convoy, whose frequent journeys from Goebeng to Dharmo filled with women and children must have been familiar to all Indonesians in this part of town. Under a hail of fire and machine-gun bullets, home-made 'Molotov cocktails' and grenades, the mob attempted to rush the convoy. Attacked by several thousands Indonesians, their bloodthirsty shouts mingling with the roar of musketry, the crash of exploding bombs and the screams of the terrified women, the small escort of the 4th Mahrattas drove back the enemy from their immediate vicinity, opened the lorries and with the Royal Indian Army Service Corps (RIASC) drivers helped surviving women and children into some empty houses. Leaving them under the protection of the drivers, the Maharattas returned to drive off the mob now surging around the lorries. The losses inflicted on the Indonesians were stupendous. One of the few surviving Mahrattas admitted to having fired ten magazines from his Bren gun into the crowd at point blank range and made no appreciable difference to the numbers jammed too tightly in the roadway to escape.

By darkness few of the gallant band of Mahratta sepoy and RIASC driver's remained. They lay dead surrounded by Indonesians heaped high. The carnage was appealing. Near the burnt-out and still burning lorries the white clothed bodies of the mob, of women and children killed by rifle fire and of others butchered and dismembered by Indonesian swordsmen, lay pathetically among the few green-clad bodies of Indian troops. Everywhere blood lay in dark pools and seeped slowly into the gutters. The remnant of the Indian troops manned the windows of the buildings in which they had placed their charges, grimly determined to protect them until there should be no one left to fight. From this scene of butchery three lorries only out of the original twenty escaped. After dark a sepoy arrived in Dharmo hospital with the news of the atrocity and a number of women and children now in an empty house. A fighting patrol led by Colonel Pugh with stretcher-bearers and a doctor set out immediately to find and retrieve these survivors. On arrival at the house they found some twenty terrified women and children. Some of the more seriously wounded had already died.

The sepoy and a Viceroy's Commissioned Officer had contrived to make tea, had shared their rations among the survivors, comforted the children who were asleep on the floor, and bound up such wounds as they could. Then with no knowledge of the future, these devoted soldiers had made preparations as they knew to defend their charges against further developments.

Within a few minutes of their arrival in the Hospital, the wounded were in the hands of the surgical team, who with their white gowns, operated in the light of paraffin lamps to save the lives of the wounded women and children.

From all sides came the crackle of rifle fire, the stuttering clatter of machine guns, the crash of grenades. The glow of many burning buildings shone red against the sky. An old Dutch woman staggered into the hospital with a hole in her back the size of a man's fist where a "dum-dum" bullet fired by the Indonesians had made its exit. Although attacked by overwhelming numbers the detachments of the hard-pressed Brigade Group were still holding out successfully.

Throughout the night fighting continued, and the morning showed little change.

In Kajoon, a platoon of the Rajputana Rifles holding an isolated position was ordered to withdraw to its Battalion Headquarters in the British Consulate. Some thirty women and children had taken refuge in this platoon's position. One the Dutch ladies, Mrs. Candida Michielsen, offered to lead the party through the Indonesian positions which cut them off from the Consulate.

Marshalling the women and children, and herself carrying two of the rifles of the casualties, she led them from garden to garden, crossing narrow back streets in safety until they came to an open space, on the far side of which stood the Consulate buildings. Organizing the women and children into groups she led them across without loss despite Indonesian fire. On arrival at the Consulate she organized the accommodation and feeding of the women. This done, she took charge of the Regimental Aid Post.

The doctor had last been seen in an ambulance on which the Indonesians opened fire despite its Red Cross. Both he and the driver were presumed killed.

Medical supplies were short. The women tore up their scanty clothes to bandage the wounded sepoys, many owed their lives to this devoted care. In the intervals, Candida Michielssen carried food and water to the officers and men, all of whom were fighting together to repel the Indonesians. A mortar bomb exploded near her, killing the two men manning a Bren gun. Realizing the danger she seized the Bren, aimed it at the advancing Indonesians, and pressed the trigger. At this juncture she was picked up by an Indian officer and carried protesting into the house out of danger. Her cheerfulness, and the magnificent example of courage she set made her life too precious to officers and men to be thrown away."

Maandag, 29 oktober

"No improvement had taken place in the general situation by mid-day. It had in fact worsened. On the Wonokromo Bridge Major Anderson had lost touch with two of his platoons which were thought to have been overrun. One of these platoons had been forced out of its position. Led by Lieut. Alan Muirhead, Royal Engineers, the remnants had fought their way down the river and embarked in small open boats.

At the mouth of the river they had put to sea, and steering north along the coast had ultimately paddled into the main harbour of Soerabaja.

The other platoon had been annihilated. Fighting desperately the survivors of the company had destroyed two armoured cars and a light tank, and were still in position. To their immediate north, the Indian Field Company were hard pressed. In the Hospital area opposition was massing under cover of the buildings of the Dharmo boulevard. It had been decided to rush a 25-pr. Gun into the hospital to repel Indonesian tank attacks expected.

In a roar of rifle fire from the defenders of the hospital, the gunners came swinging in through the gate, straight into the position prepared. "Crash" – a 25 pr. shell burst into the house opposite, the walls shattering outwards, and the roof flying off into the air.

In succession the gunners dealt with the whole row of buildings. From behind one of them, they flushed a light tank which unfortunately got away. No further trouble was anticipated from the Indonesian snipers in these buildings !

From all sides came the news that the predicament in which the Brigade Group was placed. Matters were indeed grave. We had been surprised with only the ammunition carried actually on the man. All reserves were still in the docks.

We had very little with which to repel attacks of the magnitude being launched.

The Indonesians had by-passed the 6th Mahrattas in the harbour area who, fighting fiercely, were unable to cover their whole frontage.

T.R.I. reinforced by the mob were making determined efforts to secure the airfield as a preliminary to an attack on the docks. Work had ceased in the docks and every available man had turned to defending the Tandjoeng Perak and Oedjoeng port areas.

A "force" launched into battle was composed of the 49th Brigade Indian Composite Supply and Issue Section and the Workshops and Recovery Company. Under Captain Nandi Khan they, with the addition of such miscellaneous units as an Indian Bakery Section, rose nobly and joyfully to the occasion. They rendered invaluable assistance to the 6th Mahrattas in holding the large area of the airfield and docks.

In the town things grew worse and worse, as the afternoon advanced.

All contact has been lost with the platoon of the 4th Mahrattas in the Embon Malang radio station. This had been set on fire, but its defenders though choked by smoke and their clothes burning, had repelled the attack until their ammunition was expended, and but a handful of them remained alive. The roof then fell in. The few survivors, discarding their burning clothing had sallied forth stark naked in a desperate attempt to fight their way through the thousands crowding the streets.

They were cut down to a man by sheer weight of numbers. Those who were not killed outright were dismembered by Indonesian swordsmen on the pavement whilst still living. Only in Dharmo did the situation show any improvement. In the rest of the town the Brigade, weary and begrimed with the smoke and the dust of their desperate fight, without food and water, their wounds bandaged roughly, anxiously counted their ammunition and prepared to die fighting.

No movement was possible between positions. In the various "phoney" truces proclaimed, such trucks as had attempted to reach the port had failed to arrive.

Even the movement of motor ambulances was impossible. The Indonesian extremists paid little attention to the Red Cross as their teachers, the Japanese.

They killed the drivers and any patients with the same impartiality as they butchered other wounded falling into their hands.

That evening fighting ceased for a time. Indonesian cars and lorries flying Red Cross flags were allowed free passage to collect their wounded. Even this privilege was abused, the Indonesians using these vehicles for carrying troops. Our ambulances were fired upon and had to return to the Dharmo hospital.

Anxiety was felled as to the fate of the company of Rajputana Rifles in the jail.

Before wireless communication had ceased they were being heavily attacked by overwhelming numbers of T.R.I., mobsters and tanks.

It was learned later from one of the survivors, that during the afternoon the enemy had smashed their way through the main gate with a Japanese medium tank, simultaneously gaining entrance into the rambling group of buildings in other places. Throughout the remainder of the day the battle raged in holes and corners of the jail. At dark the

defenders' ammunition ran out. Then they were overrun, all but seventeen sepoy and the company commander, whose arm was almost severed by a sword-cut, were dead.

During the night two sepoy made signs that they wished to go outside to relieve nature. They were given permission by the Indonesian sentry, who then bayoneted them. The following night fourteen of the survivors were led out and brutally murdered in cold blood, their bodies being thrown in a common grave.

Still the course of the bloodshed continued, but the Indonesians were paying heavily. Radio Surabaya announced the town as flowing in blood and the Kali Mas choked by bodies. They admitted six thousand casualties.

The Brigade Headquarters Officers' Mess had been attacked in the act of unpacking in its new location in Goebeng. After a stubborn resistance by officers' batmen, cooks and followers it was overrun.

The British officer in charge of the Mess was shot in the back in front of the survivors. In the harbour the naked bodies of Indian troops, mutilated and roped together were picked up. Brigadier Mallaby announced that a truce has been arranged for the 31th and must be observed. It was a further attempt to bring the situation under control.

It was decided that Colonel Pugh should attempt to slip through the Indonesian positions and return to Brigade Headquarters, where his presence was badly needed.

Dinsdag, 30 oktober

Early next morning Colonel Pugh in his jeep, with a small escort left Dharmo hospital. It could not be denied that his chances of reaching Brigade Headquarters were poor. On their previous form it was certain that the Indonesians would make no attempt to observe the truce, and his only route lay through the center of Indonesian resistance and their main positions. Should he and his small party be stopped their only hope would be to fight their way out, and this, in view of the numbers likely to be met and the treatment meted out to small parties, was a forlorn hope.

At Kaliasin, they ran into a dense crowd, some armed and others unarmed.

Colonel Pugh stood up in this jeep and waved to the crowd to open and let him through. They did, allowing his jeep and the escorting truck to pass unhindered !

Opposite the entrance to Brugstraat was the wreckage of the convoy which had been ambushed. Burnt out lorries, some capsized and others piled drunkenly against walls and buildings, blood-stained mattresses and household goods littered the street.

T.R.I. soldiers and some civilians looked up from their task of stripping the lorries as the two vehicles drove past. At the crossroads the Indonesian policeman on point of duty signaled them on. Realizing his error too late, he opened fire ineffectively with his revolver. They drove on at top speed through Simpang, Pasar Besar, and on down Aloon-aloonstraat. So far no serious difficulty had been encountered, but they were now passing through the center of that part of the town in which were the Indonesian main positions.

The streets were still deserted at this early hour. In the square opposite the Government Buildings were many uniformed Indonesian troops. Hoping for the best they drove straight through them. There was no question of going back. Had they stopped the whole party would have been shot down. They burst through as a party opened fire from the Courts of Justice. A man ran into the road to throw a Japanese hand grenade, but hesitated. By then, it was too late. The cars had passed. Accompanied by a flurry of shots, they drove triumphantly into Brigade Headquarters.

During the past days, Brigadier Mallaby had been untiring in his efforts to bring about a settlement. His belief in the genuine desire of the Indonesian leaders to stop the fighting remained unshaken. He continued to expose himself recklessly to the caprices of the mob in his personal efforts to stop the firing.

The morning was spent by Brigadier Mallaby at a conference with Soekarno and Major-General Hawthorn who had flown in from Batavia.

This conference was too late; the situation was too out of hand. Little became of it at the time, nor at this stage could any means have been devised of implementing any decision reached. The proceedings were enlivened by the crash of the 6th Mahrattas' three-inch mortar bombs bursting some two hundred yards away. The Indonesians asked us to stop the fire of the naval guns !

A rumour now became current that the British had surrendered. Excited mobs demanded that the Indian troops should come out of their positions and lay down their arms. This demand brought a fresh outburst of fighting everywhere except in Dharmo and Kajoon, where hostilities had come to an uneasy stop.

Another truce was announced. As on former occasions the Indonesians made no attempt to observe it. Brigadier Mallaby sent his Brigade-Major with Major Harte to deliver a note of protest to Indonesian headquarters some three hundred yards away. The two officers were stopped within two hundred yards of Brigade Headquarters and taken out of their jeep. Soejono, the chief of Police, rescued them from the mob and hid them for safety in a building. Later they were taken by Pemoedas to the Hotel Brunet to be interrogated. On the way they were seized from their captors and shot in cold blood.

A new plan had been propounded after General Hawthorn's departure to Batavia.

British liason officers accompanied by Indonesian officers were to tour the tow, visiting in order to bring about a "cease fire".

Should this also fail, considerable regrouping could probably be effected during the night. The Indonesians were already tired and their vigilance would undoubtedly decrease after midnight. Further, the moderate leaders realized the prejudicial effect exercised upon the world's opinion of the Indonesian Republic by the events of the past few days. The leaders would have a irredeemable effect upon the confidence of the moderate Indonesian leaders, already so shaken by the terms of the proclamation coming after, and superseding those already agreed upon. In the co-operation of these leaders lay the sole hope of bringing the situation under control.

He left taking with him the liason officers Captains Smith and Launchland and Captain Shaw.

Before the reached the Indonesian Headquarters a furious outburst of firing broke out in the square opposite the International Building.

The Indonesians were attacking a company of the 6th Mahrattas commanded by Major Venu Gopal. Brigadier Mallaby went straight to the square where, by his personal intervention at considerable risk to his life, he succeeded in stopping the firing.

He and his officers were severely manhandled by the exiting Indonesians, their arms torn off them with the exception of one grenade overlooked in Launchland's trouser pocket. The news from all quarters was serious indeed. In his attempt to bring the situation under control, Brigadier Mallaby had been killed by the mob (noot : de 3 Captains hebben de gebeurtenis overleefd. Captain Shaw was intussen bij de 6th Mahratta het Internationale Gebouw binnengegaan. Captains Launchland wierp zijn handgranaat in het midden van het gepeupel, en in de daarop volgende paniek sprong hij samen met Captain Smith uit de auto van Mallaby en doken beiden in de Kali Mas. Zij bereikten na vijf uur zwemmen het

gebied van de haven. Mallaby werd doodgeschoten in zijn auto door iemand uit het gepeupel en ligt op het British Commonwealth Cemetery, Menteng Pulu, in Jakarta). Two companies at least were known to have been overrun and annihilated. Nothing was known at this time of the fate of the war correspondents and the platoon of infantry in the Oranje Hotel. The platoon in the wireless station was known to have been wiped out. Heavy casualties were reported from all sides with the request for motor ambulances. These had to be refused. To send ambulances out into town was to sign the death warrant of the drivers. This Colonel Pugh, having assumed command of the Brigade, was not prepared to do despite the realization that his orders condemned to death in most cases the wounded man whose life might have been saved by expert attention. During the afternoon, demands for the laying down of arms and surrender of the British Forces were received continuously. Late that evening the Brigade Commander was invited to go under escort and surrender "his sword" to an Indonesian general whose headquarters were south of Soerabaja. These request, and others to hoist the Indonesian flag alongside the Union Jack was refused. Pitiful reports of wounded requiring attention by medical officers were still pouring in, and still had to be refused. The ammunition remaining in units cut off in the center was down to some ten rounds per man. Out in the harbour the ships of the Royal Navy listened intent but powerless to the flow of wireless messages. Plans were now made to hold on until the Brigade's position became untenable. On Pugh's personal order a simultaneous break-out by all surviving units in the town would then be made. They would fight their way out to Dharmo or Tandjoen Perak. To reach the former would present little difficulty. The chances of Brigade Headquarter reaching Tandjoeng Perak were even slighter than Venu Gopal's company three hundred yards nearer. To pass through the belt of thousands of Indonesians would be almost an impossibility. The focus of the fighting had now changed to the Internatio Building, Ferwerda Drawbridge and the Airfield. The 6th Mahrattas reinforced by all available troops from the port were holding on grimly. Brigadier Pugh ordered them to remain in their present positions at all costs.

Woensdag ,31 oktober

At 9 o'clock, a deputation arrived from Dr. Soerio, the Governor of East Java, led by Captain Betty (noot: Captain Betty was de Public Relation Officer van de 49ste Brigade) He and his war correspondents had been captured in the Oranje Hotel and interned. Dr. Soerio considered that the Indonesians fighting in the Internatio Building square were tiring. If this center of trouble could be pacified there was a possibility of bringing the rest of the fighting under control. The necessary preparations were made for the deputation to approach the Internatio Building in a car flying a white flag. They would then speak to the crowd asking them to disperse and assuring them that the British Forces would cease fire if left alone. Betty was warned that his life and those of the Indonesians with him, would depend on the boldness with which the car approached the building. Any furtiveness would certainly draw fire from the troops, who with their nerves strained to breaking point by the incessant attacks of the past 48 hours, were only too alive to any suspicion of treachery.

A message was broadcast informing all units that negotiations had been opened to extricate the Brigade from its predicament.

Suddenly a weeping, hysterical Indonesian, one of the deputations, was brought into Brigade Headquarters. We eyed each other in silent dismay.

Contrary to the instructions issued, the car carrying Betty and the Indonesians had driven furtively in the shadow up to the Internatio Building before the time arranged.

The Mahrattas suspecting a trap, had opened fire, set the car alight and apparently killing all occupants.

The breakdown of this step now demanded a fresh approach, and how this would be made was not at the moment clear. The units of the Brigade in the town could not survive a further day's fighting owing to lack of ammunition. This night alone remained to negotiate a truce giving more time to extricate the Brigade now facing annihilation by the vastly superior numbers of the enemy.

Suddenly Betty reappeared. He brought with him one of the deputation and the good news that only the driver of the car had been wounded. Betty was ordered to return. This time all went well and the mob were persuaded to leave the square for the time being. The successful conclusion of this step, gave Brigade Headquarters and Venu Gopal's company a reasonable expectation of freedom from attack during this night.

A message assuring the Government of East Java of our preparedness to enter into negotiation to end the present disastrous situation was sent by the returning deputation. We settled down to an uneasy, watchful night.

Donderdag, 1 november

The night passed without incident. At daylight further attacks were launched against the 6th Mahrattas and the men holding the Ferwerda Drawbridge and positions to the east. Fighting again broke out in the Internatio Building Square. As before the discipline of the weary troops was magnificent. Not a round of their little remaining ammunition was wasted.

Preparations were made secretly during the morning in Brigade Headquarters for the next move. All ciphers and secret documents were burnt. The lorries to lift us were met by the T.R.I. escort at 1.30 outside the 6th Mahrattas positions.

They were to pick up Venu Gopal's company at the Internatio Building and then Brigade Headquarters with their defense company of 4th Mahrattas returning in one convoy to Tandjoeng Perak. Simultaneously the troops in Kajoon and south of Dharmo, would move themselves to Dharmo with Indonesian escorts. As soon as the first lorry convoy was unloaded, it would pick up the rest of the 4th Mahrattas in the H.V.A. school, east of the Kali Mas.

The ability of the Indonesian Government to provide T.R.I. escorts was doubtful. The possibility of treachery was almost certain. On the success of this plan depended not only the lives of the greater part of the Brigade, but the evacuation of six thousand odd women and children. There was doubt of Soerio's desire to get us out of town. His ability to fulfil his share of the agreement was the unknown factor on which success hung.

If the T.R.I. did not arrive, Brigade Headquarters and Venu Gopal's company would break out on the following morning with the help of the light tanks now in the port.

In the ensuing battle the remaining troops in the town would be able to fight their way into the open country, and hence to Tandjoeng Perak or Dharmo.

The form of treachery expected, was the ambush of the first convoy containing Brigade Headquarters and the two companies.

In this event the survivors would fight their way out. If they could reach open country, some few might arrive in the 6th Mahratta lines. Caught in the narrow streets of the town at the mercy of machine guns, sweeping the road, few would have survived the first onslaught. There were no signs of the T.R.I. at 1.30. We sat down to wait as patiently as we knew how. The plans to deal with the new situation if they did not arrive, involved the use of force. This would prejudice the rescue of the internees later. It was almost desirable that the present critical truce should not be upset.

At 2.30 came the news that the T.R.I. and our lorries had left the Bataviaweg. Our relief was great. Everyone realized how much depended upon even the arrival of the lorries, although this was but the first step, and could only improve slightly our chances.

At 3.30 the lorries arrived. We loaded our effects, ourselves, a number of Dutch clothed in spare battledress masquerading for the occasion as British N.C.O. clerks, and four was correspondents into the trucks.

The Union Jack flying over the battered building was lowered, and we formed up ready to move off.

The refusal of the Indonesians to allow the Brigade Commander to ride his own car was ominous. We set off, our muscles tense and our ears turned for the staccato rattle of machine guns and the crash of exploding hand grenades. The column was led by the Indonesian officer in a car, closely followed by the Brigadier in his jeep, his pennant flying, and a T.R.I. soldier with two Mahrattas sepoy in the back. Rifles and Bren guns were loaded but concealed.

On every truck rode two T.R.I. soldiers.

The Brigadier's last orders were that if we were attacked not one of his escort was to escape. We emerged into main square flanked by the Government Buildings and turned right along the Westerbuitenweg through Krembangan. At intervals lining the road, stood T.R.I. If treachery was intended, this narrow street was the place. Twenty yards ahead I could see the Brigadier sitting motionless in his jeep. It was an uncomfortable drive. At last we reached the outskirts of the airfield. We had made it. We had been extricated from a most desperate predicament literally at the last moment when insufficient ammunition remained to repel even one more determined attack. We had held no cards at all, but the Indonesians had fallen for our bluff and we were out intact with our arms.

Never were they so relieved as at the sight of the Union Jack flying over the Bataviaweg crossroads. Its significance and the material things for which it stood, safety, honesty and freedom struck them as never before.

By 5 o'clock the Brigade was regrouping covering the Port and Dharmo. Our tactical situation was now sound for the first time since we had landed. We had ammunition and food, our base was secure. With these we were confident of withstanding any number of Indonesians. The first step towards the completion of our tasks was accomplished; we had ensured the security of our forces. We could now press on with the evacuation of the internees and the withdrawal of the troops still in Dharmo into the Port area.

Brigade Headquarters established itself in Tandjoeng Perak. Much reorganization was necessary. Our files had been destroyed to prevent them falling into the hands of the enemy. All the domestic staff of cooks, followers, officer's mess servants and officer's batmen were either dead or prisoner. Our kits, cooking-pots, and the impedimenta of the officer's mess, little though it was, were in the hands of the enemy. We possessed what we stood in, and no more.

The Brigade had suffered heavily. Sixteen officers, two attached officers and three hundred and seventy-four Viceroy's commissioned officers and men had been killed, wounded or were missing, believed killed. So far there was little indication that anything had been achieved by this sacrifice.

Evacuation of the internees was our next task. The rice and vegetables supplied to the Red Cross by the Indonesian Republic and cooked in the communal kitchens had ceased on the outbreak of hostilities. The internees had had no food since the 28th. No private stocks of food remained in their houses. All had been eaten long ago in an effort to eke out the meager rations supplied.

The internees in Dharmo had suffered few casualties and these were now in the hands of the Indian Field Ambulance in the Dharmo Hospital.

Women and children remained in their houses in those areas in which fighting was not taken place. In others they had taken refuge in the British positions. Little was known of the smaller groups of women and children scattered throughout the town of Kendongdoro, Palmenlaan and other places. We were very apprehensive as to their fate. It was essential to have someone with whom to negotiate. An invitation had been sent to Dr. Soerio to reconstitute the Contact Committee. He had agreed, but had proved obstructive over the place of meeting.

The Brigade Commander told him that in view of the recent conduct of the Indonesians all assurances of safe conduct were valueless. Either the Contact Committee met his forward defensive localities or the world Press was informed of the refusal of the Indonesian Republic to co-operate in the humanitarian task of succoring the internees. Dr. Soerio, after further consideration, concluded that this threat was potentially more damaging than loss of face entailed in coming to meet the British Commander, instead of the latter coming to him.

The first meeting took place on the 1st November. It was attended by Kundandas, leader of the Indian Community in Soerabaya. Once a Japanese collaborator, Kunandas had "collaborated" with the Indonesians when they came to power. He now "collaborated" with us. Throughout the ensuing week he rendered invaluable service despite the danger to his life. He was a Hyderabad-Amil, a member of the trading fraternity who so resembled the ancient Phoenicians. They subscribed to no political party, placed trade before patriotism and the good of their community before that of India.

Now began a period of long drawn-out and tedious negotiations. Evasion succeeded evasion, delay and procrastination frustrated almost all progress. The commands of the Contact Committee, although backed by the Governor of East Java were openly flouted by minor Indonesian officials. Such progress as was made, came about only after hours of argument. The most reasonable statements were met by flat contradictions and the simplest request by refusals. Even after the obstruction of the Contact Committee had been overcome by patient and wearisome repetition and argument, the non-co-operation of the truculent and self-important minor official remained.

After much discussion, the demand for escorts for the convoys evacuating the internees through the town was accepted. No convoys ran on the 1st of November owing to the obstruction of the Indonesian officials arranging the details.

All was prepared for a start at 9 o'clock the following day.

The problem of feeding the troops cut off in Dharmo still remained.

Despite the approval of the Contact Committee, the Indonesians refused to allow rations to be carried in the empty lorries leaving Tandjoeng Perak to evacuate the women and children. Resort was now made to supply by air. This problem was delicate. It was

necessary to replenish ammunition without upsetting the present balance obtained. One false step would again plunge Soerabaya into a bath of blood.

The next few days could not be faced without the fullest preparations for further fighting being made without delay. In order to avoid any misapprehension on the part of the Indonesians, it was arranged that the first air "supply-drop" would consist only of food. Thereafter ammunition would be delivered in subsequent "supply-drops". An invitation was sent to Dr. Soerio to watch the first "supply-drop" with his officers.

Suddenly a message was received that ammunition was being dropped in the first "supply-drop". A box of grenades had fallen wide, and was now in the hands of the Indonesians. It had not been possible for Batavia to avert the dropping of ammunition, which formed part of the "pre-packed supply-drop". Soerio had however been assured that no ammunition would be dropped. This might well be constructed as a further instance of "double-crossing". The Brigade Commander at once issued orders to hand over all ammunition falling into the Indonesian hands, and a small quantity which had fallen into our hands, explaining that this ammunition had been dropped contrary to his orders.

Vrijdag, 2 november

During the morning of 2nd November, Major-General Mansergh commanding the Fifth Indian Division and a staff officer arrived by air from Batavia. Though very tense the situation had not deteriorated further during the night. Nevertheless in the words of Admiral Patterson's signal to Batavia, "any sneeze would wake this baby"!

The arrival of a Major-General, however welcome, would if disclosed, have caused a sneeze sufficient to blow the lid off everything. General Mansergh agreed to remove his "red-hat" and remain incognito, leaving all physical contacts with the Indonesians to Brigadier Pugh until the time came for him to reveal himself.

Two and half hours after the intended time of starting, the first convoy left the 6th Maharatta lines for Dharmo. Its dispatch had required the united efforts of the Brigadier, Wing Commander Groom (a British POW of the RAF who spoke Indonesian and was trusted by them) and Kunandas.

With the convoy traveled a wireless-jeep manned by an officer of the P.A.V.O. Cavalry. He was in direct communication with the squadron of light tanks and the company of lorried-infantry, standing-by to move into town at a moment's notice to rescue the convoy should anything untoward happen.

The running of these convoys through the town demanded high courage of the part of Captain Macgregor and his R.I.A.S.C. drivers. Despite realization of the natural treachery of the Indonesians and knowledge of the fate which had overtaken Indian troops falling into the hands of the enemy, they drove their lorries day after day through the hostile, sullen town in their task of evacuating the internees. They carried no arms and were escorted by T.R.I. soldiers. Their time of departure bore little relation to the time arranged. Four hours on end they sat ready in their lorries waiting for the T.R.I. escort to arrive. Sometimes they returned to their lines having waited all day in vain; sometimes one run was accomplished, sometimes two.

The women and children in Dharmo waited for hour after hour of agonizing suspense, only to be disappointed by the frequent and unavoidable delays.

Nevertheless by the 6th of November, over six thousand and fifty women and children had been snatched from the terror in whose shadow they had lived so long.

In Dharmo, the camp was full of bustle and activity. The arrangements for the evacuation were in the hands of Lieutenant-Colonel Rendall. With the help of Mrs. Mary Doetz, Mrs. Kamper, Miss Fedama and other indefatigable Dutch ladies whose courage and initiative nothing could overcome, he accomplished the seemingly impossible task of grouping over six thousand women and children into lorrie loads, limiting their luggage to what could be carried in their hands, feeding and looking after them.

Silent and fearful, their trust only in our word, these women and children left their temporarily haven to venture unescorted into the town now in the hands of the mob so recently screaming for their blood.

On their arrival at the forward positions of the 6th Mahrattas, the T.R.I. were left behind. The lorries then drove past the road block manned by watchful Indian troops with the Union Jack flying proudly overhead, the symbol of safety.

Waving, weeping, cheering, they drove through Tandjoeng Perak. Their cries were answered by the waves and smiles of greeting of the Indian troops who, fully alive to the sufferings through which these women and children had passed, rejoiced with them at the liberation. Despite the brilliant sunshine, the gay clothing of the women, the atmosphere of cheerfulness and bustle, the circumstances were sad.

Separated from their husbands whose fate and whereabouts were uncertain, their homes abandoned and in ruins, their feelings dulled by suffering privation over so long a period, these women faced an uncertain future with little left but burning faith which had so far sustained them.

Their gratitude at their delivery, their sympathy at our losses were ample recompense for the sacrifices we had sustained to ensure their safety.

Their calmness, heroism, unquestioning obedience and unselfishness during the appalling experiences of the past few days had been beyond all praise.

It was a privilege to have been of service to them.

On arrival at the wharves the internees were met by Indian soldiers who carried their meager possessions, children, sick, and in some cases the older and more helpless of them down to the ships. There they were handed over to the Royal Navy, who excelled themselves in meeting a situation novel even to them. Food and bedding were provided; officers and ratings vacated their cabins and berths; His Majesty's destroyers were filled with a mass of women and children in all stages of dress and undress.

They emerged from bathrooms draped in borrowed towels; they undressed in wardrooms; an operation was performed on one petty officer's mess; they slept everywhere and even danced on deck. Their spirits were unbounded, and the Navy took them to their hearts even as we, with our lesser resources and under less happy conditions had also done.

They were afforded a welcome calculated to eradicate any qualms at leaving Java.

Later the internees were ferried out to the troopships bringing the Fifth Indian Division to Soerabaya. In them they made the journey to Singapore, the first stage for many of them in their long journey home to Holland.

On the 6th of November that last of the internees left Dharmo. By evening the troops were withdrawn from Dharmo and the Brigade was concentrated in the Port and the airfield area. Behind them now deployed in full battle order the Fifth Indian Division.

The situation deteriorated hourly. A feeling approaching disaster was in the air.

Provocative troop movements took place on the front held by the 49th Brigade.

Preservation of peace no longer really mattered. We were saddened at the approaching end of our endeavors. Many risks had been taken, exemplary patience shown, and at one time the future had held so bright a prospect. We had gained the trust of the Indonesians and enlisted their co-operation at considerable effort. We had cherished the expectation of a progressive improvement in our relations and an increase in confidence which would allow us to achieve in time even those tasks which as first appeared distasteful to the Republican Government.

We realized that all this was now at an end. The safety of the women and children had been achieved, but at a high cost. There still remained some five thousand men imprisoned in Soerabaya.

Their liberation would have required an infinity of patient negotiation with this intransigent people, and could now come about only by force of arms.

General Mansergh delayed the delivery of the Supreme Allied Commander's terms until the last moment. Only when it became obvious that nothing further could be recovered and an explosion was inevitable, did he disclose his presence.

On the 8th of November he attended a meeting of the Contact Committee which the Governor of East Java had been asked to attend. As Commander of the British Forces in Soerabaya, he put forward in his own name the still unmet demands preferred by Brigadier Pugh, setting a twenty-four hour time limit on their fulfillment.

On the 9th of November, at mid-day the limit expired. General Mansergh broadcast an ultimatum that he would advance and occupy the town, starting at six o'clock the following morning. Aircraft dropped proclamations, and the people were informed that any resistance would be met by all the forces at his command.

Further, during the advance pauses would be made giving opportunity to the Indonesian leaders to demand a truce in order to comply with terms preferred by General Mansergh should they wish.

That night radio Soerabaya broadcast ceaseless a call to wage total war and demanded national resistance. They threatened the death of any prisoners captured, stated their intention of poisoning the water supply upon which the town of Soerabaya depended, and of burning the town irrespective of the consequences to the civil population.

At six o'clock the advance began. The bitter fighting broke out which was not to cease for five weeks, by which time the town of Soerabaya would be in the hands of the British. This story of the gallant conduct of the officers and men of the 49th Indian Infantry Brigade, adds more instance to the record of heroism of the magnificent soldiers of India. Facing inconceivable odds, without ammunition, food or water, these courageous men died with the utmost gallantry at their posts, their lives at little known contribution to the cause of the United Nations."

Een enigzins minder 'emotioneel' verslag van de gebeurtenissen rond de 49ste wordt gegeven in het hoofdstuk "**Surabaya" uit de "Fighting Cock, the story of the 23rd Indian Division 1942-1947" van Lieut.-Colonel A.J.F. Doulton.**

Wel is het zo dat Colonel Pugh in de frontlinie heeft gestaan, de onderhandelingen met de Indonesiërs heeft gevoerd en een groot deel van zijn collega's in Surabaya heeft verloren. Daarnaast werden de officieren van de 49ste in de periode na Surabaya onheus behandeld omdat hen werd verweten te hebben 'gefaald' in Surabaya.

In “**Who killed Brigadier Mallaby**” van **Parrot**, wordt over de verrichtingen van de 49ste Brigade nog gezegd:

“Even to those unversed in the exercise of military command, it would appear at first sight that Mallaby made a number of elementary errors :

1. He dispersed his troops in ‘penny packets’ all over the town without securing his lines of communication.
2. He completely underestimated the leadership, strength and fighting spirit of the Indonesians.
3. It took him too long to appreciate the potential danger to his dispersed troops, who carried no reserves of ammunition (We have it on the authority of Wehl that even as late as the afternoon of Sunday, October 28, there were still soldiers wandering about Surabaya on sight-seeing and shopping trips !)

In his letter of November 23, 1973, Captain Smith observed:

“.....Brigadier Mallaby had wanted to mount the operation in the normal way.....establish a Bridge-head, and then gradually go through the town with our lines of communication secured. Instead we were ordered to guard various –admittedly important- areas such as the power station, the waterworks and so on. This involved splitting up the Brigade, so that when the trouble started, these odd sections and platoons were mopped up with great ease by the Indonesians.....”

If this statement is accepted, it throws a very different light on Mallaby’s performance and on the conduct of operations by Headquarters 23 Division.

The staff of 23 Division was also responsible for that major error of judgment – the leaflet-dropping raid on October 27 – when negotiations between Moestopo and Mallaby were at a delicate stage. Then there was the ignorance of the real situation in Surabaya. This appalling lack of effective intelligence permeated the whole of South East Asia Command from its Headquarters in Singapore down to the lowest formations. Colonel Doulton, who said that “Brigadier Mallaby walked into a hornet’s nest unawares,” was himself a senior staff officer of the formation directing the 49 Brigade operation !

(Noot: let op de opmerking die Doulton, de schrijver van de “Fighting Cock”, maakt t.a.v. het droppen van de biljetten boven Surabaya op 27 oktober).

It is clear, therefore, that the full story behind 49 Brigade’s “failure” is yet to be told. However, from the evidence available, it is difficult to avoid the conclusion that Brigadier Mallaby’s superiors, particularly the staff of 23 Division and perhaps even more senior commanders in Batavia and Singapore, must bear a substantial part of the blame for the 49 Brigade debacle.

In some way death may have come as a merciful relief for the unlucky Mallaby. One wonders what his thoughts were as he lay crouched in the back of Soedirman’s Lincoln sedan. What a squalid end to a brilliant career.

Up to 1945 all had been a success for this intelligent, urbane officer. He had been an advisor to Mountbatten, a major general at 42, he appeared destined to reach the highest

ranks in his profession. After the 49 Brigade disaster, his career would have been finished. He would almost certainly have had to face a Court of Enquiry, and might even have been court-martialled for incompetence. The British Army rarely tolerates failure; when it occurs, scapegoats have to be found. Many survivors of the initial Surabaya fighting still feel bitter over the treatment they received from the army establishment.” Colonel Doulton commented:

“5th Indian Division rightly received a notable message of congratulations from the C-in-C A.L.F.S.E.A. (Allied Land Forces South East Asia) at the end of their task, but some felt that the 49 Bde should also have been honoured. In their long and glorious history of the Indian army, there can have been few battles where the odds were greater and few that gave finer proof of the loyalty, discipline, courage and endurance of the Indian soldier.....”

He also wrote that :

“In the eyes of the Army the fact that 5th Indian Division had come was taken to represent failure on the part of 49 Brigade and 23 Division. It’s a hard world !”

“General Pugh (former second-in-command 49 Brigade) has also told me how shabbily he was treated after the Surabaya Affair, but has requested that details be not published.” Doulton in “Surabaya”:

“The port of Surabaya, the Dutch naval base in East Java, presented a forlorn appearance as the vessels carrying 49 Bde. felt their way forward into the anchorage on October 25th. The masts and funnels of scuttled ships protruded everywhere, silent witnesses of a bygone activity.

The flourishing pre-war port was dead –but the quayside was very much alive, as those who gazed through their binoculars saw. The walls of the warehouses and dock installations were covered with the customary unfriendly slogans, the people stood watching in silence, and there was another unwelcome onlooker in the form of machine gun trained on the leading ship.

The machine gun did not open and there was no interference with the landing or with the stages in the occupation of the town, which in shape somewhat resembles Batavia.

Both wander away from the coast on a narrow strip of land a little higher than the low-lying countryside so that their length is greater than their breadth. Roughly, the commercial buildings are in the north, the principal administrative offices in the center and the residential district to the south.

Batavia is drained by a system of canals familiar to those who know Holland; in Surabaya the Kali Mas cuts the town in two and fulfils naturally the function of the canals. By the evening of the 25th, 5/6 Rajrif moving on the west of the Kali Mas and 6/5 Mahratta moving up east side had reached the Ferwerda drawbridge. Colonel L.H.O. Pugh, the Brigade second-in-command, had held a friendly meeting with the Indonesians, headed by one Moestopo, and had held converse with a certain Atmaji, who that night styled himself second-in-command Indonesian Navy; this man was in fact one of the leading revolutionaries. For the moment he was full of smiles, as was everyone else, and there was no hint of coming trouble or cause for nervousness except that there was subconscious anxiety in living in a town controlled by Indonesians, all of them armed. Discussions between Brigadier Mallaby and Moestopo continued on the 26th, and as goodwill seem to prevail, some of our troops moved south to the Dharmo area, about seven miles from the docks. Here lived the R.A.P.W.I., some concentrated in the hospital

and others scattered about in numerous private houses; here also were important installations such as the waterworks.

5/6 Rajrif, 3 Ind. Fd. Regt., 71 Ind.Fd.Coy. and the bulk of 47 Ind.Fd.Amb. were sent to this area, the intention being to use the gunners in an infantry role as at Batavia. So far, though the Indonesians were very quick to check on our movements, all had gone well, and when, on the morning of October 27th, "B" Company 6 Maharatta took over the airfield, the Indonesian commander made himself popular by providing glasses of lemonade and beer. That was almost the last friendly act towards us; the storm clouds were driving up fast. During the day leaflets had been dropped over Surabaya identical, except for the necessary local variations, with the proclamations issued at Batavia, Bandoeng and Semarang. The clause demanding the surrender of unauthorized arms, created a furore and Moestopo hastened to Brigadier Mallaby to express doubts about the Indonesians accepting the order.

After argument, it was decided to extend the time limit for handing in arms to October 30th, and Moestopo promised to broadcast. That he failed to do so, his place being taken by an extremist (noot : waarschijnlijk Sutomo-Bung, Tomo-leider van de BPRI-Barisan Pemberontak Rakjat Indonesia, zgn. Pemoeda leger), who in an inflammatory speech incited the town to fight.

It has sometimes been made out that the dropping of the leaflets was the prime cause of the rising at Surabaya. That is not true (zie ook opmerkingen van Parrot in "Who killed Brigadier Mallaby") No disturbances had occurred after the issue of the proclamations in other places (noot: daar waren de wapens niet in handen van de Indonesiers), nor was there reason to expect trouble over their issue in Surabaya. The drop undoubtedly afforded the Indonesians a pretext of which they made full use, but the real causes of the rising lie deeper.

In Batavia, the Japanese continued to guard their arms and ammunition until we arrived; in Surabaya every single round and every weapon, including light tanks and armored cars fell into the hands of the Indonesians, thanks to a lamentable act of stupidity on the part of a Dutch naval officer, who took the surrender of the Japanese though he had no troops to guard the dumps (noot: bedoeld wordt Kapitein ter Zee Huyer. Hij handelde overigens i.o.v. Admiraal Patterson, staf Adm. Mountbatten, waarbij in de contacten met de Japanners herhaaldelijk werd gewezen dat zij verantwoordelijk bleven voor het handhaven van de orde en rust. Het in handen vallen van de Japanse wapens moet m.i. meer worden gezocht in factoren zoals :

- (a) zeer laat arriveren van de Engelsen in Surabaya, (b) slechte coördinatie tussen Mountbatten en zijn ondergeschikten, (c) de Japanners in principe de Indonesiers steunden, (d) de succesvolle wijze waarop de Indonesiers gewapenderhand de wapens in handen wisten te krijgen).

The Indonesians there upon imprisoned the man as reward for his folly, seized the arms and equipment and waited for our arrival with their ears close to the ground.

They heard the mutterings from Batavia that the British had only come to pave the way for the Dutch, and there were in Surabaya many violent people ready to listen to counsels urging the use of force (noot: dit wisten de Engelsen pas na Surabaya !)

Whatever one might think of Dr. Soekarno and his subordinates, they were not thirsting for blood, and the presence of these men in Batavia meant that there was a chance wild excesses would be avoided. Soekarno had his nominee as a Resident of Surabaya, but the town was also full of out-and-out – revolutionaries men like Soetomo, leader of the

Youth movement, and Atmaji, a commander in the recently formed Indonesian army (eerder zegt Doultton dat Atmaji de nr. 2 is van de Indonesische marine), the T.K.R. or People's Defense Army. It is not an unfair inference from the subsequent course of events that there was a struggle for control going on in Surabaya between the moderates and extremists, and that the extremists had decided on an army rising from the moment we landed.

Hence the inflammatory broadcasts which said that Dutch troops were landing with us and represented the clearing of civilians from the dock area as a move to conceal the fact. All through the night of October 27th/28th the town was full of the sound of cars moving from place to place, each of them a moving arsenal, like the vehicle captured by 6 Mahratta at the Ferwerda drawbridge. On the morning of the 28th the people were walking the streets as usual, but there was in the air sense of impending doom, that strange but inescapable atmosphere which man communicates to man as a crises approaches. 49 Bde. went about their normal business. During the morning, 4 Maharatta, who had just landed, moved to their billets south of the town and east of Kali Mas; they left "B" company at the Central Post Office to guard Bde. H.Q. In the afternoon "A" company of 6 Mahratta took part with two platoons of "C" company in an operation to clear the docks. Officers and men were all over the town, some engaged in sequestering cars which the Indonesians had failed to hand over, others in moving R.A.P.W.I. to more comfortable quarters.

Suddenly, about 16.30 hours, on the afternoon of October 28th, the whole town rose in arms against us, a fanatical mob over 140.000 strong and 20.000 of them Japanese trained, whipped up to an uncontrollable frenzy and armed to teeth against 4.000 troops, many of them in isolated company and platoon posts. The bestial scenes that followed in the name of freedom rivaled the vilest moments of the French Revolution.

At the time of the rising there were on the road twenty 3-ton lorries of 123 escort Ind. Coy. R.I.A.S.C., full of women and children who were taken to Dharmo; the escort found from "B" company 4 Mahratta, numbered twenty-two and was commanded by a lance-havildar. About 18.30 hours the leading vehicle was halted by a roadblock and the crowd behind the barrier opened fire, killing instantly the officer in charge of the convoy and some of the internees.

Almost simultaneously the trap enclosed at the back, though one driver managed to reverse his vehicle and drove through a hail of bullets to safety.

Inside the trap about sixty Indian soldiers remained to defend four hundred women and children against a mob lusting for slaughter; they had for the defense two Bren guns, one at the front and one at the rear, their rifles and their courage.

Inspired by the R.I.A.S.C. subedar at the rear and by the lance-havildar, the defenders fought for two and a half hours to save the women and children who had been taken from the lorries and put into houses fringing the road.

Up and down went the havildar, cheering his men and distributing ammunition. The Brens continued to speak, the piles of dead at the barricades mounted, but more and more Indonesians came forward trampling on the fallen. By now night had come and the mob surged round the barriers into the gardens, uttering blood curdling screams as they saw their prey within their grasp.

Where ammunition had run out, the knives, swords and daggers did their devilish work, and the cries of the maimed and mutilated mingled with the attackers' yells of triumph while the flames from the burning lorries cast a lived light over this ghastly battle.

The Lance-havildar saw that the end was near and, in a last desperate effort to save something from the carnage, decided he must try to restart the convoy. In the uproar, his voice could not be heard, but he found his driver and hoped that others would follow his lead as he drove full speed past the vehicles.

With the windscreen shattered by bullets, he crashed through the heap of dead, crashed through the roadblock and struggled on to a Rajrif post.

The subedar followed and broke away with three loaded lorries. Whenever he turned in a town that was strange to him, there were roadblocks, but at last he met a friendly patrol.

Taking his party into an empty house, he tended the wounded and gave them his haversack ration while he waited for the help, which came at midnight.

At the battlefield, the mob glutted with blood, had begun to move elsewhere, but the struggle was not quite over –one R.I.A.S.C. naik-, with superb endurance and determination, held on his house for two days.

Throughout the city the mob rule prevailed. Some officers, who were out on lone missions when the storm broke, were never heard of again. 4 Mahratta had a solitary platoon guarding the wireless station, which had just been visited by the company commander.

His men watched the jeep disappear round a corner, heard an outbreak of firing and then.....silence. The officer's body was later floating down the Kali Mas, as were many others, often wantonly and hideously dismembered and defaced.

The Adjutant, trying to reach the same platoon and ignorant of the insurrection, met a similar fate. A party of 6 Mahratta, who had been visiting Bde. H.Q. to report the clearing of the docks, were more fortunate. Warned by meeting a roadblock on the way in and by seeing the Field Security Officer carrying his wounded havildar into H.Q., they moved back in convoy with Indonesians sitting on the headlamps. The Mahrattas forced some of these men to dismount as they reached the replaced block where a burst of fire killed the Indonesians to a man, but not before they had cleared a big enough gap in the barrier for the Mahrattas to escape.

A severely wounded gunner officer, owed his life to a lance-havildar who put the officer in a safe place when four Indonesians attacked, sent them packing and rejoined his party, carrying the officer on his back.

Equally gallant was the conduct of a havildar-major of 3 Ind.Fd. who saved the battery guns. Caught on the road while nearing their allotted position, the men left their vehicles to fight off the attack. The N.C.O. dashed out into the midst of the battle, started the leading vehicles and drove the first gun to safety. Seven more guns remained, but one by one they were hauled away out of danger.

49 Bde. were fighting for their lives and for the lives of the internees they had come to protect, with the odds weighed heavily against them.

All their major units except 6 Mahratta were in the south of the town and none was complete; the guns could not affect the battle. Bde. H.Q. was in the middle of the enemy; most serious of all, there had been no time to move up the reserves of ammunition and food which lay useless in the docks.

It was a situation to try the nerves of the most hardened, but many of these men were veterans of Shenam and Sangsak, of Gibraltar and Rajput Hill and they know how to fight.

Fight they did with magnificent gallantry –in some cases until their ammunition was gone- when the frenzied mob was free to swarm in for the killing.

5/6 Rajrif suffered the worst, for this battalion was the most dispersed, and already by midnight one their platoons had been obliterated. There were desperate battles all over the town. The naik in command of one Rajrif section took over the Bren when the gunner was wounded and saw seventy of the enemy fall in front of the post.

At the Dharmo hospital no respect was paid to the sign of the Red Cross. There Colonel Pugh, who had been visiting the Field Ambulance, sited the defense under heavy fire and by his bravery converted a mixed garrison of Rajrif, gunners and medical orderlies into a organized and confident force which beat off attack after attack.

Away to the North, "C" company, 6 Mahratta, were as hard pressed; owing to the operations to clear the docks, there were only thirty-five bodies to hold the positions at the start, but the thirty-five held on until the other two platoons arrived.

Every post was surrounded. When a 4 Mahratta company patrol attempted to fight its way out of the Marine school to go to the aid of Press correspondents, the attempt had to be abandoned. One dead and two wounded I.O.R.'s lay on the pavement outside, covered by the enemy's fire, but a naik was not going to allow two of his comrades to fall into the clutches of a brutal enemy.

This was one of those suicidal missions which seemingly must end in death, but bravery had its due reward.

Both men were saved and the naik was untouched.

Midnight came without any pause in the fighting. The Indonesians took no account of their dead; when one man fell, another came forward, drunk and half crazed at the sight of blood. The hours ebbed slowly away and, as each hour passed, the plight of the defense worsened. A Rajrif platoon, after incessant fighting, beat off another attack in the half-light of the dawn and yet another two hours later, two tanks came within five yards of the post.

A naik, after throwing many grenades at the tracks, crawled forward to drop more down the turrets; these were closed, but the tank crews withdrew a short distance and later abandoned their vehicles when the naik pumped burst of L.M.G. fire in to the slits.

A sweeper helped to keep another post intact by crawling on his stomach carrying mortar ammunition across a twenty-foot gap exposed to snipers, who had previously wounded three men. Then there was the Bren gunner of 71 Ind.Fd.Coy; about 04.45 hrs. on the 29th, he was severely wounded in the mouth, neck and both legs that he could no longer fire his weapon, but he lay there acting as No. 2 until he was dragged away fire hours later. The sands of time were running out. Some time during the morning, three isolated platoon posts of the Rajrif in the waterworks area had nothing but their bayonets with which to ward off the foe. 4 Mahratta, who had beaten off three major attempts to break in through a gap at the north-eastern corner of the School, were wondering how much longer their ammunition would last and were anxiously awaiting the return of a company patrol; which had tried to reach the scene of the R.A.P.W.I. disaster. These troops fought their way for three hours through a thousand yards of hostile streets before they were recalled.

There was more anxiety at the 71 Ind.Fd.Coy. position where a crowd six hundred strong was being held at bay, fire being directed by an officer who established himself as an O.P. forty yards of the enemy.

This heroic resistance could only end in the extermination of 49 Bde, unless somebody could quell the passions of the mob. There was no such person in Surabaya and all hope rested on the influence of Soekarno. Genuinely distressed and even shocked on the

evening of the 28th, when the G.I. first told him about the bloodshed, he had already agreed with the suggestion that the R.A.F. should fly him to Surabaya the next day. He arrived at H.Q. 6 Mahratta on the 29th at the precise moment they were dispersing an attack by 3-inch mortars, and having a glimpse of the battle, he was dispatched towards the town in a truck. Two hundred yards farther on, the truck was stopped by an armored car and Soekarno disappeared from the ken of 6 Mahratta.

About 16.00 hrs. when the fighting was still fierce, a British intelligence officer, who accompanied Soekarno, stepped into the office of "B" company, 4 Mahratta, next door to Bde. H.Q. He said that the "president" had come to confer with Brigadier Mallaby. The company commander and this officer set off together, escorted by a fully armed mob. Half a mile down the road stood Soekarno, to whom the company commander was introduced, feeling a little uncomfortable because several bayonets and two machine guns were pointed at his back. They went into the Court of Justice together, where it became apparent that Soekarno thought he was talking to the Brigadier.

After the mistake had been rectified, Brigadier Mallaby and Soekarno conferred for an hour, agreed to a truce and set off to the Broadcasting Station.

At the end of the conference, O.C. "B" Company took part in one the few light incidents in the sad story of Surabaya. As he stepped out on to the street, he was unceremoniously huddled into the back of a waiting car which was full of armed Indonesians. The car was driven fast away from his H.Q. for five miles, and when at last it stopped, crowds swarmed round. The officer had no illusions about the fate coming to him in the next minute, but the sword did not descend. Instead, there were handshakes all round and drinks, an hour's hospitality and a safe return to Bde. H.Q.

The presence of Soekarno in the town and his broadcast did something to calm the populace, but it did not reestablish control over the mob which was far too intoxicated by its orgy of murder for words to suffice.

According to the terms, ambulances were to be granted safe conduct, but as soon these tried to leave Bde. H.Q. they were driven back by the snipers. The only vehicle that moved O.C. "D" company, 6 Mahratta, who had been at Bde H.Q. cut off from his men; the hazardous journey was successfully accomplished and the ambulance returned safely with a few wounded.

Elsewhere, the wounded could not be moved and many suffered grievously from lack of attention. Throughout the night of October 29th/30th, there was desultory firing and pitched battles continued in a few places, among them the wireless station, where a jemadar, commanded the 4 Mahratta platoon. By 16.00 hrs. on the 29th they fought an all-day battle to hold a four-story building with big plate glass doors and windows on the ground floor.

They had driven off a series of vicious attacks and put to tanks to flight, but now two more had come up, the upper stories were ablaze and ammunition was low. Some of the defenders were burnt to death when the top floors collapsed; the survivors took off their burning clothes and continued the fight on the ground floor, when the jemadar quietly collected his men for a last stand. In intense heat, which scorched the eyes, the Mahrattas fought on until the last round had been fired. Choked by fumes and smoke, some of the men charged blindly into the street, where they were hacked to pieces; the rest stood grimly watching, and when the Indonesians called on them to surrender, the jemadar replied that they would stand fast and die at their posts.

The mob rushed in from all sides and carried the survivors away in exultant triumph to the goal. Here the jemadar was taken aside and bayoneted to death; of the rest, who were

all badly burned, some were taken to the hospital and later came back to tell the tale, others just disappeared.

The night was followed by an uneasy morning. When General Hawthorn landed about 09.15 hrs. on the morning of October 30th, the fighting was threatening to flare up once more. He was met by O.C. 6 Mahratta, who remarked "I think I can hold the airfield for half an hour", as he took the General off to his H.Q., there to await the arrival of Brigadier Mallaby and Drs. Soekarno and Hatta.

It was some time before they appeared, and when they did come, the conference proved abortive because Soekarno, who was nervous and unsure of himself, said he had no confidence in his ability to fulfill his promises without the approval of the full Indonesian committee. The General then agreed to a meeting in the Government Buildings and the party set forth under a flag of truce, the General standing up beside Soekarno and Hatta. As the car threaded its way along the streets, past many road-blocks, the crowds rushed down to the roadside, brandishing every kind of manufactured and home-made weapon and shrieking "Merdeka !" "Merdeka !"

Because of the "truce" arranged the previous night, orders had been given that no unit was to open fire unless it were actually attacked.

That order was obeyed although the troops could see the Indonesians moving up to more favorable positions, a supreme testimony to discipline.

The situation was particularly threatening round "C" company, 6 Mahratta, but they were not allowed to fire. Suddenly 6 Mahratta H.Q. heard that the Indonesians massing against "D" company and when a second message said that firing had begun, several 3-inch mortar bombs were put down on the mob.

Those bombs, quite rightly fired, were nearly disastrous. General Hawthorn had gone to the full conference with a very weak and difficult hand to play. He knew that if the fighting were not stopped, his forces would be overwhelmed, and if a disaster occurred the effect through out Java was horrid to contemplate; his only strength was that the Indonesians were not fully aware of our plight.

From the start it was a stormy meeting. On one side were the General and Soekarno, on the other a collection of young hotheads, the revolutionaries who had the taste of blood on their lips; the older and more moderate Indonesians hardly spoke.

The first clash came over the dropping of the leaflets and the surrender of arms; the local leader of the T.K.R. rose in a fury and was only quietened when he was told that his force was now recognized and could carry arms. Soekarno went on to explain the plan for the British to control two zones, one at the docks and the other in the R.A.P.W.I. area, while the Indonesians controlled the center of the town and allowed free movement between the two British zones. This brought Soetomo to his feet, a veritable fire-brand with fanatical, protruding eyes which rolled incessantly and glinted with hatred and unreason.

Ironically enough, his argument was that the Indonesians were being hemmed in and Soekarno could do nothing to calm his ranting.

In the end he was quelled by the General, who warred him that his obstinacy would bring the full weight of British military power on his head. The need for a Contact Bureau (noot: dit bureau bestond reeds sinds 26 oktober toen Pugh met de Indonesiers begon te onderhandelen) to implement the peace terms was more easily established, but this was followed by another agonizing and protracted wrangle over the guards for the R.A.P.W.I. camps. The General would naturally have no Indonesians there, the extremists demanded there should be. Once more negotiations threatened to break down as Soekarno became

more and more impassioned in his effects to control Soetomo, but at last sanity prevailed and agreement was reached.

Precisely at that moment the deafening roar of mortar bombs bursting in the streets near by rent the air. Pandemonium broke out in the conference room and it seemed that not only was the ground so laboriously won lost there and then, but that the General and Brigadier Mallaby and Lieut.-Colonel Doulton, the A.Q. who were now behind the Indonesian lines and alone without escort under the flag of truce, would be assassinated on the spot (noot: interessant is dat deze laatste alinea volgens Doulton geplaatst is op "uitdrukkelijke wens van general Hawthorn").

Quickly the General turned to Soekarno and said "We must stop the fighting or there will be more useless loss of life". Soekarno took up the cue and there was some semblance of order restored before Soetomo came dashing back into the room to say that the British fleet were shelling the town. The General laughed at him, Soetomo subsided after a further heated altercation, and the truce was agreed; the Contact Bureau was to meet in one hour's time. The last act in the drama was the sight of Soetomo dashing across the street to prevent reinforcements going into action while the General and Soekarno stood outside the conference building, waiting to go to the airfield in a car which the Indonesians took a quarter of an hour to find.

These two men had between them gained the day, though for minutes on end the extremists had threatened to set the sword above reason and humanity.

In an affair so critical as this, it is hard to say what finally turns the scale, but nothing counts more than the subconscious effect exerted by individuals.

Without Soekarno's presence there would have been no conference and no hope of success, and he strove for peace throughout.

Yet important as was his influence, the calm bearing, quiet firmness, courage and sound judgment of General Hawthorn (sic !) was ultimately decisive and went far to saving 49 Bde. (noot: Hawthorn was overigens m.i. direct verantwoordelijk voor het uitgooien van de biljetten op 27 oktober, die de resultaten van de onderhandelingen van Pugh met de Indonesiers hebben geneutraliseerd) even though some of the most dastardly happenings were yet to come (noot : de Britten hadden nog niet door dat de bevelvoering bij de Indonesiers chaotisch was en de gevoerde onderhandelingen met de Indonesiers niet door hun eigen leiders kon worden afgedwongen).

As the two aircraft taking the General and Soekarno back to Batavia left Surabaya, "D" company, 6 Mahratta in the International Bank (noot :bedoeld wordt het gebouw van Internatio), signaled that they must return the enemy fire. Half an hour later, about 14.30 hrs. Brigadier Mallaby drove up to the square in front of the building and dismounted. Carrying a flag of truce, he walked alone and unarmed right across the square to "D" company while the Indonesians continued to fire.

He explained to the company commander that all efforts were being made to implement the truce and ordered him not to fire unless the position was assaulted. A similar conversation took place with some of the Indonesians who went over to pacify their followers while the Brigadier went back to his H.Q. On his return, he sent his Brigade Major and another officer to the Indonesian H.Q. but they never arrived; stopped by an angry mob, they were rescued by a T.K.R. official who took them to a house for safe custody, but the mob broke in and murdered the officers in cold blood.

The next flare-up occurred round "C" company, 6 Mahratta, where the long expected attack developed at 15.00 hrs. To help in repelling this attack, "A" company on the right set fire to some wooden barracks which separated the two companies. In these barracks

there was a petrol dump and as the drums exploded a column of thick, black smoke rose into the air and spread over the northern part of the town like a funral pall.

It was as though fate had decreed the setting for the final scene of tragedy.

At 16.00 hrs. a message reached Bde. H.Q. that the crowds were massing in the International Bank Square. The Mahrattas were told to hold their fire as the last details of the truce were nearly settled, and when Brigadier Mallaby arrived with the Indonesians officials about 1600 hrs. he found the opposing sides cheek by jowl.

The Indonesians packed tight in front of the Bank, clamored for surrender, the Mahrattas stood waiting defiantly. The crowd refused to let the Brigadier enter the position, and he talked to his men from ten yards away, while the mob swirled and screamed around him. The Indonesians were then ordered to quieten the mob, and they stood on the roofs of their cars haranguing the turbulent throng for half an hour.

When part of the crowd had dispersed, the convoy of cars moved towards the bridge over the Kali Mas, where another crowd was assembling. There the Indonesian officials began to speak again, but an agitator leapt on to a car and began to incite the mob to violence. The mob surged forward towards the Brigadier and his officers and laid violent hands on them while the Mahrattas watched angrily; they also saw their own danger. The enemy had brought up a machine gun to point-blank range, some had climbed on to the veranda of the Bank, a few were inside the building. The company commander gave his order to fire.

During the shooting the Brigadier and two junior officers with him, lay down in the car, feigning death. They had between them two cigarettes which they shared out, murmuring 'this is it,' and one grenade. After a time the firing died down, and when the Brigadier heard someone calling his name, he sat up in the car. A shot rang out and he slumped back in his seat – dead.

The assassin fired twice more, missing both times, and the surviving officers hurled the grenade into the road. In the confusion they had just time to rush out of the car, cover the ten yards to the Kali Mas and leap into the river, down which they swam to the Mahrattas near the Ferwerda Drawbridge and to safety.

This murder sated the blood lust of the Indonesians, but after so terrible an orgy there could be no confidence in any promises made by the enemy.

Days of anxiety and strain lay ahead during the negotiations conducted by Colonel Pugh. Hearing of Brigadier Mallaby's death, he had resolved that he must go at once to take over command of the Brigade. Fully conscious that he too might be overwhelmed by the mob, he set off on a five-mile journey through the streets of Surabaya.

The sheer audacity of his ride succeeded. Faced at one point by a road-block, he set his jeep aside at the obstacle like a tank and crashed through to the farther side.

On and on he sped, while sniper bullets whistled past, until he reached Bde. H.Q.

The ensuing negotiations for the concentration of 49 Bde. and the evacuation of R.A.P.W.I. were protracted and exhausting. The Indonesians were truculent, evasive, dilatory and un-cooperative and there were many hitches. It was only after long argument on October 31st that they agreed in accordance with the terms of the truce, to allow the assembly of the Rajrif, gunners and sappers at Darmo, while 4 Mahratta and Bde. H.Q. joined 6 Mahratta near the docks, out of food and short of ammunition, spent an anxious morning as the Indonesians kept on approaching to ask for surrender. There was real fear that hostilities might break out again, but a message to H.Q. brought Wing Commander Groom out to the school. This officer, who had worked in Surabaya before the war, was well known to the Indonesians and much respected by them (noot : waarom was hij niet

aanwezig bij de onderhandelingen tussen Hawthorn/Soekarno en de Indonesiers, temeer omdat hij de enige Brit was die Indonesisch sprak ?).

Earlier in the morning he had been at hand to smooth out an awkward moment when 6 Mahratta shot an Indonesian staff car and killed one of the passengers (noot: dit was de auto die door Pugh met de Contact Committee en Captain Betty was uitgestuurd om de onrust bij het "Internatio" gebouw onder controle te krijgen); and the magic (sic!) of his presence at the Marine School sufficed to dissolve the crowd there. When 4 Mahratta moved down to the docks in the late afternoon, they were unmolested.

As the other troop movements were not interrupted, the military position on the night of the 31st was better and would improve further as reinforcements came. A squadron of P.A.V.O. tanks had already landed and the leading troops of 5 Ind. Div., together with H.M.S. Sussex and others of His Majesty's ships were due on November 1st.

All through that day a long wrangle went on over the evacuation of R.A.P.W.I.

The Indonesians prevaricated, hedged and raised every kind of obstruction; they would not even allow food to be taken to the half-starved women and children, who had had nothing to eat since the hostilities began, except the rations surrendered by the troops in the area.

An air-drop on the 1st afforded some relief, but the aircraft were wide of the target on the next day and all fell into Indonesian hands (noot : geen melding wordt gemaakt dat afgesproken was geen wapens/munitie te droppen en dat bij de eerste dropping munitie in handen van de Indonesiers viel, waardoor de gemaakte afspraken o.a. voor de evacuatie van Darmo naar Perak in gevaar werden gebracht).

While the negotiations were in progress, a lone figure was driving unarmed about the southern part of the city.

For six days and nights Lieut.-Colonel J.F.S. Rendall, the commander of 3 Ind.Fd.Regt., went on his errands of mercy to bring in internees from outlying houses. The town was in the hands of riotous bands out for pillage and destruction and he knew that one false step would mean death. His tact and patience, his physical endurance, courage and judgment led to saving lives of many women, whose fortitude equaled his own.

The stoics, the calm bearing and the bravery of these Dutch and Eurasian women, had been something at which to marvel. When the rising began, one lady led a party of twenty children to the nearest British post. At first she moved safely through back gardens until she reached a point where she was forced to run gauntlet down a bullet-swept street. She shepherded her flock together, encouraged them and set off at their head in a race with death, which all escaped but one.

At the post she offered her services as a nurse, an offer gladly accepted for there were several seriously wounded and none to tend them; throughout the fighting she went on with her self-imposed task, never flinching at sights that made the battle-hardened pause. This brave lady was one of very many, and now the moment had arrived when they must go out through the streets again to the docks, where British warships were waiting to take them away from troubled Java to Singapore.

The lorries were ours, the drivers were ours, the guards Indonesians; but there was no questioning of orders despite the nervousness they must have felt.

They waited quietly for their turn to leave through all the delays and disappointments.

On November 1st the delaying tactics of the Indonesians prevailed; on the 2nd 1500 went aboard; on the morning of the 3rd another 1100 before more excuses brought movement to a stop.

On the 4th the drivers waited in their lorries all day while the battle of words took place to break down pettifogging objections. The 5th was a better day. To and from went the lorries on this and subsequent days until by the evening of the 9th all who wished to leave were in safety. (noot : m.i. zijn er nog duizenden toen niet geëvacueerd en hebben geruime tijd in Indonesische kampen gevangen gezeten. Daarnaast zaten ruim 3.000 mannen en jongens gevangen in de Werfstraat gevangenis. Zij werden ontzet op 10 november door de Ghurka's die dhr. Jack Boer als gids hadden).

The estimate was that there would be something over a thousand to be carried; in fact, near eight thousand were rescued (noot : de Britse 'intelligence' over de situatie in Surabaya was verre van ideal).

By November 9th, 5 Ind.Div. under Major-General Mansergh, had landed two brigades strong and had taken 49 Bde. less 6 Mahratta under command.

The Mahrattas had left for Batavia on the 5th, the day that the troops at Darmo had been concentrated in the north of the town, and their loss was made good by the loan of 3/9 Jat. The stage was now set for carrying out the warning issued by General Christinson on the day following Brigadier Mallaby's murder, when he threatened to bring "the whole weight of my sea, land and air forces and all the weapons of modern "war" against the Indonesians of Surabaya unless those responsible for the crimes surrendered.

This warning was followed by an ultimatum from General Mansergh which was dropped over the town on the 9th, together with a statement that his forces were taking action only against the extremists of Surabaya and were not attempting to impose a political settlement by force.

When the ultimatum was unanswered by the time stipulated, all the guns and mortars of 5 Div. bombarded the town on the morning of November 10th and our advance began.

This reoccupation of Surabaya was a slow grind in which 49 Bde. played its part; the Indonesians resisted and had to be driven from their positions, but whenever we pressed firmly they gave way. A great care was taken to avoid unnecessary casualties by careful planning and skilful conducting of the operations, progress was not fast and it was near the end of November before the town was cleared.

The Ind.Div. rightly received a notable message of congratulation from the C-in-C A.L.F.S.E.A. at the end of their task, but some felt 49 Bde. should also have been honored. In the long and glorious history of the Indian Army there can have been few battles where the odds were greater and few that gave finer proof of the loyalty, discipline, courage and endurance of the Indian soldier.

It was his steadfastness, his determination in support of the gallant lead given by his officers, that staved off disaster, and the great tradition of this Army, created under British guidance, was never more magnificent revealed than in the stand by those lonely platoons which had no officer at their head.

Still, the deeds of the 49 Bde. did not go unrecognized. Many were decorated for their feats of arms and there were two letters which are worthy of record.

The first from Dr. van Mook to General Christinson read:

"I have just read the report on the happenings in Surabaya by Brigadier Pugh. Both from this report and from the stories of eyewitnesses, I am deeply impressed by the extremely gallant behavior of your officers and troops who executed the initial occupation.

"I would like to assure you that their sacrifices, which in the end assured the safety of thousands of my compatriots, shall never be forgotten and will constitute a lasting claim of our gratitude.

“I would like you to convey these sentiments to the Brigade both in my name and that of my country.”

The second message, addressed to General Hawthorn in answer to a message from him, ran :

“Women of Surabaya, now slowly recovering at Singapore from what they have gone through, asked me to express their deep gratitude towards you and your brave officers and men for rescuing them from the Surabaya inferno.

They feel that if you praise their behavior during the evacuation, such conduct was only possible by the stimulating courage and calmness of your officers and men never wavering under appalling odds which make them proud to co-operate with your troops. Past events have created a strong tie between our countries and an everlasting memory in their hearts.”

The loss in this ‘inferno’ were grievous enough; 220 killed and missing and most of the latter gone without a trace being left of their fate, with more than 80 wounded, but there would have been far more grievous casualties to mourn, had the fighting lasted a few hours longer.

4. Slot opmerkingen

Met deze “aanvulling” wordt het onderzoek van de Gubeng gebeurtenis afgesloten. De reden om het onderzoek in 1990 te starten was om “de gebeurtenissen van het transport zo feitelijk mogelijk te reconstrueren nu er nog overlevenden van het transport kunnen worden gehoord,” en om “zoveel mogelijk namen van overledenen te weten te komen, zodat het verzamelbord op het ereveld “Kembang Kuning” kan worden uitgebreid.

Er zijn circa 40 rapporten uitgegeven op verzoek van aanvragers.

Onder de aanvragers zijn enkele overlevenden en verder personen, die meestal de Bersiap-tijd in Surabaya hebben meegemaakt.

De meeste van de aanvragers hebben gereageerd op het verzoek commentaar op het rapport te geven.

Deze commentaren zijn de reden geweest om de “Aanvulling” samen te stellen.

M.n. de overlevenden hebben waardevolle informatie gegeven.

Bijvoorbeeld: ontbrekende gegevens zoals route transport, ontsnapte trucks, aantal transporten op 28 oktober '45, verdediging van vrouwen en kinderen in de huizen naast de weg van het transport door Indiase militairen, namen van overleden- en overlevende personen etc.

Een andere reden voor de “Aanvulling” is geweest om de reactie van de 49ste Brigade op de Bersiap-periode weer te geven. **Zij** toch hebben een overheersende rol gespeeld voor veel Nederlandse- en Nederlands Indische mannen, vrouwen en kinderen in die periode.

Opsteller denkt dat redelijk is voldaan aan het beschrijven van de feitelijke toestand van het Gubeng transport, ook omdat in de “Aanvulling” twee uitgebreide Britse verslagen zijn opgenomen die de Bersiap-periode, belangrijk voor het Gubeng transport, goed beschrijven.

Maar zeer ten dele is voldaan aan het doel om zoveel mogelijk namen van slachtoffers te weten te komen. In bijlage C is e.e.a. gespecificeerd. Bij de OGS zal een verzoek worden ingediend om een necrologisch onderzoek te doen naar 2 jongens die bij het transport zijn omgekomen. Hoewel een aantal Britse instellingen zijn benaderd om de namen en bijzonderheden van de Britse- en Indiase militairen te weten te komen, hebben deze contacten weinig opgeleverd (zie ook bijlage C).

Wel is contact gemaakt met een Britse officier van de 49ste Brigade en mogelijk dat langs deze weg nog enige gegevens zijn te verkrijgen.

Wel is tenslotte toestemming van het OGS verkregen om het “In Memoriam” van de verzamelborden van het Massagraf “Surabaya” verwijderd te krijgen, zodat nu alle genoemde slachtoffers ook daadwerkelijk daar zijn begraven.

Aan het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie/Indische Afdeling, zal een exemplaar van de “Aanvulling” worden aangeboden. In de bibliotheek van het RIOD is het Gubeng rapport opgenomen onder nr. **1132**.

Ook de overlevenden ontvangen de “Aanvulling”

Een gemis is dat geen Indonesische bronnen zijn geraadpleegd vanwege de onbereikbaarheid van deze bronnen voor de opsteller.

Tenslotte is een mogelijke “bonus” van het onderzoek, dat de mogelijkheid nu bestaat voor de overlevenden, contact met elkaar op te nemen, zodat een voor velen toch traumatische ervaring kan worden gedeeld.

Voor enkelen van het Gubeng Transport is deze ervaring nog steeds onbespreekbaar.

Ir. H. Itzig Heine
Augustus 1992

Afkortingen, acronyemen en termen.

ALFSEA	Allied Land Forces South East Asia
Amb	Ambulance
A.Q.	Adjutant Quartermaster (chef staf ?)
Bde	Brigade
Bersiap	Lett. “zich gereedmaken/omgorden” –Begin van de Indonesische tijd voor onafhankelijkheid
Bren Gun	Licht machine geweer
Brigadier	Brigadier Generaal (Brigade Generaal)
Contact Comite	Comite bestaande uit Indonesiers en Engelsen
CBZ	Centraal Burger Ziekenhuis
Coy	Company
Darmo	Wijk in het zuiden van Surabaya
Gubeng	Wijk in het oosten van Surabaya
Gurkha	Soldaat gerecruteerd uit het Koninkrijk Nepal
G.T. Coy	General Transport Company (company = ca. 120 man)
Fd	Field
Havildar	Sergeant (British Indian Army Infantry)
H.V.A.	Handels Vereniging Amsterdam
H.Q.	Head Quarters
Ind.Fd.Regmt.R.I. Arty	Indian Field Regiment Royal Indian Artillery
IOR	Indian Other Ranks (rangen onder officieren en onder-Officieren)
Jats	Indiase soldaat gerecruteerd uit Noorden van India
Jemadar	Luitenant (British Indian Army Infantry)
Kembang Kuning	“Gele Bloem” (ereveld OGS te Surabaya)
Kempe Tai	Japanse Gestapo
“Merdeka”	“Vrijheid”
Mahratta	Indiase soldaat gerecruteerd uit Noord Deccan (Oost van Bombay)
KCO	King’s Commissioned Officer
Lance-Naik	Indiase equivalent van “Lance-Corporal” (rang onder Corporal) in het Britse leger
Naik	Indiase equivalent van “Corporal” in het Britse leger
NCO	Non Commissioned Officer
N.E.I.	Netherlands East Indies
O.C.	Officer Commanding
Oedjoeng	Havencomplex Surabaya
OGS	Oorlogs Graven Stichting
P.A.V.O.	Soort tank (Personal Armed Vehicle Observer?)
Pemoeda	Jongere (Indonesisch : “vrijheidsstrijder)
RA	Royal Artillery
Rajputana	Indiase soldaat gerecruteerd uit de staat Rajputana (staat in Noord India tussen de Indus en New Dehli)
Rajrif	Rajputana Rifles

RAPWI	Recovery of Allied Prisoners of War and Internees
Regt	Regiment
RIOD	Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie
RIASC	Royal Indian Army Service Corps
Sepoy's	Soldaat in British Indian Army Infantry
Tandjoeng Perak	Haven van Surabaya
TKR	Tentara Keamanan Rakyat (veiligheids-organisatie van het volk)
T.R.I.	Tentara Republik Indonesia (voorloper Indonesische Leger)
VCO	Viceroy's Commissioned Officer

Z. 163

KOOPT UW HUIS DOOR BEMIDDELING VAN „VERSLUIS”

geen feest zonder
bloemen
van
myrtha

simply z. 333
darmoth z. 2733

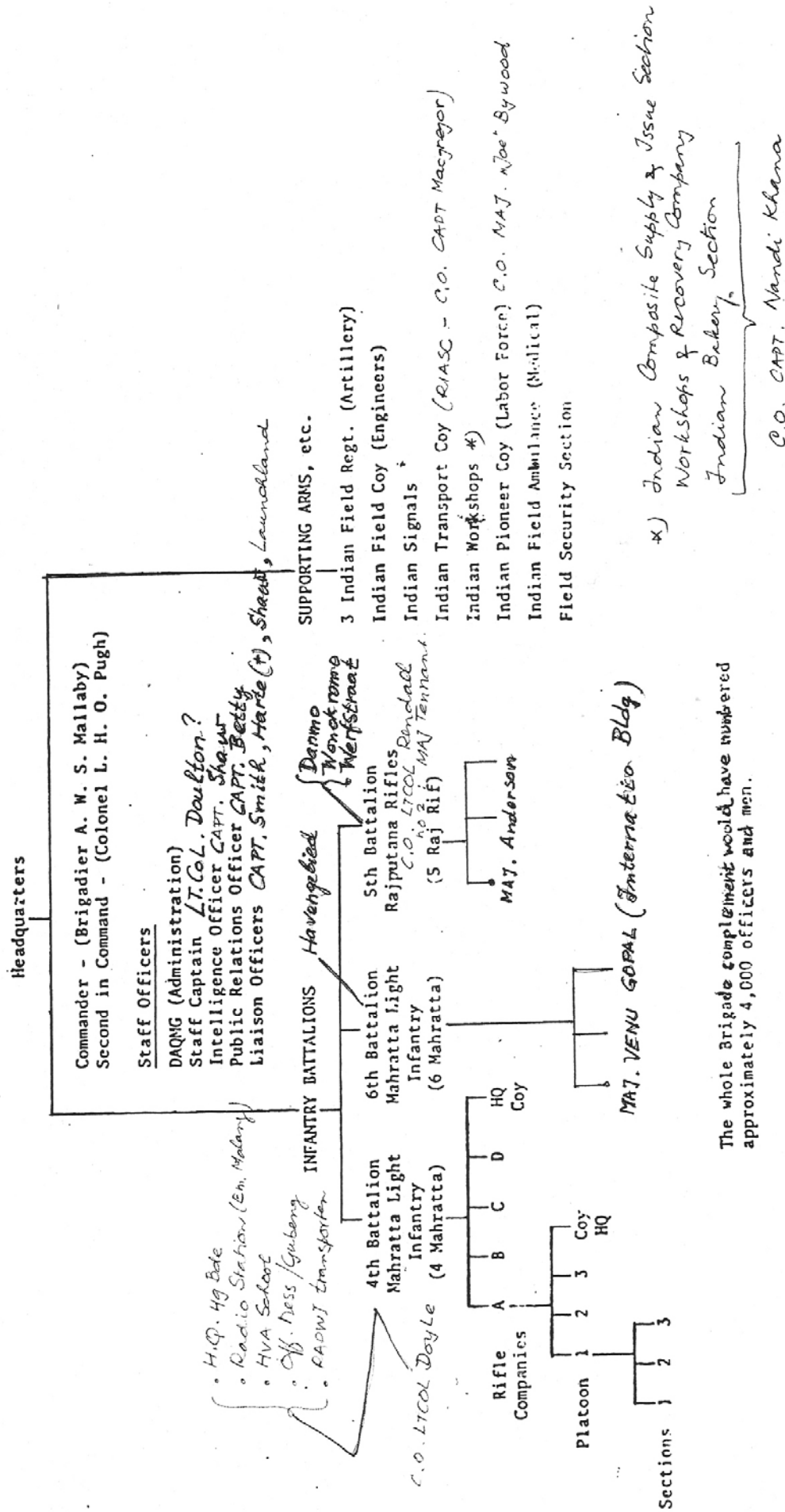
Kaarsaal
CENTRALE BIBLIOTHEEK
KON. IAN. V. d. Tropen
AMSTERDAM

[illegible]

guberg-wij
 $\frac{\text{Darmstadt-wij}}{\text{route}}$ + transport
 prijs 49^{ste} Brigade

DRUK E. FUHRI & CO S'BAIA.

Outline Order of Battle of 49th Indian Infantry Brigade Group, October 25-30, 1945



BIJLAGE C

Lijst van OVERLEDEN NEDERLANDERS “GUBENG-TRANSPORT”

NAAM BRON	GESLACHT	DAT/GEBOORTE	DAT/OVERLIJDEN	
Berg, N.S. van den	V	27-06-87	28-10-45 *	IH/OGS
Cortel, H.J. (“Jet”)	V	30-03-27	28-10-45 *	OGS
Cortel-Scherpenhuyzen, S.J.	V	04-04-04	28-10-45 *	OGS
Crans, J	V	26-04-38	28-10-45 *	IH/OGS
Elfring, ?	V	???	28-10-45	IH/OGS
Cremer 1	?	???	28-10-45	Berk
Cremer 2	?	???	28-10-45	Berk
Francken, W.J.L.	V	04-10-30	28-10-45 *	IH/OGS
Francken, J.L.M.	V	24-05-32	28-10-45 *	IH/OGS
Fluiter-Jonker, E.C. de	V	21-01-09	18-11-45	IH/OGS
Haverman-van Wezel, W.C.	V	30-10-09	28-10-45 *	OGS
Horsten-Uriot, Ch.Ch.	V	17-05-03	28-10-45 *	IH/OGS
Itzig Heine, W.H.	M	05-07-28	28-10-45 *	IH/OGS
Jonker, G.H.	M	20-11-39	28-10-45 *	IH/OGS
Jonker, L.J.	M	11-03-38	28-10-45 *	IH/OGS
Krab, E	M	30-10-38	28-10-45 *	IH/OGS
Krab, F.W.	M	21-08-30	28-10-45 *	IH/OGS
Krans, ?	V	?	28-10-45 *	
Langhout, Johnny	M	circa ‘34/’35	28-10-45	Adeb/ODO
Ormond, A.P. van	M	02-01-38	28-10-45 *	IH/OGS
Ormond, N.J.Ch. van	M	10-03-35	28-10-45 *	IH/OGS
Ormond, P.H. van	V	02-02-40	28-10-45 *	IH/OGS
Ormond-Tenge, H. van	V	04-12-09	28-10-45 *	IH/OGS
Papendrecht, BAJ van (Addie / Appie ?)	M	circa ‘34/’35	28-10-45	Audr/ODO
Pfister, H.F.	M	???	28-10-45 *	IH/OGS
Rijke, P	M	13-08-84	28-10-45 *	IH/OGS
Schafhuizen, G	M	???	28-10-45 *	IH/OGS
Schafhuizen-Geerke, A.A.	V	???	28-10-45 *	IH/OGS
Scheemaker, L.A. de	M	???	28-10-45 *	IH/OGS
Veer-Monteau, S van der	V	05-01-88	28-10-45	OGS
Ijpelaar, J.Ch.	V	???	28-10-45	IH/OGS
Persoon, Zwitserse nation.	M	???	28-10-45	Mena
Jongens werkend voor Rode Kruis 3	M		28-10-45	RK

Totaal : 35 personen

(23 op Verzamelbord “Massagraf Surabaya”)

* Vermeld door OGS op Verzamelbord “Massagraf Surabaya”

* Bron : Berk - Vermeer-van Berkum, C
OGS - Oorlogsgravenstichting
IH - H. Itzig Heine
Adeb - Adeboi C. Gerda
Mena - Menalda-van Witsen, Ina Hilda
Audr - Audretsch-Verbeek Wolthuys
ODO - Opsporingsdienst Overledenen
RK - Rode Kruis

* 2 Leden van de familie Cremer zijn omgekomen (bron : “Kind in de Jappenkampen” van Mw. Carla-Vermeer-van Berkum)

* Mw. De Fluiter werd na de overval opgenomen in de CBZ en is later tijdens het vervoer door de Indonesiers naar Malang in de trein overleden. Onbekend is waar zij ligt begraven.

* Mw. Van der Veer is omgekomen bij de overval en schijnt in de tuin van een van de huizen naast het transport te zijn begraven. Door OGS genoemd als te zijn overleden op 28.10.45

* Johnny Langhout (jongen van 10-11 jaar) hielp mee verhuizen bij de evacuatie. Is bij het 3de transport van de achterklep gevallen nadat hij werd geraakt. De truck is doorgereden (bron: Mw. Gerda C. Abedoi). Mw. Abedoi heeft enige dagen daarna nog met de moeder van Johnny naar hem gezocht op de fiets. Zijn o.a. langs het CBZ geweest.

Niets gevonden. Ooggetuige geweest van de overblijfselen van het transport.

* Papendrecht, Addie/Appie ? werd, zoals Johnny Langhout, niet geëvacueerd, maar is om te helpen voor zijn plezier (?) opgestapt.

* Mevrouw Elfring, dochter van de familie Elfring, zat in de truck voor die van IH naast de chauffeur. Bij het begin van de beschieting is de dochter uit de truck gestapt om bij haar ouders achterin te gaan zitten. Bij het inklimmen van de truck geraakt door een kogel.

De truck ingetrokken, waar Mw. Cameron-Tjaarda in zat, en vervolgens overleden in de armen van haar vader.

* RAPWI/Rode Kruis verslag (RIOD, blz. 123) : “drie jongelui van het Rode Kruis, die de dames hielpen, hebben hierbij eveneens het leven moeten laten.”

Gedoden uit de verschillende bronnen:

Bron 5 : * 2 vrouwen en kinderen in de ontsnapte truck
2 vrouwen en kinderen afgemaakt na capitulatie convoi

9: * 1 vrouw en 2 kinderen

13 : * 2

Kelly : * 6

LIJST VAN OVERLEVENDEN

NAAM	GESLACHT	DATUM/GEBOORTE	BRON
Akker-Bruin, Ella van den	V	03-11-06	Akker
Akker, Adelheid, J. van den	V	19-07-34	Akker
Akker, Ellen A. van den	V	11-17-35	Akker
Akker, Cor van den	M	10-15-39	Akker
Bazendijk, ?	V	??	IH
Benjamens-Cameron, C.A.	V	??	Cam
Brie, Agnes V. de (pleegkind)	V	1928	Witsen
Broek, U.L.U. ten	V	??	IH
Broek, I. Ten (moeder U.L.U.)	V	??	IH
Brouwer, ?	\$ V	??	IH
Burghard-Outhuys, MA.	V	20-06-15	Bur
Burghard, M.S.	V	04-09-39	Bur
Cameron-Tjaarda, P.A.M.	V	??	Cam/IH
Cameron-Snoek, H.A.	V	01-12-98 (+15-3-69)	Cam/IH
Cortel, Lientje	V	??	Berk
Cortel, Wim	M	??	Berk
Crats, Zuster	V	??	IH
Eek, van den Bergh	V	??	IH
Elfring, ? (vader)	M	??	IH
Elfring, ? (moeder)	V	??	IH
Engelsman, ? (moeder)	V	??	IH
Engelsman, ? (dochter)	V	??	IH
Fluiter, de 3 kinderen van	\$ V/M	??	IH
Mw. De Fluiter-Jonker			
Francken-Zuidstra, F.K.	V	??	IH
Francken, H.J.M.	M	??	IH
Gerla, ?	\$ V	??	IH
Goor-de Ruyter, Anneke	V	“jonge vrouw”	Bur
Haag, Mieke	V	??	IH
Haag, Loesje	V	??	IH
Haan, de (moeder)	\$ V	??	IH
Haan, Anneke de (dochter)	\$ V	??	IH
Haas, de	V	??	IH
Harder, Kees	M	??	IH
Hartelust van Wezel, Els	V	??	IH
Hattum, Kees (?)	M	??	IH
Hattum, ? (moeder Kees)	V	??	IH

Hooft, ?	\$	V	??	IH
Hoogenboom-Godefroy, E.P.		V	16-01-01	IH/Kuik
Hoogenboom, E.M.H.G. (Gerda)		V	10-08-30	IH/Kuik
Hoogeveen, ? (moeder)		V	??	IH
Hoogeveen, ? (dochter)		V	??	IH
Horsten, Pia (?) van Ch.Ch. ?		V	??	IH
Hunt, Wies		V	??	IH
Hunt, ? (moeder)	\$	V	??	IH
Hunt, ? (dochter)	\$	V	??	IH
Huydekooper, ? (moeder)	\$	V ?	??	IH
Huydekooper, Harmen	\$	M	??	IH
Huydekooper, Willem		M	??	IH
Ingelse, ? (moeder)		V	??	IH
Ingelse, ? (dochter)		V	??	IH
Itzig Heine-Croes, C		V	19-05-06	IH
Itzig Heine, H		M	26-12-30	IH
Itzig Heine, E.D.		M	10-02-33	IH
Jonker, Rini ? moeder G.H./L.J.	\$	V	??	IH/Orm
Jonker, Ina (oudste dochter)	\$	V	??	IH/Orm
Jonker, Alice	\$	V	??	IH/Orm
Jonker, Hans	\$	M	??	IH/Orm
Keller, M.E.		M	??	IH
Kelly, L.G.G. (Louis)		M	07-12-29	IH/Kel
Kelly-Jepkes, C.E.		V	29-11-98	Kel
Kemp, Mw. Van der		V	??	Boer
Krab, ? (moeder)		V	??	IH
Krab, ? (dochters,hoeveel?)		V	??	IH
Krans, ?		V	??	IH
Loonen, P.O.		M	17-02-25	Loon
Maal-Hamer, M. (moeder)		V	??	Cam
Maal, (dochter)		V	??	Cam
Mente, Maud		V	??	IH
Mijnlieff-de Waal, Dots		V	??	IH/Stolt
Ormond, J.E. van (Hansje)	\$	M	??	IH/OGS
Outhuys-Pyckevet, M.J.M.		V	15-03-85	Bur
Prins, ? (moeder Tonnie)		V	??	IH
Prins, Tonnie	\$	V	??	IH
Rijke-Hart, J		V	08-10-92	Rijke
Schafhuizen, Willy		M ?	??	IH
Schafhuizen, Liesje		V	??	IH
Scheemaker, (moeder)		V	??	IH
Scheemaker, 2 kinderen		V	??	IH
Schudel, P.G.		M	??	IH
Seyn, ? (moeder 3 kinderen)		V	??	IH/Stolt
Seyn, Noortje		V	circa 16 jaar	IH/Stolt
Seyn, ?		M/V ?	??	IH/Stolt
Seyn, ?	M/V ?		??	IH/Stolt
Slager, ? (moeder)	V		??	IH

Slager, ? (zoon)	M	??	IH
Walraven, ?	V	??	IH
Wickeren, ?	V	??	IH
Witsen-Bommel, AWWA van V		31-01-99	Wits/IH
Witsen, Heleen Vera	V	28-12-26	Wits/IH
Witsen, Walter Edwin	M	07-12-29	Wits/IH
Witsen, Ina Hilda	V	28-08-31	Wits/IH

Totaal 93 personen

NB

\$ =

Opgenomen in CBZ (Centraal Burgerlijk Ziekenhuis). Mw. De Fluiter (overleden in trein en in Malang begraven ?)

Hans van Ormondt is niet gewond. Hans Jonker mishandeld. Mw. Jonker schot in voet. Alice Jonker gewond door granaatscherven. Oudste dochter Ina Jonker en Hans niet gewond tijdens overval. Allen in Republikeins kamp terechtgekomen.

* Bur - Burghard-Outhuys, M.A.	Orm. – Ormondt, J.E. van
Cam - Cameron-Tjaarda, P.A.M.	Stolt-Stoltenborgh-Indorf, I
Boer - J.L. Boer	Kel - Kelly, L.G.G.
Wits - Menalda-van Witsen, I	Kuik – Kuikenga, J.R.D.

- Overlevenden uit diverse bronnen :

Bron 5 :

- * 5 vrouwen en kinderen, waarvan 1 vrouw gewond (1 ontsnapte truck)
- * circa 20 vrouwen en kinderen, waarvan 5 gewond (2 ontsnapte trucks)
- * circa 40 vrouwen en kinderen : door Sepoy's 1 dag verdedigd in de huizen naast het convoi. Gevangen genomen na de capitulatie : lot onbekend (3 Indiase soldaten, die hen hadden verdedigd, zijn later vermoord).

Bron 9 :

- * 3 vrouwen (gewond) en 2 kinderen (gewond)

Bron 13 :

- * 15-20 vrouwen en kinderen, waarvan verschillende gewond.

Kelly, L.G.G. : in ontsnapte truck met 16 man (6 doden)

Volgens bovenstaande gegevens is het aantal opstappers geweest :

* doden	23 (namen op massagraf Surabaya)
	12 (namen maar niet genoemd op massagraf Surabaya)
	51 (massagraf Surabaya onbekend)
	10 (Cremer (2), de Fluiters, Langhout, Papendrecht, van der Veer, Zwitsere man, 3 jongelui van het RK)
	3 (bron 5)
	2 (bron 5)
	3 (bron 9)
	2 (bron 13)
	6 (Kelly)

112

* overlevenden:

circa 93 (lijst IH)
5 (bron 5)
circa 20 (bron 5)
5 (bron 9)
circa 15-20 (bron 13)
10 (Kelly)

max. circa 150

* onbekend : circa 40 (bron 5)

NB: Dubbeltellingen tussen lijst IH en overlevenden van de verschillende bronnen
zeer wel mogelijk.

Totaal opstappers	:	* doden	112
		* overlevenden circa	150
		* onbekend circa	40
Totaal max. circa			302

Bijlage C

LIJST VAN GESNEUVELDE- EN OVERLEVENDEN VAN DE 49STE INDIASE BRIGADE

1.)

Bij het onderzoek bleek dat aantallen, namen, rangen etc. van de bij het Gubeng transport betrokken militairen, niet of nauwelijks waren te achterhalen.

Enkele gegevens zijn verkregen van onderstaande Britse instanties.

De onder punt 2 genoemde bronnen hebben de meeste gegevens opgeleverd.

Britse instanties:

- Imperial War Museum, Londen
- Army Historical Branch (Ministry of Defense), Londen
- Commonwealth War Graves Commission, Maidenhead/Berkshire
- The British Library (Indian Office Library and Records), Londen
- The Indian Army Association, Kingston upon Thames
- 4th Mahratta Light Infantry Association, Loughton/Essex

2. Bronnen:

- (1) "Report on ambush of a RAPWI Convoy in Surabaya" (RAPWI Control Staff)
- (2) "Ooggetuigenverslag van de aanval der extremisten op het vrouwentransport, Soerabaja 28 aug. (?) 1945" - Ten Broek, U.L.U.
- (3) "Mededelingen van de heer Paul G. Schudel, Directeur van de CIBA (Chemische Industrie Basel NV)"
- (4) "Soerabaja (N.E.I.) – 1945 by L.H.O.P. (= Col. Lewis H. Owain Pugh)
- (5) "The Fighting Cock" – Being the history of 23rd Indian Division 1942-1947
LTCOL A.J.F. Doulton
- (6) Overlevenden van het transport

Gegevens uit de bronnen :

- (1) : 20 IOR's (Indian Other Ranks) – militairen lager dan onderofficier) van de 4th Mahratta o.l.v. Captain D.N. Chopra (3 IND FD REGT R.I.ARTY) met 20 trucks bestuurd door chauffeurs van 123 G.T.Coy (General Transport Company/RIASC): "Report on ambush of a RAPWI Convoy in Surabaya" (RAPWI Control Staff)

In het rapport worden verder genoemd:

- overlevenden : * Subedar Tek Chand (RIASC)
 - * Lance Havildar Gopal Ubale (4/5 Mahrattas)
 - * minstens 4 chauffeurs van 123 G.T.Coy van de 4 ontsnapte trucks
- gesneuveld : * 1 VCO (Viceroy's Commissioned Officer) met 2 Sepoy's vermoord
 - * na overgave van de verdediging van 40 vrouwen en kinderen verschillende militairen : gewond tijdens overval en vermoord na capitulatie convoi.

NB Meeste bronnen spreken van 3 ontsnapte trucks. Mogelijk dat de 4de truck die van de heer Kelly is geweest.

- (1) * gesneuveld : 1 chauffeur (RIASC)
- (3) * overlevenden : 1 chauffeur (RIASC) + 1 schutter 4 Mahratta (?)
- (4) * gesneuveld : Captain Chopra met 3 Sepoy's van 4 Mahratta,
- (5) * aantal escorts van "B" Company 4 Mahratta commanded by a lance-havildar (Sergeant): 22 man.

Verder zegt deze bron dat circa 60 Indiase soldaten bij het convoi waren. Verdediging van de achterzijde van het transport door een RIASC Subedar (VCO met de rang van Captain). Bij het einde is de Subedar met zijn chauffeur (in een jeep/weaponcarrier ?), gevolgd door de Lance-Havildar met 3 trucks ontsnapt.

Overlevenden : nog niet genoemd door andere bronnen: 1 chauffeur van de Subedar

(8) * **Kelly, L.G.G.**

- gesneuveld : 2 Sepoy's
- overlevende : 1 chauffeur van Kelly's truck

* **Itzig Heine, H.**

- gesneuveld : 1 gewonde chauffeur/Mahratta (?)
1 chauffeur/Mahratta, die de volgende dag geboeid door een menigte werd voortgesleurd (?)

* **McKenna-van den Akker, A.J.**

- gesneuveld : 2 militairen
- overlevenden : 3 militairen (opmerking: waarschijnlijk naderhand door de Indonesiers vermoord – (1)

3. Britse Instanties :

Imperial War Museum :

Geeft fotocopieën van het Register van de Commonwealth War Graves Commission van het Britse Ereveld Menteng Pulu in Jakarta.

Hieruit 7 Indiase soldaten, die op 29 oktober 1945 zijn overleden :

- ATAR ILLAHI, sep., MTN/859912. RIASC. Age 20
- GHULAM NABI, Craftsman, ME/106903. L.A.D. Workshop Sec. I.E.M.E. Age 18
- JALAL DIN, sep. MTN/192695. 123 Indian Div. Troops Transport Coy, RIASC. Age 19
- MUHAMMAD SHARIF, sep. MTN/995492. 123 M.T. Coy, RIASC, Age 20
- NUR MUHAMMAD, L.Hav. 101215. Royal Indian Artillery, Age 23
- PIR MUHAMMAD, sep. MTN/271477. 123 Indian Div. Troops Transport Coy. RIASC, Age 23
- SOWAR KHAN, sep. MTN/954929. 123 M.T. Coy, RIASC. Age 30

NB:

Van SOWAR KHAN is door opsteller in 1988 een foto van het graf op Menteng Pulu genomen. Ook is een foto van het graf van een onbekende Indiase militair genomen die op 29 oktober 1945 is overleden.

Op Menteng Pulu ligt ook Brigade Generaal Mallaby begraven.

Onbekend is of en wie van de 7 militairen is omgekomen met het Gubeng transport. Vier van de zeven zijn van 123 M.T. Coy waar de chauffeurs van het convooi toebehoorden.

Het Hoofd van de toenmalige GRAVENDIENST van het KNIL, heeft verklaard dat de gesneuvelden van het Engelse leger niet zijn aangetroffen in het Massagraf Surabaya, doch in een apart massagraf werden aangetroffen op het huidige terrain van Kembang Kuning.

Dit massagraf is door de Engelse Gravendienst opgegraven en verplaatst.

Waarschijnlijk naar Menteng Pulu in Jakarta.

Commonwealth War Graves Commission :

Captain Devinder Nath Chopra, 1EC/355, Royal Indian Artillery, is op 28 oktober 1945 overleden. Graf onbekend.

Bijgeschreven op Column 145 op het "Singapore Memorial" van het KRANJI WAR CEMETAR, 23 km. Noord van Singapore.

4. Samenvatting :

(a) Overlevenden	bron (1)	6
	(3)	2 ?
	(5)	1

$$\begin{array}{r} (6) \quad 1 \\ \hline 10 ? \end{array}$$

(b) Gesneuvelden	bron (1)	8	
	(2)	1	
	(6)	9 ?	
			18 ?

Het aantal militairen van het transport wordt geschat op 20-22 Mahrattas van 4 Mahratta, 20 chauffeurs van 123 M.T. Coy/RIASC en circa 20 Mahrattas als “gunners”.

Een totaal van circa 60 man.

Verschillende bronnen hebben het ook over circa 60 begeleidende militairen.

Van deze 60 man zijn slechts 10 bij naam bekend, waarvan van 7 niet bekend is, of ze wel daadwerkelijk aan het Gubeng transport hebben deelgenomen.

Het probleem om meer gegevens te verkrijgen over de militaire besetting, is dat de archieven van de 49ste Brigade in India liggen en hoogstwaarschijnlijk moeilijk toegankelijk zijn.

Wijziging 1 op de “Aanvulling” (Ex. No. 1)

OGS.39/6.4.93

1. Brief Ir. M.E. Keller aan Mw. M. Doets-Schuit (Soerabaja. 1 juni 1946)
2. Verslag van Mw. M. Doets-Schuit aan de Gezant der Nederlanden in Australië, betreffende enkele gebeurtenissen tijdens de Bersiap in Surabaya (16 januari 1946)
3. Brief van Dhr. Wiedenhof aan Mw. Doets (6 februari 1946)
4. Vrije vertaling van MEMORANDUM J.L. Boer (datum ??)
5. Mw. J. van der Kemp-Boer (brief aan H. Itzig Heine op 29.3.93)
6. Photo and recommendations Tek Chand and Narayan Singh

“Dat rapport (IH: “A report on ambush of a RAPWI convoy in Surabaya”) kan ik mij wel in vinden, zover ik weet waren wij het laatste deel van die operatie, het stadsmidden was chaos en haven en vliegveld waren in handen, vandaar dat wij overgebracht werden naar ‘t vliegveld (Darmo). Helaas kwam daar een eind aan in de Palmenlaan.

Wij waren na’t bezoek van Lady Mountbatten in ons kamp Bajoe Biroe als eerste die naar de plaats van herkomst mochten, Soerabaja.

Daar werden wij in huizen gezet, waar de Jap nog op bed lag, die eruit, wij erin met velen. Dat heeft niet lang geduurd. Eten en drinken kregen wij van het leger. Zelf hadden wij niets.

Vanwege de toestand moesten wij plots allen bij elkander langs de weg gaan staan voor vervoer naar Darmo.

Het transport, bar en boos, overal lijken, stukgeschoten mensen. Dat was nadat de eerste wagens op de Palmenlaan niet verder konden.

Intussen was het donker geworden. In een flits zag ik in een jeep, dat van een militair zijn hoofd eraf was. Wij konden heel moeilijk uit de auto’s komen, vielen er meer of minder uit op straat. De Gurka’s en Siksen konden ons niet helpen. Die hadden hun handen vol om munitie uit de auto’s te halen, anders had de boel waarschijnlijk de lucht in gegaan. Veel mensen zijn in de auto’s verbrand. Zij waren aangeschoten en wij moesten tussen en over de slachtoffers door vluchten de huizen in. De bewoners gingen er vandoor.

Wij konden de mensen zien verbranden uit de huizen. Wij hebben uren op de galerij gelegen achter de Stenguns van de Gurka’s in ontlasting en urine.

Na uren stak de Gurka zijn bajonet in het slot van de binnenkamers en zo kwamen wij kruipend in de bijgebouwen en moesten, ik dacht, 2 militairen dood achterlaten.

Eenmaal achter, verdeelden wij ons over de kleine vertrekjes. Wij werden steeds stiller, maar het krijzen van de ploppers werd steeds erger. Het duurde niet lang of in het hokje waar ik zat met ca. 7 vrouwen, stierf een soldaat, kroop onder het bad wat er stond. Ik had wel gezien dat zijn uniform steeds donkerder werd, dus bloedde hij heel erg. Het tieren werd zo erg dat opeens de Gurka’s en Siks hun uniform uit deden en ons groeten met gevouwen handen. De munitie bij ons in het hokje achterlatend.

Wij tegen de muur, handen omhoog, en werd de deur ingetrapt en vielen ze haast over de munitie. Zelf geloof ik dat ons dat in eerste instantie gered heeft van de dood.

Wij werden lopend en kruipend naar de weg gebracht.

Daar vlogen de vliegtuigen over de laan heen en weer en werden onder vuur genomen. zagen de hopen as en skeletten van voertuigen. Wij hadden een moeder bij ons waarvan 2 kinderen verbrand waren. Zelf was een van de weinigen die zo te zien niets had.

Wij moeten in een vrachtwagen klimmen en werden naar het ziekenhuis CBZ gebracht

Wij werden van hot naar her gebracht. Uren hurkend, wachtend, overal langs de paden gewonden. Ik zag een gewonde binnen brengen, zwaar gewond, en de dragers lieten uit rancune beide een hand los en viel het lichaam van hoog op de stenen.

Ze brachten ons in een zaal met bedden, geen matrassen, alleen een matje.

Daar zagen wij ook de resten van de vorige transporten en praatten van die bewuste dag.

Ik kende er weinigen, we werden met de dood bedreigd door de tralies van de ramen.

Opeens zouden de (goeden) weggaan. Er kwam een arts naar mij toe en zei “u heeft geen kinderen” Toen kwam hij met een jongetje; neemt u dit mee, ik zal zien dat jullie naar Australie gaan. De moeder is dood.

Wij vertrokken in een klein busje. Terwijl wij reden, beloofde ze ons lekker eten, een mooi bed en mooie kleren en werd het duidelijk een ontvoering. Wij gillen en schreeuwen. Gelukkig moesten wij via een brug de stad verlaten (Darmo) en daar stonden de geallieerden en moesten wij terug naar het hospitaal. Vandaar zijn w naar een babykliniek gebracht. Daar gebaad en schoon gemaakt. Geslapen op tafels. De volgende dag langs de weg gestaan.

Er zou een auto komen van Darmo vliegveld en die zou ons met een witte vlag naar de haven brengen en na uren was dat zo, dus zaten wij weer veilig.

Er kwamen veel nieuwe troepen van oversee. De oorlogsbodems lagen buitengaats en kwamen de troepen met platte boten binnen. Zij eraf, wij erop, en zo kwamen wij op de oorlogsbodems. Het was 7 november, mijn trouwdag, zal het nooit vergeten.

Eenmaal aan boord, kregen wij te eten. Ja, wat moesten ze met ons. Ik vroeg waar gaan we heen. Singapore was het antwoord.

Het was een verschrikkelijke toestand onder ons. Er waren mensen bij, man weg, kinderen weg, een over.

Aangekomen in Singapore heb ik het kind afgegeven aan het Rode Kruis aan de haven.

Ik droeg het in een slendang. Het kon wel geboren zijn in de kampen. Ik zou het nog wel eens willen zien.

Mijn man was na jarenlange omzwervingen aan boord van een Jap munitie-vervoersboot terecht gekomen en daar bevrijd. De krijgsgevangenen dienden als dekking voor de lading.

Zij hadden in het Wilhelmina kamp in opdracht van de KNIL, een radiostation opgebouwd, en ‘s-nachts hoorden zij de namen noemen van ons.

Dat werd geseind dacht ik. Een soldaat hoorde mijn naam, dus mijn man naar de haven.

Ja, daar zag hij wel wat, maar niet direct herkenbaar.

Wij hadden geen kinderen en dan niet om aan te zien, en ook hij niet voor mij met zijn Australies aanzien (uniform).

Ik liep naar het gebouw van het Rode Kruis en toen mijn naam werd genoemd, kreeg ik een hand op mijn schouder en het eerste wat ik zei :”Oh jong, je vader en moeder zijn dood”.

Toen mijn man naar het front ging, kreeg ik via de U.S.A., die Holland nog was uitgekomen, dat beiden dood waren met de invasie.

Ja, daar stonden wij, in eerste instantie geneerde ik mij (ons). Er waren alleen mensen die veel kwijt waren. Zo zei een der vrouwen (man en twee kinderen kwijt) “als er een God bestaat, waarom krijgt zij haar man terug, kind noch kraai hebben ze, en ik heb er drie in moeten leveren” ‘t Was erg hard, maar nu begrijp ik het. Wij zijn nog lang in Singapore gebleven. Later naar Nederland, 6 maanden Holland. Mijn man terug naar Batavia.

Ik was in verwachting, dus wachten. Nadat het kind 6 maanden was, ben ik per Sibajak naar Indie gegaan. Een baby boot, alleen moeders. Al vlug verloren wij de eerste baby. En zo hebben er heel wat een zeemansgraf gehad. Ons kind werd in de Rode Zee onwel. Daar kreeg ik een telegram dat mijn man was vertrokken naar Timor, dus moest ik in Batavia overstappen op een andere boot. Wij hebben ook nog beschietingen meegemaakt bij Soerabaya.

Mooie jaren in Timor gehad. Op weg naar Nederland, in Makassar in het hotel een enorme beschieting met moorden meegemaakt in het hotel.

Gelukkig zijn we, hoewel gescheiden van elkaar, toch weer veilig aan boord gekomen, op weg naar Bali.

In Soerabaja aangekomen, moesten wij op de tram naar de stad. Wij beiden heel geen erg in het kind, die vroeg in de tram “mammietje, gaan wij nu naar de hemel” zoiets had ze nog nooit gezien. Wel vliegtuigen. Als die terugkwamen riep ze “hij is weer terug uit de hemel”.

Zo is er nog veel te beschrijven, mijn man is 12 jaar geleden overleden (mede een gevolg van de oorlog). Ik woonde op vele plaatsen in Nederland.

Beiden geboren in Zeist. Onze dochter woont in Oisterwijk en vonden ze het fijn als Mama ook kwam. Ik reis nog veel, ben 77 jaar.

Hoop ook dit jaar weer vakantie te hebben in Frankrijk en Miami, dit laatste omdat het hier koud is.

Van de 18 tropenjaren heb ik veel vrienden overgehouden, dus ben ik een gelukkig mens. Ik hoop u met dit schrijven een plezier te hebben gedaan en u dankend voor het schrijven, verblijf ik met de meeste Hoogachting.

PS Later hoorde ik dat de vader van het kind in het hospital van Djahore (Malakka) lag bij te komen van de oorlog en niets wist van vrouw en kind. Ik dacht niet dat dit nog te achterhalen was. ‘t Is zo lang geleden.

PS Met groot respect denk ik aan de militairen, wat ze voor ons gedaan hebben.

GETTING INTO THE STRIDE



INF BDE.....Brigade..... 23 IND DIV Division..... 15 IND CORPS Corps..... 2 Nov 46 Date of Recommendation. Army Form W-3121.

Unit.	Regtl. No.	Rank & Name. (Christian names must be stated)	Action for which commended (Date & place of action must be stated)	Recommended by	Honour or Award	to be left blank
123 IND COY RIASC.	10 16184	W/S SUBEDAR. TEK CHAND. Sub TEK CHAND. HINDU JAT. VILLAGE: BAHU AKBARPUR TEHSIL: ROHTAK. DISTRICT: ROHTAK.	on 28 OCT at SOURABAJA, JAVA, No. I.O. 16184 Sub TEK CHAND, RIASC, was on duty with a convoy which had all day been evacuating women and children of Allied Nationals to a central position of greater safety. At about 1630 hrs the convoy was stopped by armed Indonesians, and a thunderous fire from rifles, LMGs and grenades poured into the lorry-loads of defenceless women and children. Several lorries were set on fire before the women and children could get out. Sub TEK CHAND who was riding in the rear of the convoy at once organised the defence of the rear part of the convoy under heavy fire moving from lorry to lorry detaching the fire positions to be taken up by individual men, sitting his LMGs and ordering certain men to take the women and children out of the lorries and put them in to empty houses which they were to defend. Heavy attacks by large numbers of fanatical Indonesians were launched continuously, and heavy fire and grenades fell ceaselessly upon this small party of M.T. drivers, causing casualties. Sub TEK CHAND with complete disregard for his own safety moved from man to man encouraging them and inspiring them to further resistance. By his efforts his small party drove off successfully numerous determined attacks and inflicted so many casualties upon the mob that the roads were heaped with bodies. At 2130 hrs more lorries were set on fire by the Indonesians, ammunition was running low and the position was becoming untenable	C. C. B. S. 123 Ind. Coy RIASC St. Michael's Cross	Indian Order of Merit (Prime Minister Award)	

Military Cross

London Gazette 4 APR 46

MC
13. 4/46
4775

PAGE 2

23 IND INF BDE 23 IND DIV 15 IND CORPS 2 Nov 42 Date of Recommendation. Army Form W-3121.

Schedule No. (to be left blank)	Unit.	Regtl. No.	Rank & Name. (Christian names must be stated)	Action for which commended (Date & place of action must be stated)	Recommended by	Hono. or Award
	123 IND COY RIASC.	IO 16184	W/S SUBEDAR TEK CHAND. Sub. TEK CHAND. HINDU JAT. VILLAGE: BAHU AKBARPUR. TEHSIL: ROHTAK. DISTRICT: ROHTAK.	(contd). Sub TEK CHAND under fire from the nearby houses went from lorry to lorry to find the drivers. Only three could be found the others being either dead or pinned by the attacking mob in the houses in which they were protecting women and children. He found two drivers and with them started up three lorries in which he placed women and children and attempted to reach DHARMO which was his destination. In darkness and on his first day in a strage city to find his way along back streets was an appalling task. Everywhere he went he encountered road blocks and was turned back by fire. Nevertheless this gallant officer persevered and ultimately made his way through the heavy fighting in progress to the neighbourhood of DHARMO, where he met an Indian patrol. Guarded by the patrol, Sub TEK CHAND carrying a badly wounded woman led his party of women and children into an empty house. There he at once bandaged the wounded and organised the feeding of the women and children from his own and the patrol's haversack rations, and sent a runner to the nearest coy position asking for stretchers to carry the wounded women and children. This party was brought in at 2350 hrs by an Infantry patrol. The heroic action of this Indian Officer throughout this period is outstanding in every way. His coolness and presence of mind		

nd. Inf. Brigade. 23. Ind. Division. 15. Ind. Corps. Date of Recommendation. 1945 Form W-3121.

Unit.	Regtl. No.	Rank & Name. (Christian names must be stated)	Action for which recommended (Date & place of action must be stated)	Recommended by	Honour or Award
123 IND COY RIASC	TO 16184	W/S SURENDAR TEK CHAND Sub TEK CHAND HINDU JAT VILLAGE : BAHU AKBARPUR TEHSIL : ROHTAK DISTRICT : ROHTAK	(Concluded) such casualties on the Indonesians as to make them chary of launching further attacks. The resolution and the fortitude with which he overcame the almost insuperable difficulty of leading his three remaining lorries through the heavily invested town in control of an undisciplined fanatical mob is deserving of the highest praise. His conduct inspired the men under his command, and his care and cheerfulness maintained the morale of the women and children throughout their harrowing experience.		
FIELD (SEAC) Dated : Nov 45		Comd 49 Ind Inf Bde (LHO PUGH) Brig Comd 23 Ind Div (MAJ GEN D C HARTFORTH)			

MC Recommendation

M.C. DEMPSEY

Chm C Allied Land Forces SEAC

6 FEB 46

A. F. P. CHRISTISON

1st Col

93700-15

Wijziging 2 op "Aanvulling" (Ex. No. 1)

Gubeng 13/27.2.95

1. Brief Mw. J.E. Seyn-Ahn aan haar echtgenoot Dhr. W.K. Seyn, Kapitein der Genie, RAPWI H.D., Dutch Postal Section, Bangkok, Siam.
Adres Mw. Seyn : Wilhelminakamp, huis 23, Blok I, Singapore.
2. Brief Eleonore Seyn (Noortje) aan haar vader W.K. Seyn
3. Verslag Noortje Seyn affaire Gubeng (datum ?)

ad. 1

Singapore, 16-11'45

M.1. Wim,

Het eerste bericht van jou ontving ik nu. Dat is van 7 november. Ik heb je reeds 1 brief geschreven. Wij zijn van de Bawaenstraat verhuisd naar de Sumatrastraat. Daar kon ik inwonen bij Jet Indorf. Wimmetje had ik bijgevoed met katjang idjoe en tomaten.

Op 28 oktober hoorden we van de Zwitserse consul, dat het beter was om naar de vrouwenkamp te verhuizen. We zouden door grote vrachtauto's gehaald worden, bestuurd door "Ghurka's"

De bezetting van Surabaya was reeds begonnen. Er gingen die dag drie transporten. We hoorden bij het derde transport. Dit transport werd in een hinderlaag gelokt op de weg Kaliasin-Palmenlaan Zuid. Om 5 uur 's-middags stonden we daar toen we door de versperringen op de weg moesten stoppen. Het waren circa 20 auto's. Op elke auto 2 gewapende Brits-Indiers. Wij hadden bultzakken bij ons en die helemaal om ons heen gezet. 4 Uur lang zaten we zo, terwijl we bestookt werden met mitrailleurs, handgranaten en brandbare stoffen. Verschillende auto's vlogen in brand met vrouwen en kinderen. Ik zat met mevrouw Cortel in de auto. Zij had 2 grote dochters en een jongetje van 3 jaar. Ik was erg kalm, werd pas angstig toen ik het geloei van de massa inlanders hoorde, die alsmaar dichterbij kwamen.

Het oudste meisje Cortel werd dodelijk gewond. De tweede Cortel en Noortje kregen een schot in de arm. En toen opeens sprongen de Ghurka's in de auto's die nog over waren en reden we over de versperringen heen naar Darmo en stopten we vlak bij de Zaalbergschool.

Het was pikkedonker en doodstil overall. De chauffeur wou niet meer rijden en de andere man ging in de goot liggen. Hij was bijna dood. Wat te doen.

Ik liet de kinderen bij mevrouw Cortel en zei dat ik hulp wou zien te krijgen en me oriënteren waar we ongeveer moesten zijn. Ik liep een klein eindje weg en kwam uit op de Reiniersboulevard. Maar plotseling ontdekte 3 Indonesische soldaten me. Zij kwamen achter me aan. Ik gooide me plat in de greppel en ze liepen langs me heen, maar ontdekten onze auto, die meteen weg reed. Ik hoorde Noor huilen omdat ik er niet was en

toen werd het stil. Het was niet zo'n leuke positie waar ik in zat. Twee keer kroop er een gewapende inlander achter me, maar ze waren bang voor me en liepen meteen weg.

Ik trok mijn schoenen uit en ben toen over de Reiniersboulevard gekropen, meest door sloten en greppels omdat ik wist dat daar ergens een vrouwenwijk moest zijn.

Ik kwam uit bij de muur van gedek, die ik een beetje van mekaar trok en daar kroop ik doorheen en stond in de brandgang.

Verder lopend kwam ik uit op een pleintje bij de van Swolstraat; daar hoorde ik een baby huilen en toen wist ik dat ik op veilig terrain was. Ik klopte aan en er werd open gedaan. Slapen kon ik niet doordat ik niet wist was er met de kinderen gebeurde. De volgende dag werd het kamp bestormd door de inlanders, maar ze hadden geen kans. De hele dag (duurde) daverde het geschut. Er stonden heel wat kanonnen in het kamp. De aanval werd dan ook afgeslagen. Op 2 november wist ik nog niets van de kinderen. In Sb. was het een janboel.

Nergens kon je informaties krijgen. Het enige was, zeiden ze, dat de auto opgevangen was door een B.K.R. post (nationalisten) die hun dan als gijzelaars zouden houden.

Het hele kamp werd op 2 november ingescheept te Perak, op weg naar Singapore.

Wim, je weet niet wat dit een zware tijd voor mij geweest is. Ik maakte kennis met een mevrouw Beyerink, waar ik veel steun van kreeg. En ik ben zeer gelovig geworden Wim, dat hield me op de been.

5 November kwamen we hier aan. Ik wou jou niet schrijven, maar eerst wachten totdat de kinderen gekomen zijn. Toen ik het weer eens te kwaad had, heeft de dokter me een psycholoog gezonden, een zekere heer Lensing. Hij heeft me veel steun gegeven en helpt me met alles en nog wat.

Zondag 11 november hoorde ik dat onze kinderen in Singapore waren aangekomen. Ze lagen in het General Hospital. Anneke en Wim mocht ik zo meenemen. Noor heeft nog een scherf in haar voet gekregen en kon nog niet weg. Elke dag zoek ik haar op.

Ze is ontzettend flink en het gaat heel goed met haar.

Mevrouw Cortel heeft een buikschot gekreeën en is ook overleden.

Ja, er is veel leed over velen gekomen.

Tot zover deze brief.

ad. 2

Singapore, 13 december 1945

Lieve pap,

Ik ben 1m. 36 lang met een lineaal gemeten. Ik kan een heel klein beetje Engels.

Ik vind het fijn als we naar Bangkok gaan, weet je misschien of er een school is ?

In mijn tweede brief schreef ik dat ik op proef was in de 7de, maar ik zit alweer in de 6de.

Weet je dat mijn wond al dicht is, er is alleen een klein verbandje om want het velletje is nog wat dun. Ik loop alleen nog mank, maar ik heb niets meer aan mijn voet hoor en ik ben erg blij dat jij die wond niet hebt. Wim is toch nog wel een beetje dik. We waren toen Mammie net weg was om hulp te halen in de auto, toen er 3 Indonesiers op onze auto afkwamen.

We riepen drives en de auto begon te rijden, toen werden we opeens weer van alle kanten beschoten. We vlogen over een sloot en stonden opeens stil. Daar zijn we wel een kwartier beschoten geworden.

Toen hielden ze opeens op en hoorden wij hun schreeuwen en toen zagen we allemaal inlanders met spiezen op ons af komen en ze bleven voor onze auto staan. Ze wouwen wat met ons doen, wat weet ik niet, maar het was vast niets leuk voor ons, dat merkte ik wel. Gelukkig was de leider aardig (betrekkelijk hoor). Hij zei wat tegen hun en toen hebben ze ons niets gedaan. We moesten hem volgen zei hij, dat deden we ook. Van de mensen in onze auto is een mevrouw Cortel dood en haar oudste dochter ook. Haar dochter van 16 met haar zoontje van 3 waren over en die gingen ook mee naar binnen. We waren nl. in een politietangsi op Kembang Koening terecht gekomen. We werden binnengebracht in een kleine kamer waar niets anders stond dan een tafel met een telefoon erop.

Ze stonden allemaal om ons heen en vroegen waar de Gurka's waren, die ons hadden beschermd. We vertelden dat 1 er achter gebleven was, die lag al op sterven en 1 die naar ons naar de tangsi gestuurd had, dood was en dat we verder niets afwisten.

Als we niet de waarheid vertelden dan gingen we allemaal dood zei hij.

Ik vroeg aan hem of ze niet naar Mammie wouden gaan zoeken. Mammie zei die vent is al dood en als ze dat nog niet is dan gaat ze wel dood.

We hebben die nacht op de vieze vuile vloer doorgebracht en als we naar de W.C. moesten, dan deden we dat in de hoek van het kamertje. We (Lien en ik) hebben de hele nacht doorgebloed. 's-Ochtends kon ik bijna niet lopen door mijn voet en bloedverlies. Anneke had ook pijn en we hadden die avond de deken Wims badjas bij ons gehad.

't Enige met ons zelf mee dat we gered hadden. 's-Nachts hadden we zitten rillen, dus de deken was daar prachtig voor. Om een uur of 9 kregen we wat droge rijst met een hete nangkasaus erover te eten. 't Schieten ging nog steeds door, soms dichtbij, dan weer ver. Het was zo half 11 toen de lui besloten ons naar een beter beschermde plaats te brengen. We werden toen gebracht naar de oude toko Piet ("ik dacht Jan maar nu in 1993 weet ik dat het Piet is") op de Coenboulevard. Daar was een familie met 4 kinderen en een oude dame, die vroeger ons huishoofd was geweest. Ze hebben op mijn arm ('t bloed was al gestolten) en op die van An een wit stuk goed dat van een handdoek af was gescheurd, erop gedaan.

We werden zoals steeds het geval was geweest, goed bewaakt.

Doch we hadden nog een kans..... In de kamer naast ons waren 17 mannen gevangen genomen, ze vertelden dat ze al 14 dagen alleen droge rijst en bijna geen water toe hadden moeten komen. We bleven daar de hele middag en 's-avonds om een uur of half 12, werden we gewekt en gingen in een auto naar het CBZ. Toen we aankwamen, kon ik niet meer lopen en werd op een brangkaar gelegd en naar binnen gedragen.

We (ik hield Wim en An bij mij) moesten in een gang wachten. Toen werden we op een rijdende brangkaar met zijn drieën naar een dokter gebracht, waar we schoongemaakt werden. Wim bleef toen ook bij me, hij had koorts maar niet hoog. We werden toen het klaar was in een zaal gebracht waar allemaal gewonde mensen lagen van het transport. We kregen 1 bed met ons drieën. Het was een veren bedwaar op een tiker lag en een kussen dat er allebehalve fris uitzag. Maar ik bofte, ons bed lag tegen de muur en dus Wim moest daar slapen. We kwamen zo te liggen.

Het ging al was het een beetje krap.

We hebben daar gelegen in onze vieze bebloede jurken totdat ik zover in staat was helemaal scheef lopend met mijn etterende (het was wondvocht en het stonk) arm onze

kleren een beetje te spoelen en in de zon te hangen. Als onze broek gewassen werd, hadden we onze jurk aan en omgekeerd.

Dinsdagochtend begon het schieten op te houden en 's-middags was het er niet meer, alleen zo nu en dan een enkel schot. Elke middag was even eentonig. We kregen erg weinig te eten en de zusters maakten alleen de vloer schoon en de ergste patienten, die zwaar gewond waren. De zusters drukten gewoon de oblat van de patienten achterover en verkochten ze voor veel geld (gossip ?)

's-Ochtends om 3 uur word je gewekt. Dan moet je je wassen en dan maken de zusters de grond schoon. Soms dommelt je daarna nog even in, maar meestal lig je wakker tot het eten. Dat ging zo door tot 6 november.

Toen zou het laatste transport uit Sb. vertrekken. De mensen die lopen konden mochten mee.

Ik liep wel mank, want ze hadden er niks aan gedaan omdat dat wel vanzelf uitzweerde, zei die dokter. Maar we gingen, dat was om een uur of 11. We stapten in een rode kruis auto en werden met een omweg naar de uitgang van de wijk gereden.

We vonden het al erg stil in de wijk toen wij er langs kwamen. Opeens stopte de auto 50 meter van de poort vandaan. Daar zagen wij de Gurkha's in zwaar bewapende auto's uit de poort komen. Zo zagen we de eerste tot de laatste auto voor onze neus verdwijnen en wij mochten niet uit de auto anders zou er wel een gevecht komen.

We vroegen aan de P.R.I. vent of er geen plaats was voor ons. Nee, zei de rotvent en er waren 6 vrachtauto's leeg.

En we hoorden die vent iets zeggen van dat wij naar een kampong moesten. Maar we zaten in een rode kruis auto en we vroegen of we niet terug mochten naar de CBZ. Dat hebben ze toen gedaan. We mochten niet meer opgenomen worden, dat hebben we moeten ondertekenen maar we wisten niet, dat het zo zou aflopen.

We kwamen daaraan en moesten naar Kedonggoro. Maar zuster Steller hoofd van de Java kliniek liet vragen of we niet naar haar konden gaan, want we waren toch gewond.

Na veel geharrewar zijn we daar gekomen. En toen we daar waren, hoorden we dat er nog een transport ging dat was de volgende dag 7de November.

Bij Zr. Steller hebben we kleren gekregen en ik heb van mevrouw Indorf een koffertje gehad met kleren voor mij en een kam en een tandenborstel, zeep. En de volgende morgen om 8.30 moesten we bij het Celebesplein zijn. Maar de 6e November is Meg de Jong een meisje van 20 jr. bij me geweest en vertelde dat Mammie leefde en al in Singapore moest zitten. En toen Jet Indorf daarna kwam en 't hoorde, vertelde zij mij dat ze gehoord had dat Mammie herkend was geworden in een sloot, dus dat ze dood was. Die mensen hadden dat met eigen ogen gezien, maar dat had tante Jet gehoord en de mensen kletsten zoveel. We waren om 8 uur al op 't Celebesplein.

En om 11 uur kwamen de auto's. Alles is verder goed gegaan en zonder ongelukken afgelopen. We zijn in 7 boten naar Singapore gegaan en toen we aankwamen zijn we tegen de avond van boord gegaan en was 't al donker toen we 't General Hospital bereikten.

De volgende morgen om 9 uur was Mammie bij me en de rest weet je al van Mammie.

"Daarna volgt er nog een eind aan deze brief van het 14-jarig meisje aan haar vader W.K. Seyn in Bankok. Brief overgetypt 2 november 1993").

ad. 3

Zondag, 28 oktober

Wij woonden in huis bij mevrouw Indorff, zonder Pappie. Toen we 's-morgens om 7 uur hoorden da alle Europeanen, daar werden voornamelijk Hollanders onder gerekend, naar de wijk gebracht moesten worden. We konden toen al een paar dagen geen eten meer krijgen. Al de grote jongens waren al opgepakt : Peter, de zoon van mevrouw Indorff en Hans, de zoon van mevrouw Mijnlief, die daar ook inwoonde.

We gingen allen meteen aan het pakken, want we waren besloten toch te gaan; buiten kon je geen voedsel krijgen, schuin tegenover ons zat een Indonesische post en af en toe werd er geschoten. Mevrouw Indorff zei dan weer dat ze ging en dan weer niet. Toch pakte ze alles met haar dochter Ineke in. Om 9 uur vertrok het eerste transport, da kwam rustig in de wijk aan en wij pakten door. Om 1 uur vertrok het tweede transport. Daar konden wij niet meer bij, dus pakten we het laatste nog in. De poezen (An en ik hadden ieder een poes) mochten niet mee, hoe we ook smeekten.

Het tweede transport was even voor de wijk beschoten geworden, er waren geen gewonden of zo, dit hoorden wij later.

5 Uur. We gingen. Mevrouw Mijnlief kon in een wagen bij, die al bijna vol was, als dame alleen. En wij kwamen in een wagen waar een fam. Cortel zat. Mevrouw met Jet, een meisje van 18 jaar, Lien een meisje van 16 jaar en Piet, een jongetje van 3 jaar. Elke wagen had 4 Gurkha's. Er waren iets van 20 wagens.

Grote zware vrachtwagens. Voor mevrouw Indorff en dochter was er geen plaats meer, omdat ze zoveel bagage hadden. We vertrokken, eerst naar het verzamelplein waar alle auto's wachten op een paar na, die kwamen ook al gauw aan. Toen werden enkele schoten gelost. We hadden bultzakken bij ons en die zetten we zo neer dat ze ons beschermden. Alle Gurkha's waren in de sloten gekropen. Maar toen ze niets meer hoorden kwamen ze eruit en zaten ons nog uit te lachen, dat we de bultzakken ons heen gedeponeerde hadden.

Doch we stoorden ons er niet aan en lieten alles zoals het was, alleen de bultzak die de opening om naar buiten te kijken bedekte, deden we zo, dat we konden kijken en dat hij toch meteen weer terug kon. Zo reden we verder tot de brug bij de Brantasstraat.

Weer werden enkele schoten gelost en het spelletje van zo straks herhaalde zich.

In de wagen achter ons, voorin en eerst op de kap, zaten 3 jongetjes, die we later hoorden zomaar teruggedreden waren vanuit de wijk zonder dat hun moeder het wist.

Er kwamen toen het weer veilig was een blitzbuggie aanzetten, met een of andere hoge Engelsman, die wat stond te praten met onze aanvoerders.

Toen vertrokken we weer en het zal onderhand half 6 zijn geworden. We reden net de hoek om bij de apotheek Rathkamp, op Simpang, toen er voor de derde keer geschoten werd. We zagen de ogen van de Gurka achter ons, zijn ogen die gevaarlijk flikkerden, zijn hele gezicht was in spanning. Op hetzelfde moment was hij weg en weerklonken overal schoten. De doffe knallen van de Gurka's, de zachtere en korte van de Indonesiers, dat ging maar door zonder ophouden, aan een stuk door. Half 7 was het al donker, ze hadden licht van de maan. Opeens een schot in de auto. Jet die voorin zat, had een kogel in haar been gekregen. Het was benauwd onder de bultzakken, docht we bleven liggen, hoe zouden we gered kunnen worden ?

Jet vond een luikje en kwam bij ons. Opeens hoorden we een geweldig gebrul. Inlanders kwamen met veel lawaai aanzetten. Het waren er honderden naar het gebrul te oordelen. Toen hoorden we roepen van de wagens voor ons : “de eerste wagens worden gerampokt”. Gegil en geschreeuw geen gebrek.

We keken even naar buiten, daar zagen we opeens niet de wagen achter ons, maar die daarachter, in brand vliegen. Een geweldige vuurzuil en alles wat er zich in bevond werd levend verbrand. We hadden geen hoop meer en waren op het ergste voorbereid. Toen zei ik tegen mams, maar we kunnen ons toch niet levend laten verbranden of uit laten moorden. Want als je eruit ging werd je ook dood gestoken. Maar ik ben er toen toch uit gegaan, weer vlogen auto's in brand, overal zag je vuurzuilen. Ik nam Wim aan van Mama en net wou ik met hem weggaan of Mam bezon zich en riep Wim terug. Ik gaf Wim terug en klom weer in de auto.

Ik zat er nog niet in toen op hetzelfde ogenblik een granaat ontplofte op de plaats waar ik een paar seconden eerder stond. Een scherf vloog in de rug van Jet en raakte haar long waardoor ze het erg benauwd kreeg. Een scherf scheurde langs een lang stuk van Liens schouder weg en jaapte een stuk vlees uit mijn bovenarm.

We zeiden alle drie dat we getroffen waren, verder gaven we geen kik.

Dat noem ik geen kik geven : we gilden en blerden “drives”

En daar reed onze auto weg. Hoera onze eerste gedachte “we zijn gered”, maar we waren er nog niet. We vlogen over barricades heen van auto's en tijkars.

We werden doorelkaar gehobbeld en geklutst dat het niet mooi meer was en het ging in een razend tempo voort. De auto achter ons was ook weggereden. We sloegen ergens af. Er werd geschoten. Langzamerhand verminderde de auto zijn vaart en opeens stonden we stil. Het zal zowat 11 uur geweest zijn. We keken naar buiten. We waren op een vrij eenzame weg: een paar huizen aan de kant van de weg, verder ketellavelden. Een Gurka van onze wagen was dodelijk gewond en lag aan de kant van de weg te sterven. De ander lag half verdoofd en gewond voor in de auto. We sleepten de bultzak die voor de opening stond naar buiten. Daar lagen we wat uit te rusten; An, Wim en ik. Piet en Lien met hun moeder waren uit de wagen geklommen. Jet bleef er in. Mams was er al uit. Wat moesten we doen ? We besloten dat Mams hulp zou gaan halen en wij zouden wachten.

Mams ging weg. Ik zag haar nog even onder het licht van een lantaarn. Toen kwamen er drie Indonesiers aan. Mevrouw Cortel vroeg of beter gezegd schreeuwde tegen de man achter het stuur dat hij rijden moest. Hij begreep het en we kropen weer in de wagen. De bultzak die het gat dekte was weg. Alles gebeurde in een minimum aan tijd. We reden en we werden aan alle kanten beschoten uit de struiken en bosjes. Ik lag op Wim en riep Mammie zo hard ik kon, dat ze maar begrijpen zou dat de wagen was weggereden.

We reden verder in razende vaart en sloegen verkeerd af, reden over een geul in de struiken. Toen stond de auto stil, hij kon niet verder meer. Aan alle kanten werd geschoten op ons. Een granaat ontplofte. Ik kreeg een paar scherfjes in mijn voet. Opeens riep mevrouw Cortel, dat ze een schot in haar buik had. Jet was al dood. En zij ging het ook, ze wist het en zei tegen Lien dat ze hun Vader moesten groeten. Toen riepen we allen “Merdeka” en “Ampoen”. Nadat ze ongeveer een kwartier op ons geschoten hadden werden er eerst nog enkele schoten gelost. In onze wagen werd het stil.

Af en toe riep mevrouw Cortel nog even “Merdeka” of “Ampoen”.

Toen kwamen de Indonesiers met stokken op ons af. We waren half verdoofd en beroerd van de schrik, pijn en ellende. Wat zouden ze nu met ons doen, uit de dreigende gezichten

konden we niet veel goeds aflezen. Ik dat minstens dat we straks getjintjand aan de wegkant zouden liggen.

Maar dat was gelukkig niet het geval. De aanvoerder, een jonge knul, zei in gebroken Hollands dat we eruit moesten. Nu, we gingen eruit. Hij, de aanvoerder, had tegen de lui iets gezegd van de buit verdelen, want we mochten niets uit de wagen meenemen.

De aanvoerder droeg Wim, die toen stil was, ze deden ons niets, maar we moesten de aanvoerder volgen. Als we ontsnapten, zouden ze ons wel leren, net alsof we daar aan dachten. We kwamen in een gebouw, dat als post was ingericht. In een kamer van 2 ½ in het vierkant met 2 ramen en 2 deuren. Er stond alleen een tafel in met een telefoon erop. De kamer was stoffig en vies !

Toen moesten we vertellen hoeveel Gurka's ons beschermden. Waarom we met hun meegereden waren. Of wij hun de vrijheid niet gunden, waar zij even hard recht op hebben als wij en alszo meer....

Ze dachten dat mevrouw Cortel mijn moeder ook was. Dus toen ik vroeg naar Mams zeiden zij : "dood". We kregen een beker koffie toe broek met ons vijven. Aan onze wonden werd niets gedaan. Lien had nog een wond bij haar knie opgelopen. Haar broertje mankeerde niets. Wim had een scherf even over zijn hoofd gehad, maar dat wist ik nog niet, ik dacht eerst dat het bloed van mij was. An had een scherf even boven haar rechterpols gehad en een paar schaafwonden aan de knie. Verder zaten we onder de kleine scherfjes. De nacht hebben we doorgebracht in dat kamertje, zonder dat er naar ons omgekeken werd, behoudens een wacht aan de tafel. Het schieten hoorde je de hele nacht door, maar wij waren toen veilig. Onze (Lien en mijn wond) wonden bloeden de hele nacht door, alleen als we stil lagen droogde het weer op, maar zodra we bewogen ging het open. Gelukkig had ik een jurk zonder mouwen aan gehad. Lien had een met mouwen en de mouw kleefde de hele tijd aan de wond.

Arme Lien, ze heeft veel te verwerken gekregen, maar ze was reuze flink, ze heeft geen kik gegeven. We hadden een deken, een grote handdoek en een pan bij ons, dat was alles. En koud dat we het die nacht gehad hebben, we sliepen ook gewoon op de stenen vloer. Naar de w.c. konden we toen nog niet, we kropen dan naar het hoekje van de kamer en daar deden we het dan.

's-Morgens ontdekten we de w.c. pas. We vroegen of we niet naar het CBZ gebracht konden worden, nou ze zouden moeite doen, ze belden steeds op en dan konden wij horen, wat ze aan onze kant spraken, want ze spraken maleis.

's-Morgens ging het schieten steeds door. Om een uur of 9 kregen we rijst met een pedische ketewelsajoer en nog lombok rawit. Daar hebben we wat van gegeten en in de pan zat ook nog eten, daar aten we ook wat van, verder kregen we water.

Om 10 uur ongeveer stopte er een luxe auto voor het huis, waar we met zijn allen in moesten. Lien mocht haar moeder en zus niet meer zien, wat maar gelukkig was, want de herinnering was al akelig genoeg. We vonden daar nog andere dames o.a. mevrouw Rijke, die in het kamp ons huishoofd was geweest, nog wat alleenstaande dames en een dame met 4 kinderen van 18,16,14 en ik meen 10 jaar oud, die een pleegdochter kwijt was van een jaar of 18, die Agnes de Bijle heette.

Ze waren ook van ons transport en mankeerde niet veel, alleen die jongen van 16 had een behoorlijke klap op zijn hoofd gehad en ik meen iets aan zijn been want hij moest hinkend en steunend op anderen lopen.

We kregen weer een bord droge rijst en rawit. In de verte en dan weer dichtbij hoorden we nog steeds schieten. De kraan liep af en toe, dan konden we drinken. In de hoek van de kamer liep een goot naar een andere kamer naast de onze. We ontdekten dat daar 15

mannen zaten, die 14 oktober opgepakt waren. Ze leefden op droge rijst nu al twee weken met een beetje water en vroegen aan ons of we als we het rode kruis konden bereiken, wilden vertellen dat zij daar gevangen zaten.

Dat gesprek moest zo gebeuren, dat onze wacht niets zou merken, want wij mochten niet weten dat ze daar zaten. Gelukkig hadden ze niets gemerkt.

Maandag, 29 oktober

's-Nachts tussen 11 en 12 uur werden we in een bus geladen en toen ging het naar de CBZ. Het schieten had al opgehouden. Lien had koorts. We kwamen langs de plaats waar we beschoten waren. Een van de lui uit onze auto beweerde een stapel lijken van Gurka's te zien, of dat waar is weet ik niet, want ik heb het niet gezien. Wij kwamen in de CBZ aan, ik kon niet meer lopen en werd daarom op een brancard naar binnen gebracht.

Wim zat naast me en An liep er naast. We werden op een galerij neergezet, waar de anderen ook naar toe gebracht werden.

Er waren andere gewonden van het transport ook bij en gewonde Indo's. Daar wachtten we een half uur. Toen werden we (An, Wim en ik) door Indonesische zusters geholpen op een rijdende brancard en werden we naar dokter Soetopo gebracht, die mij behandelde.

Toen werden we teruggedrennen maar nu naar een kamer waar allemaal gewonden lagen, het hoekbed was vrij, daar kwamen wij met zijn 3en te liggen.

Het was een 1-persoonsbed, dus lagen we vrij ruim op een tiker.

Wim sliep aan de muurkant, An in het midden en ik aan de zijkant, terwijl Ans voeten tussen Wims en mijn hoofd in waren.

's-Morgens om 3 uur begon de zuster de tafeltjes naar buiten te slepen en de vloer te dweilen en wij konden ons zelf gaan wassen tegen half 4. Gelukkig waren er een paar niet gewond, die hielpen de gewonden, die niet konden lopen dan.

Om 7 uur begonnen met eten uit te delen en dan kregen we ook een handjevol gekookte harde zoete djagoeng korrels of de tim of rijst (allemaal dezelfde hoeveelheid) met vis (de rijst) en de tim met een beetje groente van kankoeng of laboe.

Of een muffig rijstepapje in plaats van tim. Verder deed ik de eerste twee dagen niets dan liggen tot om 12 uur je 2e maal kwam. Precies hetzelfde alleen was er dan geen djagoeng. De middag verliep precies als de ochtend, alleen werd je om de andere dag dan verbonden na het eten. En 's-avonds om 6 uur weer eten zoals 's-middags.

Woensdag, 1 november (?)

Na twee dagen kon ik echter al een beetje lopen en toen waste ik om de beurt onze kleren en na 4 dagen (red. 3 november ?) was ik zo ver dat ik de pot al leeg kon gooien.

Wij (blanda's) kregen een bediende w.c. en de inlanders een w.c. zoals die vroeger van ons was. De inlanders waren erg gemeen voor ons. De mevrouw, die tegenover me lag (mevr. Horsting) was de tweede nacht al gestorven door bloedverlies en dat was de tweede dode uit ons zaaltje. De eerste was een mevrouw, die allebei haar benen half afgeschoten waren en een boel kogels en scherven in haar buik had, terwijl ze een baby verwachtte. Gelukkig voor haar is ze doodgegaan.

De ernstigste patient daarna was een meisje van 18 jaar met een granaatwond ter grootte van een bord in haar rug, een reuze flink kind.

Zondag, 5 november

De 5e November kregen we te horen, dat we op transport mochten op eigen verantwoording naar Australië of Singapore.

Je kon natuurlijk ook blijven. Op aanraden van een dame was ik besloten te gaan.

Maandag, 6 november

We gingen de 6e allemaal, die konden lopen, de rest bleef achter.

Om een uur of 10 verlieten we de zaal en gingen naar het kantoor. Daar moesten 2 dames voor ons allemaal een papier tekenen, dat we niet meer terug konden komen en weer opnieuw opgenomen worden in het ziekenhuis.

Om 11 uur gingen we en het ultimatum duurde tot 12 uur. We reden met een omweg naar de vrouwenwijk en toen we daar langs reden naar de uitgang was het zo stil, we begrepen er niets van. Toen kwamen we bij de uitgang. Een auto met Gurka's kwam er uit en allemaal vrachtauto's met vrouwen en kanonnen om ze te beschermen, het was een lawaai. We wilden uit de auto springen om mee te gaan maar dat mocht niet.

Een Indonesier vroeg of er nog plaats was voor ons z.g. maar dat was er niet meer.

Naderhand bleek dat er 6 vrachtauto's leeg waren. We gingen gillen, maar het hielp niet.

Na een kwartier waren de auto's weg. Een van de Indonesiers wilde ons eerst naar een kampong brengen, maar gelukkig ging dat niet door.

We zijn weer teruggebracht naar het CBZ. Daar wilden ze ons naar hun wijk brengen, maar gelukkig was Zuster Steller, een hoofd verpleegster die de Java-kliniek beheerde er, en die kreeg gedaan, dat wij omdat wij gewond waren met haar mee konden.

's-Middags kwam mevrouw Indorff met Ineke en bracht ons kleren.

Dinsdag, 7 november

Ik hoorde van Meg de Jong dat Mams in Singapore zat en de volgende morgen ging er weer een transport, want het ultimatum was een dag verlengd en daarbij gingen we mee.

We hebben 3 uur in de zon gestaan, maar toen gingen we.

We hebben een goede reis gehad en de 11e ontmoette ik Mams in het General Hospital en 24 december was Pappie bij ons.

Trucks die zijn ontsnapt tijdens- en na de hinderlaag

Bij het begin en het einde van de hinderlaag van het Gubeng-transport zijn volgens de onderstaande getuigen de volgende trucks weg gekomen :

1. Bij het begin van de overval

Dhr. Paul G. Schudel (Directeur CIBA) :

“De overval op het laatste transport vond plaats, toen de colonne bij het begin van de Palmenlaan halt moest houden, omdat er een lichte barricade was opgeworpen. De extremisten openden het vuur, de 1ste auto waarop Keller (Zwitserse consul) zat vloog direct in brand.

Keller die gewond werd, kwam tussen de aanvallers terecht en heeft het er levend afgebracht. De Ghurka's hadden de opdracht onmiddellijk de auto's te verlaten, zich aan weerskanten op te stellen om de zaak te verdedigen, indien ze werden aangevallen.

Schudel zag het hopeloze van de situatie in, greep de chauffeur in zijn kraag, en belette hem aldus zijn plaats te verlaten. Hem werd duidelijk gemaakt coute que coute door te rijden. Hij begreep het, reed door een hekje om de 1ste brandende auto heen, dwars door de barricade en bereikte zo de beschermde wijk als enige auto van de colonne.

Daar bleek dat men 2 doden en verscheidene gewonden op de wagen had.

De rest van het transport is volledig afgemaakt door de aanvaller

Dhr. P.O. Loonen :

“Enkele dagen later sloot ik mij ook bij het Rode Kruis aan en kreeg diverse opdrachten, zoals de heer Keller rijden, meehelpen met de opvang van transporten uit de kampen en deze naar het Loge-gebouw rijden etc.”.

“Plm. 24/25 oktober verhuisden mijn moeder en ik naar Kamp Zuid van de Reiniersboulevard. Dit werd beschermd door Ghurka's met weinig munitie. De volgende dag droppings van munitie.

Daar ik nog steeds voor het Rode Kruis werkte en Soerabaya goed kende, werd mij door een Engelse officier gevraagd mee te gaan als gids. De bedoeling was om de Goebeng-wijk van boven af naar beneden leeg te halen. Dit werd met toestemming van de burgemeester en leger PKI gedaan.

Naar mijn ervaring (ik weet niet of die dag, 28/10 reeds eerder werd gereden) zijn er toen maar 2 transporten geweest. In elk geval waar ik zelf bij betrokken was.

Het eerste was vrij klein, ik schet plm. 10 trucks. Hierbij waren geen moeilijkheden.

Ik reed in de tweede wagen (=laatste transport) en zat naar de Ghurka chauffeur. We hadden zoveel mogelijk mensen opgehaald. Wie er in de “commando wagen” zat weet ik niet. Op de terugtocht vielen wij plm. halverwege de Palmenlaan Zuid in een hinderlaag.

De commando-wagen werd dwars over de weg geschoten. Wij, in de tweede wagon, ontkwamen doordat de chauffeur de eerste wagon opzij reed en wij erdoor konden. Het is beslist niet zo dat de heer Schudel de chauffeur dwong om door te rijden, HIJ zat niet naar de chauffeur, daar zat IK.

De reactie van de chauffeur was eigen initiatief en geweldig. Wij kwamen, voor zover men van een behouden aankomst kan spreken, met gewonden in het kamp. Het was wel de enige auto. Wat er achter mij gebeurde weet ik niet.....”.

2. Aan het einde van de hinderlaag

Dhr. L.G.G. Kelly :

“Na de circa 4 uren dat we onder vuur gelegen hadden, begon onze vrachtwagen plotseling met horten en stoten te rijden. Kennelijk reden we over diverse obstakels heen, iets te zien van de weg voor ons konden we niet.

Na de nodige obstakels begon de wagon goed door te rijden en bevonden we ons op de Darmo boulevard. Een paar honderd meter verder, werden we ineens achtervolgd door een open personenauto, waarop een mitrailleur gemonteerd zat, welke een regen van kogels op ons af begon te schieten. Ik stond op dat moment rechttop in de vrachtwagen tegen een stapel hutkoffers aan en voelde de luchtverplaatsing van de kogels aan alle kanten om me heen. Boven op een stapel hutkoffers stond een naaimachine in een houten koffer. Ik pakte deze en slingerde de machine naar een auto achter ons, goddank kwam deze voor een voorwiel terecht, de auto begon te slingeren en kwam op een betonnen rand langs de trambaan terecht waarna hij over de kop sloeg.

Zonder verdere incidenten zijn we doorgereden naar de “beschermde wijk”, het vroegere vrouwenkamp “Darmo”

Beschermde wijk tussen aanhalingstekens omdat ook dit kamp onder vuur lag.

De volgende dag zijn we op zoek gegaan naar de chauffeur die ons naar het kamp gereden had, om hem te bedanken; deze vertelde ons dat drie van hun mensen op onze wagon gezeten hadden en dat hij de enige was die het overleefd had.

Als ik de rapporten en de lijsten gelezen heb, kan ik niet ontkomen aan de gedachte dat de gegevens of niet kloppen of dat wij een vijfde, onopgemerkte, wagon waren, te zien aan het aantal vervoerde personen en het aantal doden..

Hierover zou ik graag uw mening horen.

Volgens de gegevens welke mijn moeder had, was het aantal vervoerde personen een kleine 300 mensen, 50 Ghurka's en het aantal doden circa 150, de gesneuvelde Ghurka's niet meegerekend.

3. Recommandation Militairy Cross for Subedar Tek Chand :

“Sub Tek Chand under fire from the nearby houses went from lorry to lorry to find the drivers. Only three could be found, the others being either dead of pinned by the attacking mob in the houses in which they were protecting women and children.

He found two drivers and with them started up three lorries in which he placed women and children and attempted to reach Darmo which was his destination.

In darkness and on his first day in a strange city to find his way along back streets was an appalling task. Everywhere he went, he encountered roadblocks and was turned back by

fire. Nevertheless this gallant officer persevered and ultimately made his way through the heavy fighting in progress to the neighborhood of Darmo, where he met an Indian patrol. Guarded by the patrol, Sub Tek Chand carrying a badly wounded woman led his party of women and children into an empty house. There he at once bandaged the wounded and organized the feeding of the women and children from his own and the patrol's haversack rations, and sent a runner to the nearest coy (=company) position asking for stretchers to carry the wounded women and children.

This party was brought in at 23.50 hrs by an Infantry patrol.”

4. Mw. J.E. Seyn-Ahn :

“En toen opeens sprongen de Ghurka's in de auto's die nog over waren en reden we over de versperringen heen naar Darmo en stopten we vlakbij de Zaalbergschool.

Het was pikkedonker en doodstil overal. De chauffeur wou niet meer rijden en de andere man ging in de goot liggen. Hij was bijna dood.

Wat te doen. Ik liet de kinderen bij mevrouw Cortel en zei dat ik hulp wou zien te krijgen en me oriënteren waar we ongeveer moesten zijn. Ik liep een klein eindje weg en kwam uit op de Reiniersboulevard. Maar plotseling ontdekte 3 Indonesische soldaten me. Ze kwamen achter me aan. Ik gooide me plat in de greppel en ze liepen langs me heen, maar ontdekte onze auto die meteen wegreed. Ik hoorde Noor huilen omdat ik er niet was en toen werd het stil. Het was niet zo'n leuke positie waar ik in zat. Twee keer kroop een gewapende inlander achter me, maar ze waren bang voor mij en liepen meteen weg. Ik trok mijn schoenen uit en ben toen over de Reiniersboulevard gekropen, meest door sloten en greppels omdat ik wist dat daar ergens de vrouwenwijk moest zijn.

Ik kwam uit bij een muur van gedek, die ik een beetje van elkaar trok en daar kroop ik doorheen en stond in een brandgang. Verder lopend kwam ik uit bij de van Swolstraat; daar hoorde ik een baby huilen en toen wist ik dat ik op veilig terrein was.

Ik klopte en er werd opengedaan.....”.

Eleonore Seyn :

“We waren toen Mammie net weg was om hulp te halen in de auto, toen er 3 Indonesiers op onze auto afkwamen.

We riepen drives en de auto begon te rijden, toen werden we opeens weer van alle kanten beschoten. We vlogen over een sloot en stonden opeens stil. Daar zijn we wel een kwartier beschoten geworden.

Toen hielden ze opeens op en hoorden wij hun schreeuwen en toen zagen we allemaal inlanders met spiezen op ons af komen en ze bleven voor onze auto staan. Ze wouwen wat met ons doen, wat weet ik niet, maar het was vast niets leuk voor ons, dat merkte ik wel. Gelukkig was de leider aardig (betrekkelijk hoor). Hij zei wat tegen hun en toen hebben ze ons niets gedaan. We moesten hem volgen zei hij, dat deden we ook.

Van de mensen in onze auto is een mevrouw Cortel dood en haar oudste dochter ook. Haar dochter van 16 met haar zoontje van 3 waren over en die gingen ook mee naar binnen.

We waren nl. in een politietangsi op Kembang Koening terecht gekomen.....”

Nogmaals Eleonore Seyn:

“We keken even naar buiten, daar zagen we opeens niet de wagen achter ons, maar die daarachter, in brand vliegen. Een geweldige vuurzuil en alles wat er zich in bevond werd levend verbrand. We hadden geen hoop meer en waren op het ergste voorbereid. Toen zei ik tegen mams, maar we kunnen ons toch niet levend laten verbranden of uit laten moorden. Want als je eruit ging werd je ook dood gestoken. Maar ik ben er toen toch uit gegaan, weer vlogen auto's in brand, overal zag je vuurzuilen. Ik nam Wim aan van Mama en net wou ik met hem weggaan of Mam bezon zich en riep Wim terug. Ik gaf Wim terug en klom weer in de auto.

Ik zat er nog niet in toen op hetzelfde ogenblik een granaat ontplofte op de plaats waar ik een paar seconden eerder stond. Een scherf vloog in de rug van Jet (=Cortel) en raakte haar long waardoor ze het erg benauwd kreeg. Een scherf scheurde langs een lang stuk van Liens (=Cortel) schouder weg en jaapte een stuk vlees uit mijn bovenarm.

We zeiden alle drie dat we getroffen waren, verder gaven we geen kik.

Dat noem ik geen kik geven : we gilden en blerden “drives”

En daar reed onze auto weg. Hoera onze eerste gedachte “we zijn gered”, maar we waren er nog niet. We vlogen over barricades heen van auto's en tijkars.

We werden doorelkaar gehobbeld en geklutst dat het niet mooi meer was en het ging in een razend tempo voort. De auto achter ons was ook weggereden. We sloegen ergens af. Er werd geschoten. Langzamerhand verminderde de auto zijn vaart en opeens stonden we stil. Het zal zowat 11 uur geweest zijn. We keken naar buiten. We waren op een vrij eenzame weg: een paar huizen aan de kant van de weg, verder ketellavelden. Een Gurka van onze wagen was dodelijk gewond en lag aan de kant van de weg te sterven. De ander lag half verdoofd en gewond voor in de auto. We sleepten de bultzak die voor de opening stond naar buiten. Daar lagen we wat uit te rusten; An, Wim en ik. Piet en Lien met hun moeder (=Cortel) waren uit de wagen geklommen. Jet bleef er in. Mams was er al uit. Wat moesten we doen ? We besloten dat Mams hulp zou gaan halen en wij zouden wachten.

Mams ging weg. Ik zag haar nog even onder het licht van een lantaarn. Toen kwamen er drie Indonesiers aan. Mevrouw Cortel vroeg of beter gezegd schreeuwde tegen de man achter het stuur dat hij rijden moest. Hij begreep het en we kropen weer in de wagen. De bultzak die het gat dekte was weg. Alles gebeurde in een minimum aan tijd. We reden en we werden aan alle kanten beschoten uit de struiken en bosjes. Ik lag op Wim en riep Mammie zo hard ik kon, dat ze maar begrijpen zou dat de wagen was weggereden. We reden verder in razende vaart en sloegen verkeerd af, reden over een geul in de struiken. Toen stond de auto stil, hij kon niet verder meer. Aan alle kanten werd geschoten op ons. Een granaat ontplofte. Ik kreeg een paar scherfjes in mijn voet. Opeens riep mevrouw Cortel, dat ze een schot in haar buik had. Jet was al dood. En zij ging het ook, ze wist het en zei tegen Lien dat ze hun Vader moesten groeten. Toen riepen we allen “Merdeka” en “Ampoen”. Nadat ze ongeveer een kwartier op ons geschoten hadden werden er eerst nog enkele schoten gelost. In onze wagen werd het stil.

Af en toe riep mevrouw Cortel nog even “Merdeka” of “Ampoen”.

Toen kwamen de Indonesiers met stokken op ons af.....”.

Colonel L.H.O. Pugh (2nd in Command 49th Brigade)

“About nine (28th) it (the fighting) abated and I saw to my astonishment a convoy of some six tree-ton lorry trucks coming down the road. This was a very peculiar sight and I could not think what it might be. However, it came within 300 yards of the Darmo Hospital. The lorries came under very heavy fire and went about less two lorries that shot off down a side road. Later I got the message that a patrol had found a RIASC Subadar and a driver with a number of wounded women and children.

As we were short I went out with a patrol and some stretcher bearers to retrieve this outfit. In a house just out of my perimeter being looked after by a patrol who had got them matressas to lie on, and tied up their wounds with their field dressings, and had shared out their rations with them.

They had two dead children, one dead woman, three wounded women and two wounded children.

The story was this, and it is one of the dirtiest among various dirty occurrences in this program. The convoy of women and children were coming along the road from Goebeng about 4.30 as they had been coming all day. When they came to the turning on the main road, they ran into a roadblock. The officer in my jeep who was in charge of and leading the convoy, got out to clear it, and was shot dead with his driver and two sepoys, his escort. A most murderous fire was then opened on the convoy with rifles, LMG's, grenades, and mortars. Lorries were set on fire with the women and children still inside. The IOR's behaved in an exemplary fashion. Two NCO's ran down the convoy under this heavy fire lowering the tailboards and letting out the women and children.

These they took into an empty house and put a guard on them. They returned and with the remaining drivers took up fire positions astride the road.

Under the fire of all sort of weapons the crowd rushed down the road, brandishing poisoned spears, rifles, Jap swords, and all kind of weapons.

They were simply mowed down, and I am told, the road was several deep in dead.

One LMG gunner fired twelve magazines into the crowd, densely packed, at 50 yards range. By 8.30 the mob had drawn off but there was still heavy firing from the houses overlooking the road. A number of lorries were burning, and the TKR (uniformed troops) were infiltrating onto the road. The VCO (Viceroy Comnd. Officer) then tried to get his lorries started up but could only find three drivers out of the original twenty.

Some were looking after the women, the others were dead. He turned the lorries about and after a number of attempts, in which he was turned back, succeeded in getting to me. One other lorrie got into the gunners and the third got into the rajputana rifles.

The party in the houses held out for 36 hrs against continual attack and were then overrun. Nothing has been heard of these forty women and children, but some of the troops have been retrieved. There were some unpleasant occurrences during this.

Looting of the dead women and children and stripping them, two women and children were buthered with swords, dead and wounded IOR's were dismembered while still alive. During the night, in the lull's of the fighting, in our area I could hear fighting on every side. We spent the whole night fortifying ourselves and about three thing quieted down.”

7. A report on Ambush of a RAPWI Convoy in SURABAYA

“At 21.30 hrs. further lorries were set on fire and the remaining IOR’s occupying fire positions in the road had to withdraw to the houses in which were some forty women and children. Subedar Tek Chand, RIASC, at this time managed to start up three lorries with some 20 women and children of whom 5 were wounded and after considerable difficulty two lorries found their way into “B” Coy RAJ RIF area, and one into 3 IND FD REGT areas. One further truck escaped at this time returning to 5/6 RAJ RIF with 7 women and children of whom two women on one child was killed and one woman wounded.....”.



MAHRATTA LIGHT INFANTRY REGIMENTAL ASSOCIATION

NEWSLETTER (1995)



HAVILDAR 1919

The Mahratta Light Infantry

Regimental Association

President

Lieut. Colonel P.M.W. Doyle MC

Committee

Major J.E. Little-Jones

Major D.S. Sheldon-Jones

Major V.M. Waddell

Captain M. Killick

Captain D.E. Moore

Captain J.H. Fall

Hon. Secretary : Major P.F. Rank OBE

Association Hon. Secretary

Major P.F. Rank OBE
1 Ashfields
Baldwins Hill
Loughton
Essex IG10 1SB
Tel: 0181-508-0966

Newsletter Editor

Lieut. Colonel P.M.W. Doyle, MC
60 Roe Lane
Newcastle-under-Lyme
Staffordshire ST5 3 PJ
Tel: (01782) 615632

Bankers

Lloyds Bank PLC
14-6 Pantile Walk
Uxbridge, Middlesex

CONTENTS

1. Editors Notes
2. New Members
3. Colonel of the Regiment
4. Regimental News
5. Association Reunion 1944
6. 10th Regimental Post War Reunion Celebrations Belgaum
7. News of Members
8. The Auxiliary Force (India)
9. The Mahratta Fort
10. The Bombay Army
11. The Surabaya Convoy
12. VE and VJ Days Celebrations
13. Committee Meeting and Accounts
14. Deaths
15. Appreciations

Annexures:

The Picture Gallery - Bombay Army Uniforms
Native Regiment Athletic Meeting
Centre Group Photograph 1994
An April Fool Theory

Bombay troops were unfairly blamed by Lord Roberts for the disaster of Maiwand in 1880 and it was not until two world wars gave them the opportunity that their worth was again appreciated.

11.

THE SURABAYA CONVOY

About two years ago, Captain Henk Itzig Heine got in touch with our Chairman through the Indian Army Association. He is a Dutchman who is retired and is living in Portugal. He had been researching an event which had occurred in the port of Surabaya, Java in 1945 when a motor convoy of women and children was ambushed by Indonesians. He was then a young lad, 15 years of age, and was riding the convoy with his mother and two brothers. He had asked to be informed of the names of the Mahratta sepoy who were escort to the convoy, but we were not able to find this information for him. In view of the fact that he was present at the event, we asked him to describe it as he remembers it. This he had kindly done for us and we publish his story below.

To appreciate the situation, it should be explained that 23rd Indian Division occupied the island of Java in October 1945. One of its brigades, 49 Indian Brigade, was landed in Surabaya and occupied the town.

The tasks of the Division were to disarm the Japanese army of occupation and arrange for their dispatch to Japan, and to succour the Dutch women and children, who had been interned for the duration of the war and whose health had suffered in consequence. The Japanese had removed all their men and had put them to work on the Burma Siam Railway.

The infantry element of 49 Indian Brigade consisted of our 4th and 6th Battalions and a Battalion of Rajrif. The 6th Battalion was located in the north of the town in the area of the airfield, the 4th battalion was billeted in the Marine School in the south east and the Rajrif in the extreme south in what was called the Darmo area where there was a hospital, barracks and a former RAPWI camp. The 4th Battalion was less B-company which had been detached to Brigade HQ for their protection, and a platoon set to guard the radio station. Let the scene, then, be described by the History of the 23rd Indian Division :

“Suddenly, about 16.30 hrs. on the afternoon of October 28th, the whole town rose in arms against us, a fanatical mob over 140.000 strong and 20.000 of them Japanese trainee whipped up to an uncontrollable frenzy and armed to the teeth against 4.000 troops, many of them in isolated company and platoon posts. The bestial scenes that followed in the name of freedom rivaled the vilest moments of the French Revolution.

At the time of the rising, there were on the road twenty 3-ton lorries of 123 Ind. Coy RIASC, full of women and children who were being taken to Darmo; the escort found from “B” company 4 Mahratta, numbered 22 and was commanded by a lance-havildar. About 18.30 hrs. the leading vehicle was halted by a roadblock and the crowd behind the barrier opened fire, killing instantly the officer in charge of the convoy and some of the

internees. Almost simultaneously the trap closed at the back, though one driver managed to reverse his vehicle and drove through a hail of bullets to safety. Inside the trap about sixty Indian soldiers remained to defend four hundred women and children against a mob lusting for slaughter; they had for the defence two Bren guns, one at the front and one at the rear, their rifles and their courage.

Inspired by the RIASC subedar at the rear and by the lance-havildar, the defenders fought for two and a half hours to save the women and children, who had been taken from the lorries and put into houses fringing the road. Up and down the convoy went the havildar, cheering his men and distributing ammunition. The Brens continued to speak, the piles of dead at the barricades mounted, but more and more Indonesians came forward trampling on the fallen. By now, night had come and the mob surged round the barriers into the gardens, uttering blood-curling screams as they saw their prey within their grasp. Where ammunition had run out, the knives, swords and daggers did their devilish work, and the cries of the maimed and mutilated mingled with the attackers' yells of triumph while the flames from burning lorries cast a livid light over this gastly batt.

The lance-havildar saw that the end was near and, in a last desperate effort to save something from the carnage, decided that he must try to restart the convoy. In the uproar, his voice could not be heard, but he found his driver and hoped that others would follow his lead as he drove full speed past the vehicles. With the windscreen shattered by bullets, he crashed through the heap of dead, crashed through the roadblock and struggled on to a Rajrif post.

AMBUSH ON A RIASC 123 G.T. CONVOY IN SURABAYA (EAST-JAVA/1945)

By

Capt. Henk Itzig Heine

On 28th October a convoy of 123 G.T. Coy RIASC ferried women and children from GOEBENG (an Eastern district of Surabaya) to DARMO (a Southern district) for safety reasons. Certain points of DARMO were occupied by the 49th Indian Infantry Brigade. 49th Brigade of the 23rd Indian Division, landed on 25th October 1945 in Surabaya to disarm the Japanese forces and to protect the civilian and military prisoners of war (RAPWI = Recovery of Allied Prisoners of War and Internees)

Two earlier convoys reached Darmo unharmed. The third convoy was ambushed by regular and irregular Indonesian forces.

In 1991, I wrote a report on the ambush, being one of the survivors. As far as I could find in Dutch and British archives, there were about 300 (mostly women and children) persons

who joined the GOEBENG transport. In 20 3-ton lorries, jeeps and weapon carrier and a 60 men crew of 123 Ind. Coy. RIASC and "B" Company 4 Mahratta.

In the ambush, more than 110 of the women and children were killed and only about 8 Indian soldiers survived.

The ambush started at 16.30 hrs. and was overrun at about 22.00 hrs. One lorry in the front of the convoy got away as the ambush started. During the fight a number of lorries in the rear of the convoy were set on fire by the Indonesians. All the lorries were subjected to intensive gun/machinegun fire and grenades.

During the overrunning of the convoy at the end, Subedar Tek Chand found two drivers and escaped, with a number of women and children in 3 lorries, driving through roadblocks in a dark and unknown city to safety in the district of Darmo.

My mother and her 3 sons of 12, 15 and 17, returned to Surabaya with a RAPWI transport from Semarang (Middle-Java) from POW camps, where she had been interned in a womens camp and her 3 sons in a boys camp. After the capitulation of Japan in August 1945, her sons found her camp and she decided to return to Surabaya where they were first interned in 1942.

There she hoped to be informed about the whereabouts of her husband who was interned soon after the capitulation of the Dutch Indies Government in March 1942.

We arrived on October 2nd in Surabaya by RAPWI train and were escorted by Japanese soldiers to the Red Cross Headquarters in the center of the city.

Transported in open trucks we felt and saw the unrest of the Indonesian population. From the Red Cross we learned that we were that last of 4 RAPWI-transport from Semarang and that the Indonesians stopped further transports because of an increase of unrest.

We were housed with a friend, and Indonesian woman married to a friend of my father, in Goebeng.

Since then, the unrest in the city increased by the day. The Indonesians got captured the weapons and ammunition from the Japanese forces and as from October 15, men and boys were rounded up by the Indonesians and partly butchered before thrown in the downtown jail.

On October 17 women and children were rounded up and interned by the Indonesians in Darmo in the former civilian POW-camp of 1942. Women and children were elsewhere in the city being harassed and life became difficult by the cutting off of electricity and water. Also, it became more difficult by the day to get food.

On October 25, about 4000 men of the 49th Indian Brigade of the 23rd Indian Division, landed in the harbour of Surabaya. A number of strategic points were occupied by the Brigade through the city a.o. water and electrical stations, the radio station and the POW-camp in Darmo. On Sunday, October 28, they started to evacuate women and children out of Goebeng where they were harassed since 2 weeks by the Indonesians.

When the lorry transport rode into our street, my mother decided to join the transport because of an increased tension in the district. My two brothers (12 and 17) got in the back of our lorry together with a number of other people and their luggage.

My mother and I sat in the front next to the Indian driver and the gunner, who was standing in his man-hole between us. We were about the third truck in the front.

The Captain (OIC) of the transport had a jeep with his driver and 2 escorting soldiers.

Then followed a weapon carrier with a.o. the Swiss Consul. We were about the last persons to join the transport, because the transport had been loaded and started on their way to Darmo. After 10 minutes, just before crossing the bridge of the Brantas river, which goes through the middle of Surabaya, gunfire was heard and the convoy stopped. A jeep was sent to reconnoiter but came back after some time: everything was OK. When the convoy turned onto the road leading to Darmo, a roadblock was put up across the street. The Captain and his escorts got out of the jeep to remove the roadblock. The moment they started to remove the obstacles they were shot and the ambush was on. I could see the situation clearly because it happened not more than 40 metres away in front of our truck. The driver and gunner stepped out calmly and took positions between the wheels. We saw a young woman of the truck in front of us descending from the cab and trying to climb into the back of the truck. When she was climbing in, she was shot, the people in the back managing to pull her in (she was killed trying to join her parents in the back of the truck). One of the trucks in front of us escaped crashing through the barricade and driving over the tramlines in the direction of Darmo. When the shooting got intense, my mother and I ducked under the steel door. When after a certain time darkness started, our driver climbed into the cabin to fetch something and in doing so was shot in the upper leg. He was in a lot of pain and there was a chance that he fell out of the truck, so we pulled him into the cab. I shredded my poloshirt and my mother applied a primitive tourniquet to stop the bleeding. After some time the Indonesians attacked in a howling mass, but the attack was repulsed by the defenders and the Indonesians went back to the surrounding houses and kampungs (villages). The shooting continued in a lesser pace, until in the end the defenders ran out of ammunition. When the Indonesians attacked a second time, we heard the survivors running from the lorries. Moments later when the shrieking mob approached the convoy, I tried to pull away from my mother to make an escape. She prevented me from doing so. The door of the cab was jerked open and we were pulled out of the cab by the frantic Indonesians. Outside there was confusion and uproar among the crowd. Standing on the street, we were protected by an adult Indonesian in civilian clothing, armed with a samurai. He led us away, keeping aggressive Indonesians at arms length, toward the nearest kampung. Then we saw among the dead around us, my eldest brother lying face down about 20 meters from our truck. He had jumped out of the truck and had tried to reach safety in the adjacent houses. Just before we reached the kampung, our Indonesian escort picked up my younger brother who was being beaten by a couple of young Indonesians. We overnighted in a small bamboo kampung house. The next day we were escorted to a field outside the kampung and adjacent to the road where the ambush had taken place. They placed us under the roof of a small bamboo house without walls. During the morning they placed the dead (I estimated about 30) under a canvas tarpaulin next to our small house. The group of survivors consisted of about 15 persons, many who were variously wounded. At about noon, there was a commotion and an Indian soldier tied with long ropes on his wrist and ankles was lead by a mob along the road. The soldier was not afraid at all and kicked and beat at the Indonesians when they came too close. I don't know what happened to him, but I don't think he had much of a chance, just like our wounded driver. Shortly after this incident an open truck arrived and our dead were thrown in the back and driven away.

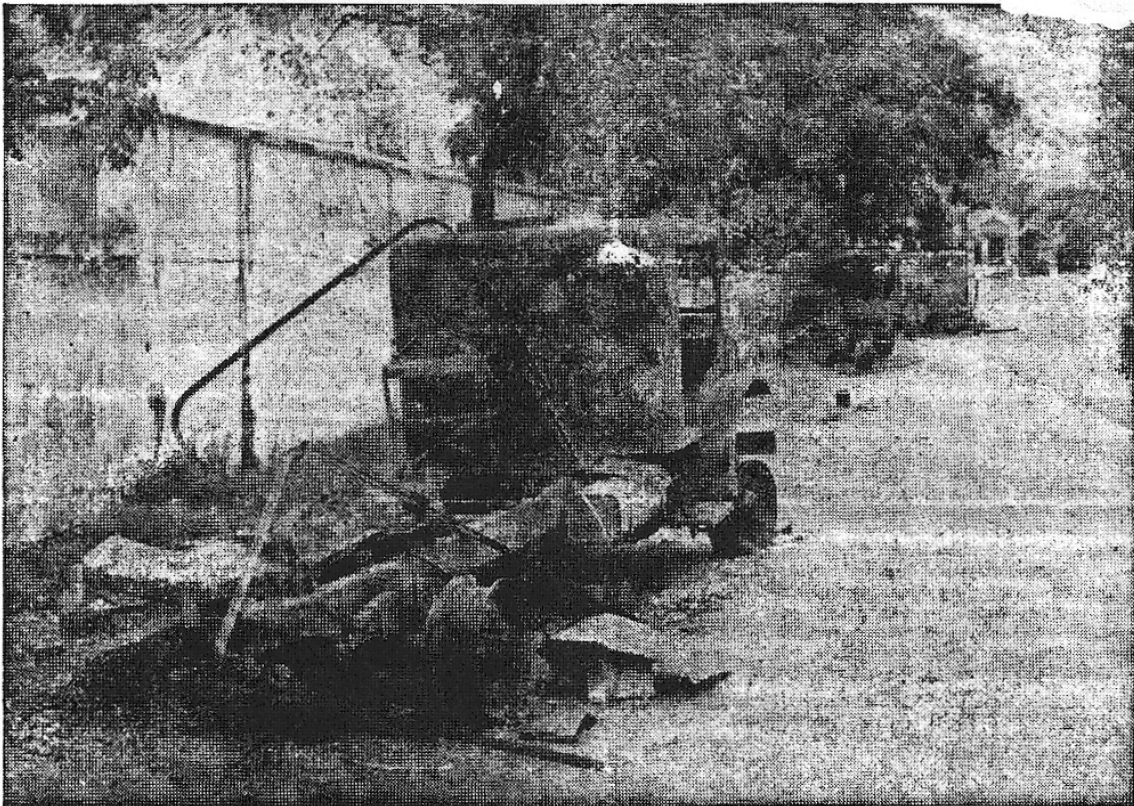
At sundown we were marched about a kilometer away and spent the night locked up in a small room in a pharmacy. Next day our group was driven to a colonial house close to the pharmacy where more Dutch and Dutcheurasians were being assembled. During the day we were again loaded on British trucks driven by Indian soldiers, escorted by Indonesian soldiers and driven to the British held harbour in the North of Surabaya. We were directly shipped to a big landing craft and the same evening evacuated to Singapore.

In May 1946, my father was flown in from West-Java and we arrived by ship next month in The Netherlands.

During my investigations, I found pictures of a mass grave being dug up in 1948 with 86 unknown civilians killed in the ambush.

During the investigation the name of 34 people in the mass grave and 91 of the survivors were found. According to an unconfirmed source, the Indian soldiers were buried in a separate mass grave near the other mass grave. Only 8-10 Indian soldiers survived (3 names known) and so about 50 were killed (only the name of the OIC of the convoy is known, 7 named soldiers buried in the British War Cemetery in Jakarta are probably also victims of the ambush).

On various occasions during meetings with survivors much gratitude was expressed for the unselfish effort of the Indian soldiers of RIASC and 4 Mahratta who gave their lives defending women and children in for them a most unexpected war.



Tijdens de evacuatie van vrouwen en kinderen uit de districten Darmo en Goebeng (Soerabaja) naar Tandjoeng Perak, werden de trucks door extremisten onder vuur genomen. Van het laatste transport werden bij de brug over de Brantas rivier tien trucks in brand geschoten. Hierbij kwamen ruim 150 Nederlandsche vrouwen om het leven. Bijna het gehele escorte, bestaande uit Ghurka-troepen, werd afgemaakt.

22 oktober 1945

(Foto Marvo-Stevens)

Editor's Note

We thank Henk for responding to our request and for writing his experience of this desperate encounter with savage and brutal Indonesians. We mourn with him, the death of his brother, all those murdered women and children and not least those gallant Indian soldiers, who gave their lives defending them to the last.

The Convoy Commander was Captain Chopra, Royal Indian Artillery. The escort was found from "B" Company, 4th Bn Mahratta Light Infantry and commanded by L-Havildar Gopal Ubale with 22 sepoy distributed one per vehicle and 2 for the protection of the Convoy Commander and riding in his jeep. L-Havildar Ubale survived the action.

Henk is reluctant to believe that we are unable to provide the names of members of the escort. Unfortunately, B Company Commander, who would have been a great help in this, died some years ago. During the operations in Java, 23rd Indian Division sustained a total of 1348 casualties killed, wounded and missing.

EXTRACTS FROM THE OFFICIAL "THE HISTORY OF THE ARMY SERVICE
CORPS 1939 TO 1946" (THEN THE ROYAL INDIAN ARMY SERVICE CORPS).

From page 408:

"The operations in Indonesia are a sad memory. Here the problem had been complicated with the Indonesian independence movement. General Auchinleck, then Commander-in-Chief in India, had warned that the use of Indian troops in Indonesia might lead to adverse political repercussions in India. From the start the Indonesians were hostile to the Dutch and, therefore, to the British and consequently Indians. There could be no fraternisation with them. 26 Indian Division landed at Pedang in October 1945 and occupied the port and two important towns of Medan and Palembang. The formation soon got down to the task of rounding up 75,000 Japanese troops and securing the release of some 20,000 prisoners of war and internees."

From page 409:

"In yet another case Sepoy Desi Ram of 123 MT Company happened to be driving the last vehicle of a convoy proceeding to Sorabaya with Dutch women and children. The convoy was shot up and all vehicles excepting Desi Ram's 3 tonner had somehow got away. Desi Ram and his co-driver Sepoy Jai Karan stopped the vehicle, lowered the tail board and got the passengers into a house by the road side. Desi Ram was armed with an LMG and was confident that he could hold out till his ammunition stock of 12 full magazines lasted. But he ran out of ammunition and was taken prisoner. Similar was the fate of Naik Nangan Singh of the same unit who in another ambush protected the lives of the Dutch women and children in his vehicle by fighting a lone battle for two days till his ammunition ran out."

Naik Narayan Singh?

Volgens mij wel. Hij werd nl.

door de Indonesiers gevangen genomen, nadat hij
2 dagen lang in ten belendend huis vrouwen &
kinderen had verdedigd. (Recommandation
Military Medal)